

VAN TWEE NAAR ÉÉN

**Harmonisatie van de masterplannen Lochem en
Gorssel**

Houten, 5 oktober 2005

Colofon

In opdracht van:

Gemeente Lochem

Auteurs:

Marlies van der Linden

Eric Schellekens

Laagland'advies

Postbus 198

3990 DD Houten

INHOUD

1	Inleiding.....	1
1.1	Masterplan Lochem en Gorssel: korte terugblik	1
1.2	Doelgroepen	1
1.3	Deelnemers	1
1.4	Basisvisie en verschillen	2
2	Van twee naar één	3
2.1	Gemeente Gorssel en Lochem = gemeente Lochem	3
2.2	Huidige bevolkingsopbouw	3
2.3	Huidige woningvoorraad	6
2.4	Woningen voor specifieke doelgroepen	7
2.5	Hoe wonen ouderen in Gorssel en Lochem?	11
2.6	Huidig aanbod zorg- en welzijnsvoorzieningen	14
2.7	Woonzorgaanbod in Gorssel en Lochem	18
3	Toekomstige ontwikkelingen.....	21
3.1	Bevolkingsontwikkeling	21
3.2	Toekomstige woonzorgbehoefte algemeen	21
3.3	Verschillende uitgangspunten	25
3.4	Masterplan Lochem	27
3.5	Masterplan Gorssel	36
4	Almen.....	39
4.1	Huidige situatie	39
4.2	Beschrijving toekomstige ontwikkelingen	42
4.3	Verhouding vraag en aanbod van woningen.....	43
4.4	Knelpunten overige voorzieningen.....	44
4.5	Conclusies	44
5	Eefde	47
5.1	Huidige situatie	47
5.2	Toekomstige ontwikkelingen	50
5.3	Verhouding vraag en aanbod van woningen.....	51
5.4	Knelpunten overige voorzieningen.....	52
5.5	Conclusies	52
6	Epse	55
6.1	Huidige situatie	55
6.2	Toekomstige ontwikkelingen	58
6.3	Verhouding vraag en aanbod van woningen.....	59
6.4	Knelpunten overige voorzieningen.....	59
6.5	Conclusies	60
7	Gorssel	63
7.1	Huidige situatie	63
7.2	Toekomstige ontwikkelingen	66
7.3	Verhouding vraag en aanbod van woningen.....	67
7.4	Knelpunten overige voorzieningen.....	68
7.5	Conclusies	68

8	Harfsen	71
8.1	Huidige situatie	71
8.2	Toekomstige ontwikkelingen	74
8.3	Verhouding vraag en aanbod van woningen	75
8.4	Knelpunten overige voorzieningen	75
8.5	Conclusies	76
9	Lochem	77
9.1	Huidige situatie	77
9.2	Toekomstige ontwikkelingen	79
9.3	Conclusies en aanbevelingen	80
10	Laren	83
10.1	Huidige situatie	83
10.2	Toekomstige ontwikkelingen	84
10.3	Conclusies en aanbevelingen	85
11	Barchem	87
11.1	Huidige situatie	87
11.2	Toekomstige ontwikkelingen	88
11.3	Conclusies en aanbevelingen	89
	Bijlagen:	
	Bijlage 1 Beleidsuitgangspunten organisaties	91
	Bijlage 2 Woonservicezone in Gorssel	103
	Bijlage 3 Geschiktheid seniorenwoningen	105
	Bijlage 4 Uitgangspunten en aannamen berekening van de toekomstige woon-zorgvraag	107
	Bijlage 5 Welzijnsproducten	111
	Bijlage 6 Overzicht Oppluseisen	135
	Bijlage 7 Kwaliteitscriteria voor welzijnsproducten	137
	Bijlage 8 Omgevingseisen	139

1 INLEIDING

1.1 Masterplan Lochem en Gorssel: korte terugblik

Sinds 1 januari 2005 zijn de gemeente Gorssel en Lochem gefuseerd tot de nieuwe gemeente Lochem. Deze nieuwe gemeente bestaat uit de kernen Almen, Barchem, Eefde, Epse, Gorssel (incl. Joppe), Laren (incl. Exel), Lochem (incl. Nettelhorst) en Harfsen (incl. Kring van Dorth) en heeft ruim 33.000 inwoners.

In de zomer van 2004 heeft de 'oude gemeente' Lochem het masterplan Wonen, Welzijn en Zorg vastgesteld. Het masterplan is opgesteld door de deelnemers aan het Zorgnetwerk Lochem. Met het masterplan zijn een gezamenlijke visie en missie tot stand gekomen op het gebied van wonen, welzijn en zorg van alle in Lochem werkzame partijen.

Vooruitlopend op de fusie is medio 2004 in de voormalige gemeente Gorssel gestart met de invulling van een lokaal masterplan door de coördinatiecommissie Woonzorg. Het Lochemse masterplan is hierbij als uitgangspunt genomen, zodat het masterplan na de gemeentelijke herindeling redelijk makkelijk kan worden samengevoegd.

In dit rapport zijn de beide masterplannen samengevoegd.

1.2 Doelgroepen

In oud-Lochem is naar de problematiek gekeken met de bril van ouderen en mensen met functiebeperkingen. In oud-Gorssel is de doelgroep iets specifiekker benoemd: ouderen, lichamelijk en geestelijk gehandicapten en mensen met een niet-aangeboren beperking.

1.3 Deelnemers

In onderstaand overzicht zijn de deelnemende partijen aan het opstellen van beide masterplannen weergegeven.

Tabel 1 Deelnemers masterplan Gorssel en Lochem

Gorssel	Lochem
• ANBO, afdeling Gorssel • Gemeente Gorssel • Hanzeborg • Philadelphia • Sensire "de Berkel" • SOWOG	• Gemeente Lochem • Stichting Berkelhof Woningen • Stichting Huize Noord-Deurningen, Huize Gudula • Stichting Pro Senectute 'Tusselerhof' • Stichting Spectrum Wonen • Stichting Verpleging en Verzorging Lochem 'De Hoge Weide' • Stichting Welzijn Ouderen Lochem • Thuiszorgorganisatie Sensire de Berkel
• Sutfene • Woningstichting de Groene Waarden • RIAGG IJsselland	

1.4 Basisvisie en verschillen

In de masterplannen zijn de volgende uitgangspunten centraal genomen:

- Zelfstandigheid van ouderen en gehandicapten;
- regie over het eigen leven kunnen blijven voeren;
- vraag vanuit de klant staat centraal;
- toenemende afstemming en samenwerking tussen organisaties is noodzakelijk;
- de zorg moet zoveel mogelijk volgens de maatstaven van de betrokkene (in alle redelijkheid en met inachtneming van maatschappelijke normen en waarden) georganiseerd worden.

In bijlage 1 zijn de beleidsuitgangspunten van de verschillende organisaties opgenomen.

In het masterplan Gorssel is expliciet voor het toepassen van woonservicezones gekozen. De deelnemende partijen willen op basis van dit concept de optimalisering van het woon-, leef- en zorgklimaat voor ouderen en lichamelijke gehandicapten vorm geven. In oud-Gorssel is een onderscheid gemaakt in woonservicezones A, B en C. In Tabel 2 is een overzicht gegeven van de verschillen tussen A-, B-, en C-kernen van de woonservicezone. In bijlage 2 worden de uitgangspunten van de woonservicezone uitgebreid beschreven.

Tabel 2 Overzicht verschillen A-, B-, en C-kernen woonservicezone

	A-zone	B-zone	C-zone
Voorzieningen:			
• intramurale zorg	Ja	Nee	Nee
• woonzorgcomplex of steunpunt	Ja	Ja	Nee
• voldoende levensloopbestendige woningen	Ja	Ja	Nee
• 24-uurs zorg aan huis	Ja	Ja	Ja
• huisarts	Ja	Nee	Nee
• winkels voor de eerste levensbehoeften	Ja	Ja	Nee
• postkantoor en bank	Ja	Nee	Nee
• gemeenschapsruimte	Ja	Ja	Nee
• verenigingsleven	Ja	Ja	Ja
• goede vervoersmogelijkheden	Ja	Ja	Ja
Voorbeeld:	Eefde	Almen	Buitengebieden

In het masterplan voor Lochem is – in tegenstelling tot in het masterplan voor Gorssel - niet expliciet gesproken over woonservicezones. Dit feit levert echter geen grote verschillen op tussen de beide masterplannen, omdat het gedachtegoed van een woonservicezone wel in beide gemeenten is gehanteerd. In beide gemeenten is steeds per kern bekeken wat er is op het terrein van wonen, welzijn en zorg en wat er zou moeten zijn. Eveneens is in beide gemeenten het uitgangspunt geweest dat niet alle voorzieningen in alle kernen geboden zullen kunnen worden.

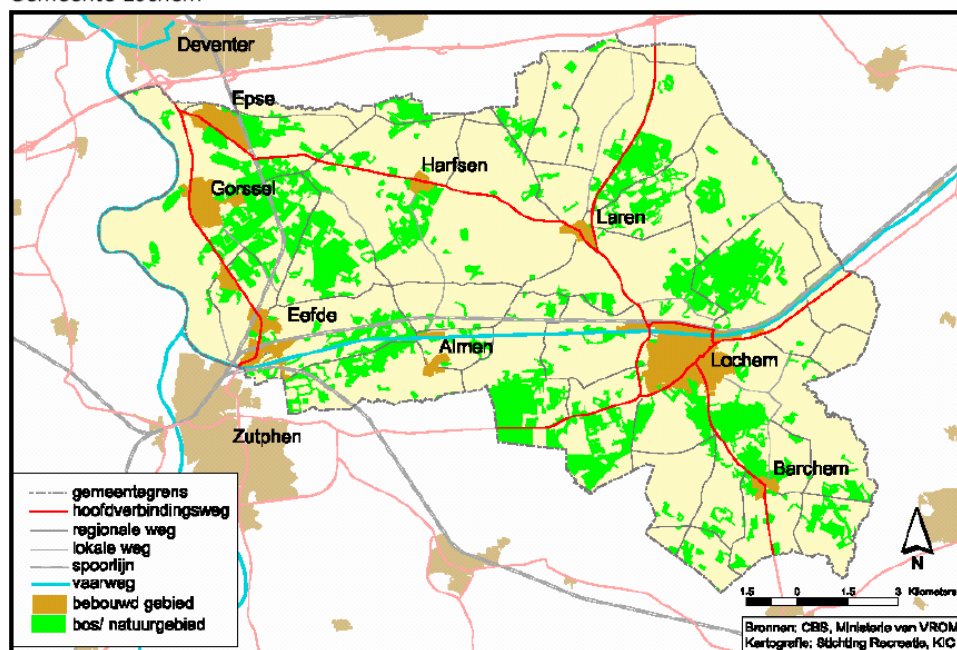
2 VAN TWEE NAAR ÉÉN

2.1 Gemeente Gorssel en Lochem = gemeente Lochem

De nieuwe gemeente Lochem heeft een oppervlakte van ongeveer 21.700 ha. en ruim 33.000 inwoners. De gemeente bestaat uit verschillende kernen: Almen, Barchem, Eefde, Epse, Gorssel (incl. Joppe), Laren (incl. Exel), Lochem (incl. Nettelhorst) en Harfsen (incl. Kring van Dorth).

Figuur 1 De gemeente Lochem in beeld

Gemeente Lochem

2.2 Huidige bevolkingsopbouw

De verdeling van de bevolking over de verschillende dorpen is als volgt:

Tabel 3 Bevolkingsopbouw gemeente Lochem (1-1-2005)

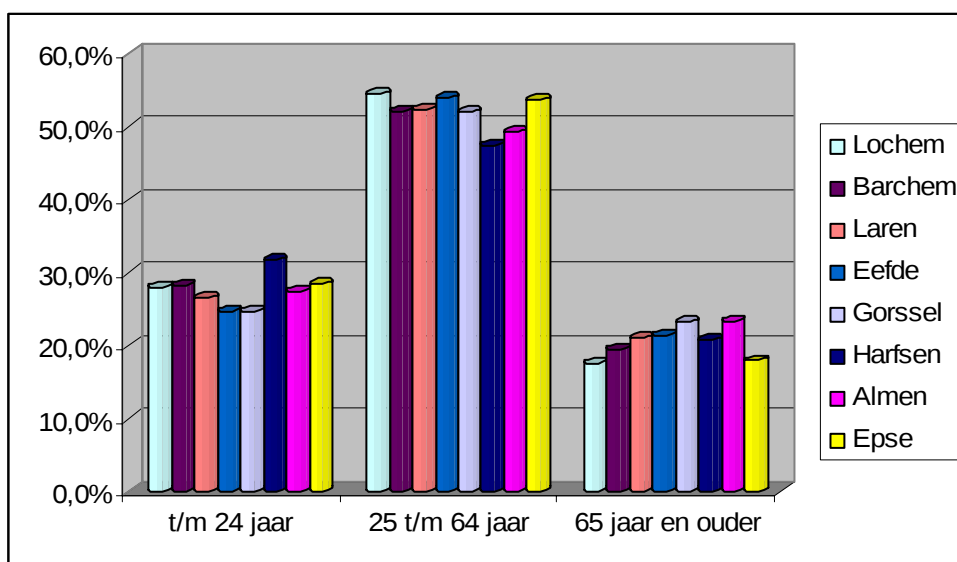
	Aantal inwoners
Lochem (incl. Nettelhorst)	14.214
Gorssel (incl. Joppe)	4.289
Eefde	4.139
Laren (incl. Exel)	3.691
Harfsen (incl. Kring van Dorth)	2.019
Epse	1.863
Barchem	1.825
Almen	1.299
Totaal gemeente	33.339

Bron: Primos Prognose 2003

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de kern Lochem veruit het grootste aantal inwoners heeft. Uit andere bronnen wordt duidelijk dat ongeveer 25% van de inwoners van de gemeente Lochem niet in een kern woont, maar in een buurtschap of in het buitengebied. Het percentage inwoners in het buitengebied verschilt sterk per dorp. Vooral het hoge percentage in Eefde is opvallend. Voor Laren - en voor Barchem in mindere mate - geldt zelfs dat het merendeel van de bewoners niet in de kern woont, maar daarbuiten.

In Figuur 2 is per kern de leeftijdsverdeling weergegeven. In Harfsen zijn de meeste jongeren in de leeftijd tot en met 24 jaar te vinden (31,7% van de bevolking behoort tot deze groep). In Eefde en Gorssel is het aandeel jongeren procentueel het laagst (in beide kernen behoort 24,7% tot deze categorie). De middengroep (van 25 tot en met 64 jaar) is in Lochem het grootst met 54,5% en in Harfsen het kleinst (47,5%). In de volgende paragraaf wordt de groep ouderen nader in beeld gebracht.

Figuur 2 Leeftijdsverdeling per kern

Bron: Primos prognose 2003

2.2.1 Ouderen

Er zijn gegevens bekend over het aantal inwoners, het aantal ouderen en het aantal allochtonen. Cijfers over het aantal gehandicapten zijn niet bekend. In de volgende subparagrafen wordt de specifieke situatie voor ouderen en allochtonen vermeld.

In de volgende tabel is aangegeven waar de ouderen wonen in de verschillende kernen (het bijgevoegde percentage geeft weer welk deel de ouderen vormen van de gehele bevolking per kern of per buitengebied). Deze cijfers betreffen cijfers vóór de samenvoeging tot één nieuwe gemeente, maar geven een goed beeld van de verdeling van de ouderen over de verschillende kernen en het buitengebied.

Tabel 4 Ouderen in kernen en buitengebied

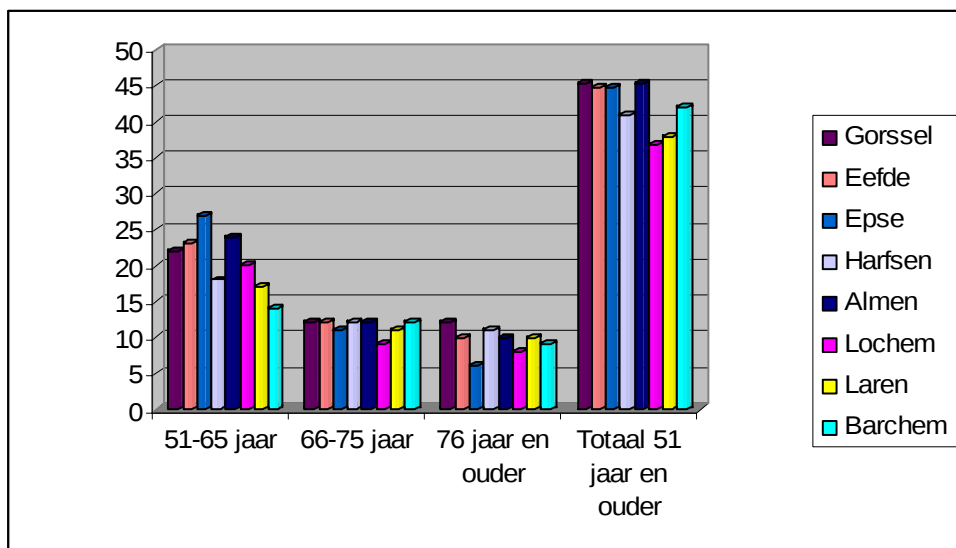
	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Almen kern	166	24	81	12	70	10	317
Almen buitengebied	99	24	53	12	26	6	178
Barchem kern	177	14	101	12	72	9	350
Barchem buitengebied	194	22	93	10	52	6	339
Eefde kern	727	23	374	12	308	10	1.409
Eefde buitengebied	244	23	77	7	62	6	383
Epse kern	375	27	155	11	87	6	617
Epse buitengebied	147	29	56	11	53	10	256
Gorssel kern	830	22	422	12	458	12	1.710
Gorssel buitengebied	134	32	35	8	32	8	201
Harfsen kern	140	18	92	12	84	11	316
Harfsen buitengebied	264	21	110	9	56	4	430
Laren kern	261	17	161	11	148	10	570
Laren buitengebied	493	21	262	11	131	6	886
Lochem kern	2.447	20	1.126	9	981	8	4.554
Lochem buitengebied	363	26	159	11	69	5	591

Bron: Burgerzaken gemeente Gorssel, 2004 en burgerzaken gemeente Lochem, 2003.

In de leeftijdscategorie 51 tot 65 jaar zijn er **procentueel** vaak iets meer inwoners in het buitengebied dan in de kernen. Vanaf 66 jaar en ouder is dit beeld minder prominent en treedt een verschuiving van het buitengebied naar de kernen op.

In Figuur 3 is het aantal ouderen per kern weergegeven.

Figuur 3 Percentage ouderen per kern

Het totale aantal ouderen vanaf 51 jaar ligt verspreid tussen de 35 en 45%. In Gorssel en Almen wonen procentueel de meeste ouderen. Het hoge percentage ouderen in Almen is opmerkelijk, gezien het gebrek aan voorzieningen. Vooral in Epse wijkt de verhouding tussen de leeftijdscategorieën wat af. In deze kern is

het percentage inwoners van 51-65 jaar hoog in vergelijking met de andere kernen en het percentage in de categorie van 76 jaar en ouder weer lager.

2.2.2 Allochtonen

Het totaal aantal allochtonen in de nieuwe gemeente Lochem bedraagt 2.839. Dit is 8,7% van de totale bevolking. Onder 'allochtonen' verstaan wij personen van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. De herkomstgroepering is bepaald aan de hand van het geboorteland van de persoon zelf (eerste generatie) of dat van de moeder (tweede generatie), tenzij de moeder in Nederland is geboren. In dat geval telt het geboorteland van de vader. Volgens deze definitie is de herkomst van de Lochemse allochtonen als volgt:

Tabel 5 Herkomst allochtonen

		Aantal	Percentage
<i>Niet-westers</i>		<i>1.061</i>	<i>3,2</i>
	Turkije	343	1,0
	Suriname	67	0,2
	Marokko	230	0,7
	Ned. Antillen/Aruba	43	0,1
	Overig	378	1,2
<i>Westers</i>		<i>1.778</i>	<i>5,4</i>
	EU-landen	869	2,7
	Indonesië	603	1,8
	Overig	306	0,9
Totaal		2.839	8,7

Bron: www.cbs.nl, 'gemeente op maat', editie 2002

In de oude gemeente Gorssel was een kleiner deel van de bevolking van alloch-tone afkomst. Er waren dan ook geen specifieke wijken of kernen waar veel allochtonen wonen. In de oude gemeente Lochem woonden relatief meer alloch-tonen dan in de oude gemeente Gorssel. Het grootste deel van allochtonen woont in de kern Lochem met een piek in de wijk Zuiderenk (16%).

2.3 Huidige woningvoorraad

Ruim 75% van de woningvoorraad in de nieuwe gemeente Lochem bestaat uit koopwoningen. Hiervan is ruim 65% een vrijstaande of een twee onder 1 kap woning.

Tabel 6 Overzicht woningvoorraad Lochem

	Aantal		Percentage	
	1998	2002	1998	2002
Bouwwijze				
Eengezinswoning:				
• Vrijstaand/twee onder 1 kap	7.840	8.370	62,1	65,4
• Rijwoning	3.820	3.750	30,2	29,3
Meergezinswoning	980	760	7,8	5,9
Eigendomsverhouding				
Huurwoning	3.620	3.210	28,7	25,1
Koopwoning	9.010	9.680	71,3	75,7
Woninggeschiktheid ouderen				
Eengezinswoning:				
• Speciaal gebouwd/bedoeld voor ouderen	550	720	4,4	5,6
• Overig geschikt voor ouderen	2.470	3.000	19,6	23,5
• Niet geschikt voor ouderen	8.630	8.400	68,3	65,7
Meergezinswoning:				
• Speciaal gebouwd/bedoeld voor ouderen	390	230	3,1	1,8
• Overig geschikt voor ouderen	70	160	0,6	1,2
• Niet geschikt voor ouderen	520	380	4,1	3,0
Totale woningvoorraad	12.630	12.790		

Bron: WMO 2002, Woningmarktonderzoek Regio Stedendriehoek 2002

De belangrijkste aanbieder op het gebied van huurwoningen in de voormalige gemeente Gorssel is Woningstichting De Groene Waarden. Zij bezitten 930 woningen. In de oude gemeente Lochem is de belangrijkste aanbieder op het gebied van huurwoningen Spectrum Wonen. Zij bezitten 1.779 woningen.

2.4 Woningen voor specifieke doelgroepen

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de aanwezige woningen voor specifieke doelgroepen. In deze paragraaf wordt nog van de oude gemeenten Gorssel en Lochem uitgegaan.

2.4.1 Seniorenwoningen

Gorssel

In Gorssel zijn verschillende aanbieders van woningen voor senioren en verzorgingshuisplaatsen:

- Woningstichting De Groene Waarden
- Stichting Sutfene in combinatie met Habion en Hanzewonen
- Vitalis Apeldoorn
- Sensire-de Berkel

De Groene Waarden

De Groene Waarden beschikt over 231 seniorenwoningen, verdeelt over de vijf kernen en het buurtschap Joppe. Dit zijn allemaal laagbouwoningen. Daarnaast zijn er 9 appartementen in Eefde, die ook geschikt zijn voor senioren, maar niet specifiek hiervoor beschikbaar worden gesteld. Zie voor een volledig overzicht van de seniorenwoningen van De Groene Waarden bijlage 3.

Stichting Sutfene in combinatie met Habion en Hanzewonen

Habion is de corporatie die de woningen in eigendom heeft. De verhuur ervan loopt via Sutfene. Het betreft 40 seniorenwoningen aan de Beekweide in Eefde en 15 zorgappartementen bij de Borkel en 39 in de Bloemenkamp in Gorssel. Hanzewonen is mede-eigenaar van woonzorgcomplex 't Spijk in Eefde. De voordracht voor verhuur wordt door Sutfene gedaan. Het betreft een complex van 57 woningen en 5 verpleegbungalows.

Vitalis Apeldoorn

Dit is de verhuurder van de Beekweideflat aan de Ensinkweg in Eefde. Dit complex bestaat uit 43 woonappartementen. Hiervan zijn er 30 geschikt voor senioren.

Sensire de Berkel

In de Ehze in Almen worden 12 zorgappartementen verhuurd door Sensire de Berkel.

Lochem

In Lochem zijn verschillende aanbieders van woningen voor senioren en verzorgingshuisplaatsen:

- Spectrum Wonen
- Stichting Berkelhof Woningen
- Huize Gudula van Stichting Huize Noord-Deurningen
- De Hoge Weide
- Tusselerhof van Stichting Pro Senectute
- Stichting Parkwoningen

Spectrum Wonen

Spectrum Wonen beschikt over 30 complexen seniorenwoningen, verdeeld over de drie kernen. In totaal betreft het 364 woningen, inclusief de woningen van 't Ruempol (19), 't Vonkert (18) en Station Barchem (16). Zie voor een volledig overzicht van de seniorenwoningen van Spectrum Wonen bijlage 3.

Stichting Berkelhof Woningen

Stichting Berkelhof Woningen beheert 74 woningen voor senioren van 55 jaar en ouder. Alle woningen zijn voorzien van een alarmeringssysteem dat in verbinding staat met De Hoge Weide. De bewoners wonen zelfstandig, maar kunnen gebruik maken van de voorzieningen van De Hoge Weide, zoals warme maaltijden en activiteiten.

De Hoge Weide

De Hoge Weide is de grootste organisatie op het gebied van verpleging en verzorging in Lochem. Naast verpleeghuiszorg biedt De Hoge Weide 66 verzorgingshuisplaatsen aan. Daarnaast biedt De Hoge Weide extramurale zorg aan. De Hoge Weide is onderverdeeld in twee sectoren, de sector psychogeriatric en de sector somatiek:

- 60 plaatsen psychogeriatric
- 30 plaatsen somatiek voor bewoners die vooral lichamelijke zorg nodig hebben
- 24 plaatsen somatiek voor lichamelijk/verstandelijk gehandicapte bewoners van 18 jaar en ouder (Anke Marjolein).

Huize Gudula van Zorggroep Sint Maarten

De Zorggroep Sint Maarten heeft verschillende verzorgingscentra in het land. Huize Gudula in Lochem is onderdeel van deze zorggroep en zij werkt in vier locaties, te weten:

Twee zorgcentra in Lochem

- Huize Gudula (64 plaatsen)
- Huize St. Jozef (17 plaatsen)

Drie WoonPlusvoorzieningen:

- 't Ruempol (Laren)
- 't Vonkert (Laren)
- Station Barchem (hier wordt de zorg geleverd door Sensire)

Een WoonPlusvoorziening is een woonvoorziening voor ouderen waarin, naast geschikte woningen voor senioren, ook andere voorzieningen onder één dak gehuisvest kunnen worden. 't Ruempol, 't Vonkert en Station Barchem zijn eigendom van Spectrum Wonen.

Op de locaties waar Huize Gudula werkzaam is wordt het volgende geboden:

- verzorgingshuiszorg;
- aanvullende verpleeghuiszorg (in samenwerking met De Hoge Weide);
- dagverzorging;
- tijdelijke opvang;
- extramurale zorg;
- maaltijdvoorziening;
- welzijnsactiviteiten en dienstverlening.

Bovenop de genoemde capaciteit heeft Huize Gudula nog vijf plaatsen beschikbaar voor Kort Durende Opname.

Tusselerhof van Stichting Pro Senectute

Tusselerhof is een verzorgingshuis voor ouderen. Er zijn 63 verzorgingshuisplaatsen beschikbaar. De Stichting Pro Senectute werkt voor een aparte doelgroep, die getypeerd kan worden als mensen met een 'klassiek-culturele' achtergrond. Pro Senectute heeft een landelijk opnamebeleid. In de praktijk blijken elf bewoners van de Tusselerhof van oorsprong uit Lochem te komen (een kleine 20% van de populatie).

Het aanbod van Tusselerhof bestaat uit:

- verzorgingshuiszorg;
- aanvullende verpleeghuiszorg;
- groepsverzorging;
- zelfstandige huisvesting met extramurale zorg- en dienstverlening (Hoog Langen, 14 plaatsen verzorgd wonen);

De verpleeghuiszorg (meerzorg) wordt geleverd door de Tusselerhof in samenwerking met en onder supervisie van De Hoge Weide. De groepsverzorging bestaat uit dagopvang voor mensen met een indicatie voor aanvullende verpleeghuiszorg psychogeriatric. Deze mensen zijn beginnend dementerend, maar wonen wel in hun eigen appartement. Er is ruimte voor gemiddeld tien personen per dagdeel.

Stichting Parkwoningen

Deze stichting heeft 6 koopwoningen en 10 koopappartementen voor senioren van 55 jaar en ouder. Iedere woning is voorzien van een alarmeringssysteem dat in verbinding staat met De Hoge Weide. Verder kan men gebruik maken van de warme maaltijd en deelnemen aan ontspanningsactiviteiten.

2.4.2 Woonvoorzieningen voor gehandicapten

Gorssel

Er zijn verschillende woonvoorzieningen voor verstandelijk gehandicapten in Gorssel.

- Woningstichting De Groene Waarden heeft 10 wooneenheden aan de Veldhofstraat in Gorssel, waarbij de zorg door Stichting Philadelphia wordt geleverd.
- Aan de Meijerinklaan in Eefde beheert Hanzeborg de locatie Groot Hunge-rink. Op dit terrein wonen cliënten in woongroepen of appartementen. Er zijn twee afdelingen wonen, namelijk specialistische woonzorg en gewoon wonen. De capaciteit bedraagt 166 plaatsen.
- Aan de Molenweg in Gorssel verhuurt de Jan Brandstichting 6 onzelfstandige wooneenheden.

Lochem

Er zijn woonvoorzieningen voor verstandelijk gehandicapten in Lochem. Zo zijn heeft 40 wooneenheden voor verstandelijk gehandicapten in beheer en Humanitas heeft 17 wooneenheden voor verstandelijk gehandicapten in beheer aan de Blauwe Torenstraat.

Zo zijn heeft de beschikking over vier wooncomplexen waar in totaal veertig bewoners wonen, verdeeld over zeven groepen.

- Achterstraat 28;
- Spaarbanksteeg 8 en 10;
- Torenmolenlaan 60 en 62;
- Burgemeester Leenstraat 10 en 12.

Aan de F. Ballochilaan zijn twaalf appartementen in voorbereiding met 24-ursondersteuning.

2.4.3 Woonzorgvoorzieningen met 24-uurs toezicht

Gorssel

In Gorssel zijn vier aanbieders van woonzorgvoorzieningen met 24-uurstoezicht:

- Sutfene met locaties voor senioren op De Borkel in Gorssel en Het Spijk in Eefde
- St. Philadelphia met locaties voor gehandicapten aan de Veldhofstraat, de Molenweg en Hoofdstraat in Gorssel
- Hanzeborg met de locatie voor gehandicapten aan de Meijerinklaan in Eefde
- Sensire de Berkel in de Ehze in Almen

Lochem

In Lochem zijn vijf aanbieders van woonzorgvoorzieningen met 24-uurstoezicht:

- De Hoge Weide
- Zozijn (woonvoorzieningen voor verstandelijk gehandicapten).
- Huize Gudula
- Tusselerhof
- Humanitas

2.5 Hoe wonen ouderen in Gorssel en Lochem?

Gorssel

In 2002 is er een woningmarktonderzoek gehouden in de regio Stedendriehoek. Hierbij is ook de situatie in Gorssel onderzocht. Van de ruim 2.500 ouderen woont 17% in een woning die speciaal voor ouderen bedoeld is. Hiertoe worden gerekend serviceflats, zelfstandige bejaarden- en seniorenwoningen, aanleunwoningen, woonzorgcomplexen, en dergelijke. Naast de speciaal voor ouderen bedoelde woningen zijn ook gewone woningen met woonkamer, keuken, toilet, douche/badcel en minimaal 1 slaapkamer op dezelfde woonlaag geschikt om door ouderen bewoond te worden. Bij meergezinswoningen geldt bovendien dat de woning maximaal op de vierde woonlaag mag liggen en per lift bereikbaar moet zijn. In deze categorie woningen woont bijna 40% van de ouderen. Iets minder dan de helft woont in een woning die niet voor ouderen geschikt wordt geacht.

Lochem

Ook in Lochem is het woningmarktonderzoek gehouden. Hieruit is gebleken dat van de 3.200 personen van 65 jaar en ouder in Lochem ruim twintig procent in een woning woont die speciaal voor ouderen gebouwd of bedoeld is, volgens dezelfde definiëring als in Gorssel. In deze categorie woningen woont ongeveer dertig procent van de ouderen in Lochem.

In onderstaande tabel is de woonsituatie in de oude gemeente Gorssel en de oude gemeente Lochem naast elkaar gezet.

Tabel 7 Woonsituatie ouderen 65 jaar en ouder in oud Gorssel en oud Lochem

	Gorssel	Lochem
	% ouderen van 65 jaar en ouder	
Woonvorm		
Zelfstandige woning (bejaardenwoning, seniorenwoning)	14	19
Andere woonvorm speciaal voor ouderen	3	2
Gewone woning, anderszins geschikt voor ouderen	38	31
Gewone woning, niet bedoeld/geschikt voor ouderen	45	48
Bouwwijze		
Eengezinswoning	89	90
Meergezinswoning	11	10
Segment woningvoorraad		
<i>Totaal huurwoningvoorraad</i>	28	48
• Goedkoop/betaalbaar segment	7	14
• Bereikbaar segment	17	27
• Midden- en duur segment	4	7
<i>Totaal koopwoningenvoorraad</i>	72	53
• Sociaal segment	5	3
• Midden segment	11	13
• Duur segment	56	37

Bron: Woningmarktonderzoek Regio Stedendriehoek 2002.

In Gorssel wonen bijna 9 van de 10 ouderen in een eengezinswoning (grondgebonden woning) en ruim 70% heeft een huis gekocht. Meer dan de helft van de ouderen bezit een huis dat naar eigen zeggen in het dure segment valt en dus meer waard is dan €227.000. Van de door ouderen bewoonde huurwoningen valt het grootste gedeelte binnen het bereikbare segment (huurprijs 2002 tussen de €307 en €472).

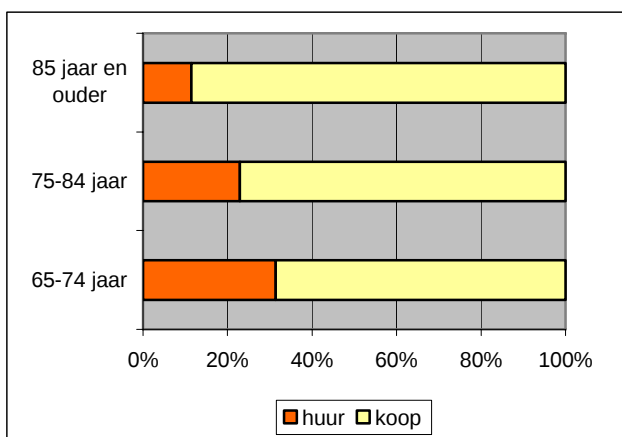
In Lochem woont ongeveer de helft van de ouderen in een gewone woning die niet bedoeld of geschikt is voor bewoning door ouderen. Het merendeel van de ouderen woont in een eengezinswoning. De verdeling huur/koop is ongeveer fifty-fifty. Ruim eenderde van de koopwoningen bevindt zich in het dure segment.

Verdeling huur- en koopwoningen

Gorssel

In Gorssel is het opvallend dat naarmate de leeftijd toeneemt, relatief meer ouderen in een koopwoning wonen. Waarschijnlijk komt dit doordat in Gorssel veel koopwoningen (bungalows) geschikt zijn voor ouderen.

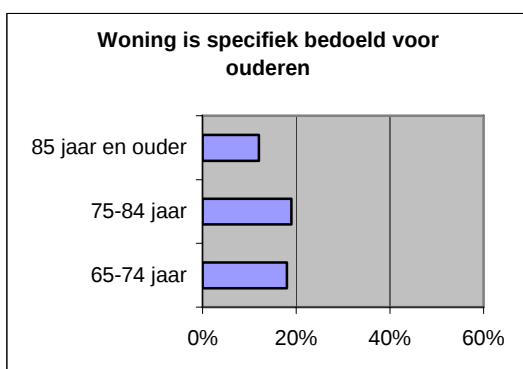
Figuur 4 Verdeling huur en koopwoningen oud Gorssel

Bron: Woningmarktonderzoek Regio Stedendriehoek 2002

Een ander opvallend kenmerk wordt duidelijk in Figuur 5. Naarmate mensen in oud Gorssel ouder worden, wonen ze minder vaak in een woning die specifiek bedoeld is voor ouderen.

Figuur 5 Woning specifiek voor ouderen

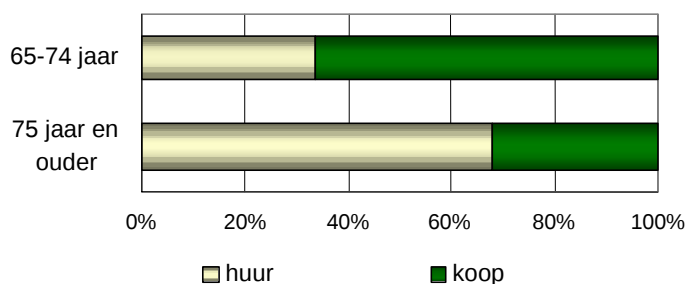

Bron: Woningmarktonderzoek Regio Stedendriehoek 2002

Lochem

In Lochem is de situatie juist omgekeerd (zie Figuur 6). Het figuur toont aan dat de verdeling tussen huur- en koopwoningen naar leeftijdsgroep sterk verschilt en zelfs bijna precies omgekeerd is. Waar tweederde van de 65- tot 75-jarigen in een koophuis woont, bewoont ruim tweederde van de 75-plussers een huurwoning.

Figuur 6 Verdeling huur en koop oud Lochem

Bron: Woningmarktonderzoek gemeente Lochem, 2002.

2.6 Huidig aanbod zorg- en welzijnsvoorzieningen

In deze paragraaf worden alle zorg- en welzijnsvoorzieningen in de twee 'oude' gemeenten beschreven.

Gorssel

Informatie, advies en bemiddeling en hulpmiddelen-uitleen

Den Oldenhof Centrale, gevestigd in Den Oldenhof, te Gorssel geeft informatie en voorlichting over wonen, welzijn, zorg en financiën. Zo nodig bemiddelt Den Oldenhof Centrale om de benodigde steun, hulp of zorg te realiseren. Den Oldenhof Centrale is bestemd voor alle inwoners van de gemeente Gorssel.

Een beperkt pakket aan hulpmiddelen kan bij Den Oldenhof Centrale geleend worden. Minder geleende hulpmiddelen kunnen bij de thuiszorgwinkel bij 't Spitaal opgehaald worden.

Wet Voorzieningen Gehandicapten

Ook verstrekkingen in het kader van de Wet Voorzieningen Gehandicapten kunnen bij Den Oldenhof Centrale worden aangevraagd.

Thuiszorg

Sensire levert een breed pakket thuiszorg in de hele gemeente Gorssel. Ook Quintes is voor thuiszorg inzetbaar. Sutfene en Sensire leveren in samenwerking 24-uurs zorg, zowel planbare zorg als onplanbare. Er zijn momenteel geen wachtlijsten voor de zorgverlening.

Geestelijke gezondheidszorg

Het algemeen maatschappelijk werk houdt kantoor in Den Oldenhof, maar komt zo nodig bij mensen aan huis om hen te helpen met levensvragen, psychische, psycho-sociale en materiële problemen. Bij zwaardere psycho-geriatrische problematiek kan een beroep worden gedaan op het RIAGG, dat vanuit Deventer in de gemeente Gorssel opereert. Ook hier kan zorg thuis worden geleverd.

Vervoer

De regiotaxi verzorgt van deur tot deur vervoer voor alle inwoners. Mensen met een WVG-pas kunnen hiervan tegen gereduceerd tarief gebruik maken. De SOWOG heeft twee 8-persoonsbusjes voor ouderen- en gehandicaptenvervoer. Hiervan kan men gebruik maken als men met minimaal twee personen is. De bussen verzorgen vervoer naar de dagzorg, zwembaden in omliggende gemeenten, schouwburgbezoek, familiebezoek vanuit het verpleeghuis, enz.

Maaltijdvoorziening

Koelversmaaltijden worden door Sensire in de hele gemeente bezorgd. Warme maaltijden worden in Almen en Harfsen door Tafeltje Dekje bezorgd en in de overige kernen door Gotink Catering. Apetito bezorgt éénmaal per week vriesvers maaltijden ook in de hele gemeente.

Activiteiten en cursussen

De Stichting Sociaal Cultureel Werk verzorgt vele lezingen, cursussen en activiteiten. Sommige daarvan speciaal voor ouderen. Andere worden door veel ouderen bezocht.

De ouderenbond ANBO organiseert verschillende activiteiten en éénmaal per maand een lezing of een gezellige middag. Twee maal per jaar organiseren de ANBO en SOWOG samen een voorlichtingsactiviteit.

Dagverzorging

Er zijn verschillende vormen van dagzorg voorhanden in de gemeente Gorssel. Een deel hiervan wordt verzorgd door Sutfene en de SOWOG. Voor dagbehandeling is men nu nog aangewezen op Sutfene in Zutphen. SIZA-Dorpgroep biedt dagbesteding aan jongere ouderen. De SOWOG biedt activiteitenbegeleiding thuis aan. Er zijn momenteel geen wachtlijsten voor de dagverzorging.

Vrijwilligerswerk

In de gemeente Gorssel zijn veel vrijwilligers(organisaties) actief. De vrijwilligersorganisaties die voor ouderen wat kunnen doen, hebben zich verenigd in de Centrale Meldpost voor het Vrijwilligerswerk. Deze Meldpost is bereikbaar via Den Oldenhof Centrale.

Het Rode Kruis organiseert in alle dorpen activiteiten en een telefooncirkel.

De Zonnebloem bezoekt zieken en organiseert uitstapjes en ontspanningsmiddagen.

De Unie Van Vrijwilligers organiseert activiteiten, bezoekt mensen en levert vrijwilligers bij diverse projecten. De bezoekdienst Thulp, die één dagdeel per week oppast bij een chronische zieke, is onderdeel van de UVV.

De Vrijwillige Hulpverlening Gorssel heeft in ieder dorp een contactpersoon en organiseert ter plekke noodhulp. Organisatorisch is de VHG ondergebracht bij de SOWOG.

De Bezoek-en Oppasservice voor Dementerende en Verwarde Ouderen is ook ondergebracht bij de SOWOG. Ook deze dienst zorgt voor oppas één dagdeel per week.

De klusjesdienst van de SOWOG zorgt er voor dat kleine klusjes in en om huis (huis, tuin, keuken en naai- en verstelwerk) tegen een kleine onkostenvergoeding worden gedaan.

Alarmering

Alarmeringsapparatuur is via de SOWOG of Sensire aan te sluiten.

Lochem

In onderstaande tabel zijn alle zorgaanbieders in de oude gemeente Lochem op een rijtje gezet.

Tabel 8 Zorgaanbieders in de gemeente Lochem

Aanbieder	Aanbod	Locatie
De Hoge Weide	• somatische verpleeghuisbedden • psychogeriatrische verpleeghuisbedden • acute opname verpleeghuisbedden • dagbehandelingsplaatsen • verzorgingshuisbedden • tijdelijke opvangplaatsen verzorgingshuis • groepsverzorgingsplaatsen • individuele meerzorg • extramurale verzorgingshuisplaatsen • somatische zorg voor lichamelijk/verstandelijk gehandicapten (Anke Marjolein)	Lochem
Huize Gudula	• verzorgingshuiszorg • groepsverzorging • tijdelijke opvang • extramurale zorg • dagverzorging • welzijnsactiviteiten • individuele meerzorg	Lochem
Tusselerhof	• verzorgingshuiszorg • verzorgingshuiszorg met aanvullende verpleeghuiszorg • groepsverzorging	Lochem
Zozijn	• ondersteuning bij maximale zelfontplooiing en regie over het eigen leven; uiteenlopend van intensieve 24-uurszorg tot een paar uur begeleiding per week • dagcentra (dagopvang en divers aanbod aan werk en dagbesteding)	Lochem
Humanitas	• wooncentrum met ondersteuning en begeleiding	Lochem
Thuiszorg Sensire	• thuiszorg	Thuiszorg: Lochem, Laren en Barchem
Thuiszorg Oost-Nederland	• thuiszorgloket • particuliere thuiszorg voor algehele verpleging en verzorging, intensieve thuiszorg en kraamzorg	Loket: Lochem Lochem, Laren en Barchem
Het Spitaal	• polikliniek	Lochem
Huisartsen	• huisartsenzorg	Lochem (8), Laren (3)
Apotheken	• farmaceutische zorg	Lochem (2)

Gebruik voorzieningen SWO Lochem

Het gebruik van een aantal voorzieningen van de Stichting Welzijn Ouderen in Lochem staat in tabel 9.

Tabel 9 Gebruik voorzieningen Lochem

Voorziening	Aantal personen
Alarmering	183
Maaltijdvoorziening	200
Meer Bewegen voor Ouderen	160

Bron: Informatie SWO Lochem, mei 2003.

Onderzoek tevredenheid voorzieningen

In 2002 is een onderzoek gedaan onder de Lochemse bevolking naar de tevredenheid over een aantal voorzieningen. De belangrijkste resultaten geven we weer in Tabel 10.

Tabel 10 Tevredenheid over voorzieningen in de buurt in procenten, 2002

Voorziening	(zeer) tevreden	neutraal	(zeer) ontevreden	weet niet
Winkels voor dagelijkse boodschappen	86	6	7	1
Groen	83	6	10	1
Openbare parkeergelegenheid	66	8	18	8
Basisscholen	63	4	2	31
Speelgelegenheid voor jonge kinderen	45	9	16	30
Openbaar vervoer	42	11	30	17
Kinderdagverblijven, crèches en/of peuterspeelzalen	42	7	6	45
Voorzieningen voor jongeren tussen 12 en 18 jaar	24	11	30	35

Bron: Woningmarktonderzoek Regio Stedendriehoek 2002.

De grootste tevredenheid wordt gevonden bij de winkels en het groen. De meeste ontevredenheid bij het openbaar vervoer en de voorzieningen voor jongeren tussen 12 en 18 jaar.

Naast het openbaar vervoer in de vorm van bussen en trein, zijn er andere vervoersvoorzieningen:

- Belbus
- Regiotaxi IJsselstreek

Welzijn

In Lochem is een project "spelen met vrije tijd" opgezet. Dit project richt zich op mensen met een (verstandelijke) handicap in de gemeente Lochem. Het betreft mensen die nog thuis wonen, eventueel zelfstandig wonen en over een zorgbudget beschikken, dan wel wonen in kleinschalige woonvoorzieningen van Zozijn, De Hoge Weide, Humanitas of andere aanbieders van zorg en wonen. Doel van dit project is mensen met een (verstandelijke) handicap door middel van individuele projectbegeleiding te ondersteunen bij vrijetijdsactiviteiten. Deze activitei-

ten zijn zowel individueel als groepsgericht. Het project is gestart in 2002 en heeft financiële dekking voor een periode van vijf jaar¹.

2.7 Woonzorgaanbod in Gorssel en Lochem

In onderstaande tabel is voor oud Gorssel en oud Lochem weergegeven welke type woningen er zijn voor specifieke doelgroepen.

Tabel 11 Woonzorgaanbod Gorssel in 2004 vertaald naar nieuwe termen

Naam	Locatie	"Gewoon" wonen	"Verzorgd" wonen	"Beschermd" wonen	Intramuraal verblijf	
					Verzorgingshuis	Verpleeghuis
De Groene Waarden	Gorssel	107	5	5		
De Groene Waarden	Eefde	53				
De Groene Waarden	Almen	18	10			
De Groene Waarden	Epse	12	10			
De Groene Waarden	Harfsen	13	10			
De Groene Waarden	Joppe	7				
Vitalis	Eefde	30				
Habion/Sutfene	Gorssel		54		64	12
Habion/Sutfene	Eefde	40				
Jan Brandstichting	Gorssel			6		
Hanzewonen/Sutfene	Eefde		57			30
Sensire	Almen		12			
Koopwoningen	Gorssel	193				
Koopwoningen	Epse	195				
Koopwoningen	Almen	64				
Koopwoningen	Eefde	215				
Koopwoningen	Harfsen	86				
Totaal		1.033	158	11	64	42

Niet alle woningen van De Groene Waarden die hierboven zijn meegeteld in de categorie Gewoon Wonen voldoen al volledig aan de gematigde eisen van Gewoon Wonen in de bestaande voorraad zoals die in Gorssel zijn vastgesteld. Dit zal evenzeer gelden voor de in deze categorie opgevoerde woningen van andere verhuurders in Gorssel. Voor de koopwoningen is uitgegaan van de volgende uitgangspunten. Per kern is bekeken welke koopwoningen (waarschijnlijk) gelijkvloerse voorzieningen hebben. De koopwoningen in het buitengebied zijn niet in de aantallen betrokken. We gaan ervan uit dat de aangewezen koopwoningen voldoen aan de eisen van Gewoon Wonen. Daar waar dat niet het geval is, zou dit wel met de nodige aanpassingen gerealiseerd kunnen worden.

¹ Bron: Zozijn.

Tabel 12 Woonzorgaanbod Lochem in 2003 vertaald naar nieuwe termen

Naam	Locatie	“Gewoon” wonen	“Verzorgd” wonen	“Beschermd” wonen	Intramuraal Verblijf verzorgingshuis	verpleeghuis
Spectrum Wonen	Lochem	370				
Spectrum Wonen	Laren	42				
Spectrum Wonen	Barchem	22				
Berkelhof Woningen	Lochem		74			
De Hoge Weide	Lochem				66	90
Huize Gudula	Lochem		2		64	
St. Jozef	Lochem				17	
't Ruempol	Laren		19			
't Vonkert	Laren		18			
Tusselerhof	Lochem				11	
Hoog Langen	Lochem		14			
Parkwoningen	Lochem		16			
Zozijn	Lochem			40		
Anke Marjolein	Lochem					24
Humanitas	Lochem			17		
Station Barchem	Barchem		16			
Woningen Rebo	Lochem	10				
Woningen ABC	Lochem	37				
Koopwoningen	Lochem	76				
Totaal		557	159	57	158	114

Niet alle woningen van Spectrum Wonen die hierboven zijn meegeteld in de categorie Gewoon Wonen voldoen al volledig aan de gematigde eisen van Gewoon Wonen in de bestaande voorraad zoals die in Lochem zijn vastgesteld (minimaal rollatorgeschikt door het toepassen van het SEV-Oppluslabel). Dit zal evenzeer gelden voor de in deze categorie opgevoerde woningen van andere verhuurders in Lochem.

Woonzorgaanbod vergeleken

In Tabel 13 is het woonzorgaanbod van de oude gemeente Gorssel en Lochem naast elkaar gezet zodat er een indicatie ontstaat van het totale aanbod in de nieuwe gemeente.

Tabel 13 Woonzorgaanbod Gorssel en Lochem

	Gorssel	Lochem	Totaal
Gewoon wonen	1.033	557	1.590
Verzorgd wonen	158	159	317
Beschermd wonen	11	57	68
Verzorgingshuis	64	158	222
Verpleeghuis	42	114	156

3 TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

3.1 Bevolkingsontwikkeling

In Tabel 14 is de bevolkingsontwikkeling weergegeven van de gemeente Lochem tot 2025, in percentages.

Tabel 14 Bevolkingsontwikkeling nieuwe gemeente Lochem

	2005	2010	2015	2020	2025
t/m 24 jaar	27%	28%	27%	27%	26%
25 t/m 64 jaar	53%	52%	51%	50%	50%
65 jaar en ouder	20%	21%	22%	23%	24%
totaal	33339	33989	34130	34216	34171

Bron: Primos Prognose 2003

In de afzonderlijke masterplannen is de bevolkingsontwikkeling uitgesplitst naar inwoners vanaf 55 jaar. Deze gegevens zijn echter niet beschikbaar voor de nieuwe gemeente Lochem. Uit de cijfers uit de masterplannen werd duidelijk dat in oud Gorssel het aandeel ouderen redelijk stabiel blijft. In oud Lochem daarentegen neemt het aandeel van elke groep ouderen (zowel 55+, 65+, 75+ en 85+) toe. Zelfs de groep van 85 jaar en ouder verdubbelt volgens de prognose.

3.2 Toekomstige woonzorgbehoefte algemeen

De nieuwe functionele indeling van zorg in de AWBZ maakt het nodig een nieuwe koppeling te maken tussen soorten zorg en soorten zorgvragers aan de ene kant en woonvormen aan de andere kant. Een aantal onderzoeksbureaus en kenniscentra hebben al dan niet in samenspraak met VWS en VROM pogingen gedaan om tot nieuwe definiëringen te komen. De termen waarmee zij de verschillende woonvormen en de daaraan verbonden zorgzwaarten van elkaar onderscheiden, zijn hieronder op een rijtje gezet (zie Tabel 15). De traditionele, niet extern en intern toegankelijke woning komt in dit rijtje niet voor. Een grote meerderheid van de bestaande woningvoorraad behoort tot dit traditionele type. We noemen het de "doorsnee"-woning.

De "doorsnee"-woning

De traditionele, slecht toegankelijke eengezinswoning, met een binnentrap, eventueel een externe trap, forse drempels, etc. is in ons land zeker buiten de grote steden eigenlijk de meest voorkomende woning, de "gewone" woning dus. We stellen voor hiervoor een nieuwe term te introduceren om verwarring met "gewoon wonen" (extern en intern toegankelijk/geschikt) te voorkomen: De Doorsneewoning, de woning van de bekende jaren '60 familie toen het gezin nog de allesbepalende factor in de woningbouw was. Het beeld van de bijpassende woning herkennen we allemaal. De doorzonkamer, de smalle gang met meterkast en petieterig toilet, daarachter de al even smalle keuken, daartussen de Hollandse trap met twee kwarten leidend naar een overloopje waarop twee slaapkamers en een babykamertje uitkomen, alsmede een zeer compacte badkamer, een tweede vaste trap of vlizotrap leidt naar de zolder, alwaar - afhankelijk van het kindertal - nog enkele slaapkamertjes zijn afgetimmerd.

Tabel 15 Matrix oude en nieuwe terminologie

	Oude termen	Doelgroep	ABF / VROM	Stagg / IWZ	Rigo / VWS	Zorg-arrangement	Woonvorm
1	Thuiszorg/ EBIS 1,2 en 3 ²	Ouderen/ lichamelijk gehandicapten	Zorg of begeleiding op afspraak, planbaar	Individueel wonen	Gewoon wonen	Calamiteiten-zorg, zorg op afspraak	Woningen extern toegankelijk en/of intern geschikt(nieuwbouw) Minimaal rollatorgeschikt of geschikt te maken met SEV Oppluspakket (bestaande voorraad)
2	Woonzorg-complex	Ouderen	Zorg of begeleiding op afroep (nabijheid steunpunt noodzakelijk)	Beschut wonen	Verzorgd wonen	Zorggarantie tot en met zorg op afroep	Zorgwoningen plus zorginfrastructuur
3	Gezinsvervangende tehuizen/ RIBW-woningen, kleinschalig groepswonen	Ouderen, (ex-) psychiatrische patiënten, cliënten RIBW, dementerenden, verstandelijk gehandicapten	24-uurs nabije zorg en bescherming	Clusterwonen	Beschermd wonen	24-uurszorg tot en met begeleiding en toezicht	Onzelfstandige wooneenheden plus Externe zorginfrastructuur
4	Verpleeghuis Verzorgingshuis	Somatische en psychogeriatrische verpleeghuispatiënten, verzorgingshuisgeïndiceerde ouderen (EBIS 4/5)	24-uurs nabije zorg en bescherming	Intramuraal Verblijf	Intramuraal Verblijf	24-uurszorg tot en met begeleiding en toezicht	Onzelfstandige wooneenheden met interne zorginfrastructuur

In dit rapport hanteren we de vetgedrukte termen uit de Rigo/VWS-kolom.

Het verzorgingshuis 'oude stijl' komt in de terminologie van deze nieuwe indeling niet voor. Veel verzorgingshuizen worden ontmanteld en omgezet in woonzorgcomplexen of omgebouwd tot verpleeghuizen. Uitgangspunt van deze woonzorgcomplexen is het zelfstandig functioneren van ouderen, waarbij alleen zorg wordt ingezet op die punten waar ze nodig is. In Tabel 15 wordt aangegeven hoe de huidige situatie is vertaald in termen van de toekomstige situatie. Op deze manier kan inzicht worden verkregen in de opgave. Om aansluiting te maken met de terminologie voor woonvormen al dan niet gecombineerd met infrastructuur die op landelijk niveau uit begint te kristalliseren, hanteren we de volgende indeling die is ontleend aan de matrix hierboven:

1. **“Doorsnee” wonen:** dit zijn traditionele woningen die niet extern en intern toegankelijk zijn voor mensen met een rollator of een rolstoel.
2. **“Gewoon” wonen:** dit zijn extern en intern toegankelijke zelfstandige woningen voor mensen met een rollator of rolstoel; alle primaire voorzieningen zijn gelijkvloers.
3. **Verzorgd wonen:** dit zijn zelfstandige woningen die intern en extern toegankelijk zijn en bovendien voorzien zijn van externe zorginfrastructuur.

² EBIS geeft de mate van zorgbehoefte weer. Bij EBIS 1 t/m 3 gaat het om een relatief lichte zorgbehoefte.

4. **Beschermd wonen:** dit zijn onzelfstandige wooneenheden (intern en extern toegankelijk voor mensen met een rollator of rolstoel) met externe zorginfrastructuur.
5. **Intramuraal Verblijf:** dit zijn onzelfstandige wooneenheden met interne zorginfrastructuur (verpleeghuis en verzorgingshuis).

Gewoon wonen in de Lochemse & Gorsselse variant

In Lochem is uitgebreid en meermalen gediscussieerd over de vraag welke woningen uit de bestaande voorraad meegerekend worden in de categorie Gewoon Wonen. De strenge eisen, van volledige externe en interne toegankelijkheid voor mensen met een rollator of rolstoel en alle primaire voorzieningen gelijkvloers, uit de definiëring hierboven, zijn gehandhaafd voor de nieuwbouw.

Voor de bestaande voorraad is het volgende compromis gevonden. Woningen uit de voorraad worden meegerekend in de categorie Gewoon Wonen als zij minimaal rollatorgeschikt zijn of geschikt te maken zijn en mogelijk rolstoelgeschikt te maken zijn. Het kwaliteitsniveau dat daarbij gehanteerd wordt, bestaat uit de basiseisen van het Oppluslabel van de SEV voor de woning en het eventuele woongebouw. De woningen die aan dit kwaliteitsniveau voldoen, zijn weliswaar niet volledig rolstoeltoegankelijk, maar komen wel tegemoet aan de eisen die grote groepen mensen met lichte "woonhandicaps" aan hun woning moeten stellen. In bijlage 6 is een kort overzicht opgenomen van die onderdelen van woning en woongebouw waarop de Oppluseisen betrekking hebben.

In de oude gemeente Gorssel is bij het opstellen van het masterplan dezelfde definiëring toegepast.

3.2.1 Berekening toekomstige vraag zorgvraag 2015

Bij de berekening van de toekomstige vraag naar wonen en zorg in 2015 gebruiken we de planningsnormen zoals het Zorgkantoor lange tijd heeft gehanteerd voor intramurale capaciteit. Belangrijk voordeel van deze planningsnorm, boven de berekeningswijze van IWZ, is dat de planningsnormen van het Zorgkantoor aan lokale bevolkingscijfers te koppelen zijn. IWZ gaat uit van landelijke cijfers en de verhouding daarin van ouderen ten opzichte van andere leeftijdscategorieën. Lokale demografische afwijkingen van het landelijk gemiddelde worden in het IWZ-model niet meegenomen en met de planningsnorm van het Zorgkantoor wel.

De planningsnorm voor intramurale capaciteit van het Zorgkantoor was als volgt:

- Aangewezen op PG/verpleeghuiszorg: 4% van alle 75-plussers
- Aangewezen op somatische verpleeghuiszorg: 1% van alle 75-plussers
- Aangewezen op verzorgingshuiszorg: 12% van alle 75-plussers

Daarnaast rekende het Zorgkantoor met een percentage van 16% van alle 65-plussers dat gebruik maakt van de thuiszorg.

Om helder te krijgen wat de individuele bouwopgave is, dienen we de toekomstige zorgvraag te matchen met huisvestingsvormen die tegemoet komen aan de woonwensen/-eisen van deze categorieën ouderen. In de bijeenkomsten met

de projectgroep is uitvoerig gediscussieerd over de uitgangspunten en aannamen en aan de hand daarvan zijn twee scenario's voor Lochem opgesteld en doorgerekend: één scenario met een maximale extramuralisering van het aantal verzorgingshuisplaatsen en één scenario met behoud van de helft van het huidige aantal verzorgingshuisplaatsen in 2015. Om de ouderen van Lochem maximale keuzevrijheid te verschaffen en vanuit de opvatting dat Lochem niet alle bestaande verzorgingshuisplaatsen wil opheffen voordat er voldoende alternatieven voorhanden zijn, heeft de projectgroep gekozen voor het voorzichtige scenario. Daarbij is één van de uitgangspunten: behoud van 50% van de huidige verzorgingshuisplaatsen in 2015. Voor de andere uitgangspunten en aannamen, zie bijlage 4.

Op dit punt treedt een verschil op met het masterplan in Gorssel. In Gorssel zijn geen twee extramuraliseringsscenario's opgesteld. De projectgroep vond dit niet zinvol omdat de toekomstplannen van De Borkel al bekend zijn. De huidige verzorgingshuisplaatsen in Gorssel worden omgebouwd tot een deel zelfstandige appartementen en een deel intramuraal. We gaan ervan uit dat dit in 2015 gereed is. Het intramurale gedeelte bestaat in Gorssel uit 24 PG-plaatsen, 10 somatische plaatsen en 30 intramurale plaatsen. In Eefde zijn er 30 PG-plaatsen in Het Spijk. In totaal zijn in de gemeente Gorssel dus 64 PG- en somatische plaatsen beschikbaar en 30 kamers verzorgingstehuis. De intramurale capaciteit die hieruit naar voren komt, is als vaststaand gegeven meegenomen. De uitgangspunten en aannames voor de berekeningen zijn opgenomen in bijlage 4.

De toekomstige zorgvraag is voor de nieuwe gemeente Lochem volgens de planingsnorm van het Zorgkantoor berekend. Dit is gedaan op basis van de cijfers uit de afzonderlijke masterplannen. Deze aantallen moeten ook niet beschouwd worden als exacte opgave voor de toekomst, maar als een indicatie voor de opgave voor de nieuwe gemeente Lochem.

Tabel 16 Overzicht toekomstige zorgvraag nieuw Lochem

Nieuw Lochem totaal	2003/2004		2015	
	65-plus (6.431 pers)	75-plus (2.956 pers)	65-plus (8.230 pers.)	75-plus (3.767 pers.)
Thuiszorg 16 % van 65+	1.029	-	1.317	-
PG + somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	148	-	188
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	354	-	452

In overleg met de projectgroep zijn de uitgangspunten en aannamen operationeel gemaakt voor de berekening van de toekomstige vraag naar verschillende woonvormen. Als invalshoek is de Rigo/VWS-indeling in bovenstaande matrix gehanteerd.

3.3 Verschillende uitgangspunten

Vanaf dit punt zijn er in de masterplannen oud- Lochem en oud-Gorssel verschillende uitgangspunten gekozen. Zoals eerder is aangegeven is er in oud-Gorssel gekozen voor het berekenen één extramuraliseringsscenario, terwijl er in oud Lochem twee doorberekend zijn. Vanaf hier worden deze berekeningen daarom ook apart behandeld.

3.3.1 Masterplan Oud Lochem

In het masterplan Oud Lochem is er onderscheid gemaakt in de volgende categorieën zorgbehoevenden naar woonvorm:

1. Van de huidige verzorgingshuisplaatsen in oud- Lochem blijft in 2015 50% behouden. Dit betekent dat 31% van degenen die in 2015 een indicatie krijgen vergelijkbaar met de huidige verzorgingshuisindicatie ook aanspraak kan maken op een verzorgingshuisplaats. Het resterende deel van de verzorgingshuisgeïndiceerden in 2015 moet kunnen beschikken over een woning in de categorie Verzorgd Wonen.
2. Van degenen die in 2015 thuiszorg ontvangen (16% van alle 65-plussers), zal 50% aangewezen zijn op een woning in de categorie Gewoon Wonen.
3. Van de 1,8% gehandicapten tussen de 20 en 65 jaar met een ernstige lichamelijke beperking zal in 2015 100% zijn aangewezen op een woning in de categorie Gewoon Wonen (in 2003 1,8% van 11.235 personen en in 2015 1,8% van 10.676 personen. Voor 2003 zijn dit 202 personen en voor 2015 komt dit neer op 192 personen).
4. Van de verpleeghuisgeïndiceerden (1% somatisch en 4% psychogeriatrisch) zal in 2015 33% aangewezen zijn op een woning in de categorie Verzorgd Wonen.
5. Van de verpleeghuisgeïndiceerden (1% somatisch en 4% psychogeriatrisch) zal in 2015 33% aangewezen zijn op een wooneenheid in de categorie Beschermde Wonen en 33% op een wooneenheid in de categorie Intramuraal Verblijf (verpleeghuis).

Of samengevat in een tabel:

Tabel 17 Zorgvraag naar nieuwe woonvormen in 2015 oud-Lochem

Indicatie zorg	Gewoon wonen	Verzorgd wonen	Beschermde wonen	Intramuraal verblijf
Verzorgingshuis	0%	69%	0%	31%
Thuiszorg ³	50%	0%	0%	0%
Gehandicapten	100%	0%	0%	0%
Verpleeghuis	0%	33%	33%	33%

Doorrekening van de toekomstige zorgvraag van de gemeente oud-Lochem volgens de planningsnorm van het Zorgkantoor levert het volgende beeld op:

³ We gaan ervan uit dat de andere mensen met thuiszorg in een "doorsnee"-woning wonen.

Tabel 18 Overzicht toekomstige zorgvraag oud-Lochem

Lochem totaal	2003		2015	
	65-plus (3.355 pers)	75-plus (1.453 pers)	65-plus (4.632 pers.)	75-plus (2.123 pers.)
Thuiszorg 16 % van 65+	537	-	741	-
PG + somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	75	-	106
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	174	-	255

Vervolgens kan een koppeling worden gemaakt tussen de zorgvragers en het benodigde aantal woningen in de gemeente oud Lochem als geheel in 2015.

Tabel 19 Vraag woonvormen naar zorgvragers gemeente oud-Lochem in 2015

Herkomst zorgvraag	Gewoon wonen	Verzorgd wonen	Beschermd wonen	Intramuraal verblijf
Verzorgingshuis	0	176	0	79
Thuiszorg	371	0	0	0
Gehandicapten	192	0	0	0
Verpleeghuis	0	35	35	35
Totaal	563	211	35	114

3.3.2 Masterplan oud-Gorssel

Categorieën zorgbehoevenden naar woonvorm:

1. Van degenen die in 2015 thuiszorg ontvangen (16 % van alle 65-plussers) zal 50 % aangewezen zijn op een woning in de categorie Gewoon Wonen.
2. Van de verpleeghuisgeïndiceerden (1 % somatisch en 4 % psychogeriatrisch) zal in 2015 33 % zijn aangewezen op een woning in de categorie Verzorgd Wonen, 33 % op een woning in de categorie Beschermd Wonen en 33 % in de categorie Intramuraal Verblijf (verpleeghuis).
3. Voor de categorie verzorgingshuis betekent de bekende toekomstige capaciteit dat 33 % van degenen die in 2015 een indicatie krijgen vergelijkbaar met de huidige verzorgingshuisindicatie ook aanspraak kan maken op een verzorgingshuisplaats. Het resterende deel van de verzorgingshuisgeïndiceerden in 2015 moet kunnen beschikken over een woning in de categorie Verzorgd Wonen.
4. Naast de woningen voor senioren zal er ook een vraag komen vanuit de groep gehandicapten. Van de 1,8 % gehandicapten tussen de 20 en 65 jaar met een ernstige lichamelijke beperking zal in 2015 100 % aangewezen zijn op een woning in de categorie Gewoon Wonen. In 2003 zijn er 7.552 inwoners, vermenigvuldigd met 1,8 % levert dit 136 personen op. In 2015 zijn er 7.333 inwoners tussen de 20 en 65 jaar. Dit levert 132 personen op. Het aandeel woningen voor gehandicapten blijft dus vrij constant.

Samengevat in een tabel, ziet dit er als volgt uit:

Tabel 20 Zorgvraag naar nieuwe woonvormen in 2015

Indicatie zorg	Gewoon wonen	Verzorgd wonen	Beschermd wonen	Intramuraal verblijf
Thuiszorg	50 %	0 %	0 %	0 %
Verpleeghuis	0 %	33 %	33 %	33 %
Verzorgingshuis	0 %	67 %	0 %	33 %
Gehandicapten	100 %	0 %	0 %	0 %

Tabel 21 Overzicht toekomstige zorgvraag

Gorssel totaal	2004		2015	
	65-plus 3.076 pers	75-plus 1.503 pers	65-plus 3.598 pers	75-plus 1.644 pers
Thuiszorg 16 % van 65+	493	-	570	-
PG+ somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	76	-	83
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	179	-	198

Vervolgens kan een koppeling worden gemaakt tussen de zorgvragers en het benodigde aantal woningen in de gemeente Gorssel als geheel in 2015.

Tabel 22 Vraag woonvormen naar zorgvragers in de gemeente Gorssel in 2015

Herkomst zorg-vraag	Gewoon wonen	Verzorgd Wonen	Beschermd Wonen	Intramuraal Verblijf
Thuiszorg	285	0	0	0
Verpleeghuis	0	28	27	28
Verzorgingshuis	0	132	0	66
Gehandicapten	132	0	0	0
Totaal	417	160	27	94

3.3.3 Autonome vraag naar geschikte woningen

De vraag naar woonvormen voor ouderen en mensen met een functiebeperking is nu bepaald op basis van de zorgvraag. Maar daarmee zijn we er niet. Bij deze vraag dienen we de autonome vraag van ouderen (die dus geen zorgindicatie hebben) naar geschikte huisvesting op te tellen. Vanaf dit punt treden er ook verschillen op tussen de masterplannen Lochem en Gorssel.

3.4 Masterplan Lochem

In het masterplan Lochem is gebruik gemaakt van landelijke gegevens uit het Woning Behoeftte Onderzoek 2002 en een extrapolatie gemaakt voor de autonome vraag in Lochem in 2015.

Vanuit het Woning Behoeftte Onderzoek 2002 kunnen we de autonome vraag naar geschikte huisvesting voor ouderen afleiden in Lochem en ook per kern.

In het WBO 2002 wordt de volgende vrij ruime definiëring gehanteerd voor *ouderenwoning*: "Een zelfstandige woning bestemd of geschikt gemaakt voor ouderen. Voorbeelden zijn een bejaardenwoning (aangepast voor ouderen), een aanleunwoning (nabij een verzorgingstehuis), een serviceflat (met dienstverlening) of een woonzorgcomplex (met zorgverlening).

Een woning die zonder traplopen van buiten bereikbaar is en waarin de primaire vertrekken (woonkamer, keuken, douche/bad, toilet en minstens één slaapkamer) gelijkvloers liggen, wordt aangeduid als een volledig toegankelijke woning voor ouderen."

Deze ruime definitie omvat dus zowel woningen in de categorie Verzorgd Wonen als de categorie Gewoon Wonen. Deze autonome vraag tellen we op bij de berekende vraag naar woningen in de categorie Gewoon Wonen en Verzorgd Wonen. We gaan ervan uit dat 75% van de autonome vraag terecht kan in de categorie Gewoon Wonen en de overige 25% in de categorie Verzorgd Wonen.

Op deze wijze wordt een discussie over de verdunningsfactor opgevangen: Als Lochem ervoor zorgt dat in 2015 niet alleen de vraag naar geschikte huisvesting voor zorgvragers kan worden beantwoord, maar ook dat de ouderen zonder zorgvraag een geschikte woning kunnen kopen of huren, dan bereiken we het beoogde effect. En dit is:

1. ouderen hebben wat te kiezen;
2. zij worden niet veroordeeld te wachten met verhuizen tot zij een indicatie hebben;
3. ouderen met een zorgvraag kunnen tussen andere oudere huishoudens wonen zonder zorgvraag in hetzelfde complex.

Voor de gemeente Lochem betekent dit het volgende:

Uitgangspunt WBO 2002:

- 46% van de bevolking in de leeftijdscategorie 65 tot 74 jaar heeft behoefte aan een specifieke woning (Verzorgd Wonen of Gewoon Wonen)
- 62% van de bevolking in de leeftijdscategorie 75 jaar en ouder heeft behoefte aan een specifieke woning (Verzorgd Wonen of Gewoon Wonen).

De behoefte aan specifieke woningen volgens het WBO voor de gemeente Lochem als geheel is weergegeven in Tabel 23.

Tabel 23 Behoefte aan specifieke woningen volgens WBO 2002

	Aantal personen	Behoefte aan specifieke woning	Aantal specifieke woningen
65-74 jaar	2.509	46%	1.154
75 jaar en ouder	2.123	62%	1.316
Totale vraag specifieke woningen			2.470

De autonome vraag naar specifieke woningen kan berekend worden als de zorgvragers van de totale vraag worden afgetrokken: $2.470 - 923 = 1.547$ personen. In de gemeente Lochem is het totaal aantal zorgvragers 923 (zie Tabel 19).

Uit het WBO 2002 komt naar voren dat huishoudens van 65 jaar en ouder gemiddeld uit 1,48 personen bestaan.

De 1.547 personen worden omgerekend naar het aantal huishoudens:
 $1.547/1,48 = 1.045$ huishoudens met een autonome vraag naar specifieke woningen.

Tabel 24 Autonome vraag naar specifieke woningen gemeente Lochem totaal

	Aantal woningen
Gewoon Wonen	784
Verzorgd Wonen	261
Totale autonome vraag	1.045

De autonome vraag voor de kernen en buitengebieden is weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 25 Autonome vraag kernen

	Lochem kern + buitengebied	Laren kern + buitengebied	Barchem kern + buitengebied
Gewoon Wonen	544	165	75
Verzorgd Wonen	181	55	25
Totaal autonome vraag	725	220	100

3.4.1 Huidig aanbod gemeente Lochem totaal en kernen

Om inzicht te krijgen in de opgave wordt het huidige aanbod vergeleken met de vraag in 2015.

Tabel 26 Huidig aanbod gemeente Lochem

	Gemeente Lochem totaal	Kern Lochem + buitengebied	Kern Laren + buitengebied	Kern Barchem + buitengebied
Gewoon Wonen	557	493	42	22
Verzorgd Wonen	159	106	37	16
Beschermd Wonen	57	57	0	0
Intramuraal Verblijf	272	272	0	0

3.4.2 Opgave voor 2015

De opgave voor 2015 wordt in beeld gebracht door voor de gemeente als geheel en per kern het huidige aanbod te vergelijken met de vraag. De autonome vraag is bij de vraag naar Gewoon Wonen en Verzorgd Wonen opgeteld.

In de tabellen wordt een tekort aan een bepaald type woning aangegeven met een – en een overschot aan een bepaald type woning met een +.

Tabel 27 Opgave 2015 Gemeente Lochem totaal

	Huidig aanbod	Zorgvraag 2015	Autonome vraag 2015	Tekort (-) / overschot (+)
Gewoon Wonen	557	563	784	-790
Verzorgd Wonen	159	211	261	-313
Beschermd Wonen	57	35	-	22
Intramuraal Verblijf	272	114	-	158

Tabel 28 Opgave 2015 Lochem kern en buitengebied

	Huidig aanbod	Zorgvraag 2015	Autonome vraag 2015	Tekort (-) / overschot (+)
Gewoon Wonen	493	394	544	-445
Verzorgd Wonen	106	152	181	-227
Beschermd Wonen	57	25	-	32
Intramuraal Verblijf	272	82	-	190

Tabel 29 Opgave 2015 Laren kern en buitengebied

	Huidig aanbod	Zorgvraag 2015	Autonome vraag 2015	Tekort (-) / overschot (+)
Gewoon Wonen	42	116	165	-239
Verzorgd Wonen	37	41	55	-59
Beschermd Wonen	0	7	-	-7
Intramuraal Verblijf	0	22	-	-22

Tabel 30 Opgave 2015 Barchem kern en buitengebied

	Huidig aanbod	Zorgvraag 2015	Autonome vraag 2015	Tekort (-) / overschot (+)
Gewoon Wonen	22	52	75	-105
Verzorgd Wonen	16	18	25	-27
Beschermd Wonen	0	3	-	-3
Intramuraal Verblijf	0	10	-	-10

3.4.3 Toekomstige behoefte welzijn

In het masterplan is een aparte paragraaf geschreven over de toekomstige behoefte aan welzijn.

Toenemend belang van welzijn

Hoe meer extramuralisering, hoe belangrijker de factor welzijn! Wanneer mensen die meer of minder zorg nodig hebben in toenemende mate thuis wonen en niet in een instelling, zullen zij de ondersteunende welzijnsvoorzieningen op een andere manier aangeboden moeten krijgen dan 'van oudsher' via het verzorgings- of verpleeghuis. Het gaat hierbij om welzijnsdiensten als informatie, advies, praktische dienstverlening, ontmoeting en vrijetijdsbesteding.

In zijn algemeenheid geldt dat welzijn en diensten van belang zijn als ondersteuning voor het dagelijks leven. Dit geldt des te meer voor mensen die in eni-

ge mate zorgbehoevend zijn. Uit een inventarisatie van het aanbod en het gebruik van welzijnsvoorzieningen in de regio Zutphen blijkt dat 'vooral afnemers van concrete dienstverlening (maaltijden, dagopvang, alarmering e.d.) zich vaak in het grensgebied bevinden van zelfstandigheid en zorgafhankelijkheid'. Hoewel dus, als gevolg van de extramuralisering, de vraag zal toenemen, wordt de organisatie van welzijnsvoorzieningen lastiger. Hoe bereik je deze individueel wonende mensen? Hoe zorg je ervoor dat het welzijnsaanbod bereikbaar is voor personen die om allerlei redenen minder mobiel zijn?

Omvang van de toekomstige behoefte

De toekomstige behoefte aan welzijn kan worden berekend aan de hand van de volgende gegevens:

- de mate van extramuralisering;
- de bevolkingsontwikkeling;
- het huidige aanbod aan welzijnsdiensten.

Om met enige regelmaat het aanbod van welzijnsdiensten in kaart te brengen, kan gebruik worden gemaakt van het instrument dat is gebruikt voor het inventariseren van de welzijnsvoorzieningen in de regio Zutphen (zie eerdergenoemd rapport). In het rapport wordt de aanbeveling gedaan om het gebruik van welzijnsvoorzieningen beter te registreren. Het Huisbezoekproject dat door de SWOL is uitgevoerd⁴ is een goede manier om de toekomstige vraag naar welzijn in kaart te brengen.

Welzijn voor ouderen in Lochem

Onderstaande visie op de rol van welzijn en welzijnsvoorzieningen voor ouderen in Lochem is ontleend aan het productenboek Welzijnsdiensten Zuid-Holland Noord, samengesteld door de Regionale Commissie Gezondheidszorg Zuid-Holland Noord. De producten die minimaal noodzakelijk worden geacht voor het adequaat invullen van welzijnvoorzieningen voor ouderen zijn eveneens overgenomen en in overleg met de gemeente en de Stichting Welzijn Ouderen Lochem voorzien van de "Lochemse variant".

3.4.4 Relatie tussen welzijn en extramuralisering

Aan de toenemende wens van ouderen om zelfstandig te blijven wonen, ook met een relatief grote zorgbehoefte, zal in de toekomst steeds vaker tegemoet worden gekomen door zorg extramuraal - buiten een verzorgings- of verpleeghuis - te leveren. Deze extramuralisering heeft tot gevolg dat de diensten, zoals nu aangeboden door de zorginstellingen, niet meer als vanzelfsprekend door hen worden geleverd.

Er zal een blijvende vraag zijn naar een breed pakket van diensten. Het welzijnswerk voor ouderen zal geconfronteerd worden met een nieuwe vraag dan wel een substantiële uitbreiding van de huidige vraag. De intensiteit van de ondersteuning zal toenemen en naast de huidige diensten zal de vraag groeien naar onder andere:

- regieondersteuning;
- ondersteuning bij huurzaken en persoonlijke financiën;

⁴ Rapport Huisbezoekproject, SWOL, april 2003.

- zorgbemiddeling (eventueel op basis van een persoonsgebonden budget) en persoonlijke assistentie;
- psychosociale begeleiding;
- dagstructurering en toegespitste sociaal-recreatieve activiteiten.

Een andere en grotere rol van dienstverlening bij zelfstandig wonen vraagt een andere organisatie en wijze van (samen)werken op lokaal niveau en besef van het belang van welzijnswerk bij de overige (lokale) partners.

Het belang van welzijnsdiensten ligt niet alleen in het ondersteunen van mensen die, al dan niet met een zorgvraag, zelfstandig willen blijven wonen. Een andere belangrijke functie van de welzijnsdiensten is het voorkómen dat een beroep gedaan wordt op met name intramurale zorgvoorzieningen. Door de preventieve werking die van een volwaardig en kwalitatief goed dienstenpakket uit kan gaan, kan de toenemende druk op de zorginstellingen worden verminderd. Tevens zal, zonder een goede beschikbaarheid van diensten, het extramuraliseringproces stokken en zelfs volledig tot stilstand komen.

Naast de tendens tot extramuralisering valt de trend waar te nemen dat de mantelzorg verschaalt. Hiermee wordt bedoeld dat zorgvragers minder vanzelfsprekend dan vroeger een beroep kunnen doen op mantelzorg. Voor activiteiten die tot op heden worden uitgevoerd door de mantelzorg zal de zorgvrager een beroep moeten doen op professionele dienstverleners.

De hiervoor geschetste ontwikkelingen leiden tot een verhoogde druk op de huidige aanbieders van (welzijns)diensten in de gemeente Lochem.

3.4.5 Welzijnsfuncties in de gemeente Lochem

Naast passende zorg en huisvesting is een adequaat welzijnsvoorzieningenniveau van groot belang. Door deze diensten wordt voor ouderen en mensen met een functiebeperking de mogelijkheid vergroot om te participeren in de samenleving, omdat praktische ondersteuning wordt geboden en een bijdrage wordt geleverd aan de persoonlijke veiligheid en geborgenheid.

De beschreven welzijnsdiensten vormen het minimumpakket, noodzakelijk voor ouderen en mensen met een functiebeperking. Ten minste dit voorzieningenniveau dient in de gemeente Lochem voorhanden te zijn. Een hoger voorzieningenniveau is wenselijk; bij een lager voorzieningenniveau kan de kwaliteit van leven van ouderen en mensen met een functiebeperking onder druk komen te staan.

Bij de beschrijving van het minimumpakket is uitgegaan van de indeling die gebruikt wordt door de VNG waarbij uitgegaan wordt van drie basisbehoeften als het gaat om welzijn van ouderen:

- behoefte aan participatie in de omringende samenleving;
- behoefte aan ondersteuning;
- behoefte aan persoonlijke veiligheid en geborgenheid.

In dit kader worden de volgende diensten en producten onderscheiden die minimaal aangeboden dienen te worden:

Participatie in de omringende samenleving:

- schriftelijk informatiemateriaal;

- telefonisch informatie-/adviespunt;
- lokaal loket;
- voorlichtingsbijeenkomsten;
- signalerings-/welzijnsbezoeken;
- ouderenadviseur;
- toegankelijke woonomgeving en sociale veiligheid in en om het huis;
- 'aanvullende' vervoersmogelijkheden.

Ondersteuning:

- maaltijdvoorziening individueel gericht;
- maaltijdvoorziening groepsgericht;
- hand- en spandiensten ('klussendienst');
- was- en linnenservice;
- pedicuredienst;
- bewegingsactiviteiten;
- ontmoetingsactiviteiten/recreatie;
- educatie.

Persoonlijke veiligheid en geborgenheid:

- personenalarmering;
- ondersteuning en begeleiding bij het in stand houden en versterken van sociale en persoonlijke netwerken.

Deze producten worden in bijlage 5 volgens een vast stramien beschreven via de volgende indeling: doel, inhoud, kwaliteit, deskundigheid en leveringsvoorwaarden. Daar waar relevant is een Lochemse variant toegevoegd, waarmee recht gedaan wordt aan de lokale inkleuring. Tevens is aangegeven of de dienst centraal in Lochem of in alle kernen aangeboden zou moeten worden, wie de regie voert en probleemeigenaar is als het gaat om initiëren, verbeteren of uitbreiden.

3.4.6 Financiering

Bij de afzonderlijke beschrijving van de diensten is ook de mogelijke wijze van financiering aangegeven. In het algemeen zijn er drie financieringsstromen te onderscheiden: de eigen bijdrage, subsidiëring en overheidsbijdrage. Een groot deel van de diensten kan de afnemer zelf betalen, hetzij in zijn geheel, hetzij via een eigen bijdrage. Het gaat hierbij om diensten die mensen zonder zorgvraag zelf zouden uitvoeren of regelen én zelf zouden betalen. Bij een eigen bijdrage dient overigens wel rekening te worden gehouden met een mogelijke cumulatie van de eigen bijdragen. Hieraan zal een grens moeten worden gesteld die rekening houdt met de financiële draagkracht van de zorgvrager. Met name de kosten die gemaakt worden om een dienst te organiseren komen in aanmerking voor financiering door anderen dan de afnemer. Te denken valt daarbij aan bijvoorbeeld financiering door subsidies of via een overheidsbijdrage.

Een overheidsbijdrage kan worden verstrekt onder andere op basis van de Welzijnswet, de Subsidieregeling Extramurale Diensten en de AWBZ en op termijn door de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Andere middelen die de gemeente

kan aanwenden zijn middelen voor minimabeleid en de laatste jaren ook de zogenoemde Investeringsmiddelen Stedelijke Vernieuwing (ISV). Het is van belang dat de welzijnsdiensten voor alle burgers in gelijke mate financieel bereikbaar zijn. Inwoners met een inkomen op bijstandsniveau kunnen door de gevraagde eigen bijdrage verstoken blijven van ontspannings- en welzijnsactiviteiten, zeker wanneer voor veel verschillende diensten een eigen bijdrage betaald moet worden. Hierdoor worden de eigen bijdragen 'gestapeld' en wordt de financiële ruimte van de gebruiker verkleind. Als de gebruiker welzijnsactiviteiten volledig zelf moet betalen, kan dit een drempel opwerpen voor deelname.

3.4.7 Algemene kwaliteitscriteria

De gebruiker van een dienst moet ervan uit kunnen gaan dat deze dienst voldoet aan zijn gerechtvaardigde verwachting. Om die reden worden per dienst de kwaliteitscriteria beschreven, waaraan die specifieke dienst moet voldoen. Daarnaast is er een aantal kwaliteitscriteria dat algemeen van toepassing is bij het organiseren en leveren van welzijnsdiensten. De algemeen geldende kwaliteitscriteria zijn ontleend aan de IgLO-publicatie 'De Basisfuncties' (Den Haag, 2001). Zie bijlage 7.

3.4.8 Herstructurerings- en bouwlocaties

De gemeente Lochem heeft een woningbouwprogramma ontwikkeld dat uitgaat van een toename tot 2015 van 1.060 woningen in verschillende categorieën. Per saldo wil de gemeente 1.289 woningen toevoegen en 229 woningen slopen. Van de 1.289 woningen die worden toegevoegd zullen de volgende aantallen gericht zijn op ouderen:

	2000-2004	2005-2009	2010-2014	Totaal
Toevoeging ouderenwoningen	94	152	95	341
Toevoeging woningen met zorgarrangement	33	49	0	82
Totaal	127	201	95	423

Lochem heeft tal van locaties die mogelijk voor herstructurering in aanmerking komen. Deze locaties zijn weergegeven in de figuren 17 t/m 19.

Herstructurerings- en bouwlocaties in Lochem

Lochem heeft drie bouwlocaties met in totaal circa 130 woningen en circa 20 beoogde herstructureringslocaties met in totaal circa 560 woningen. De bouwprogramma's voor deze locaties zijn vrij gedifferentieerd (een- en meergezinswoningen, goedkope en dure huur- en koopwoningen, voor jong en oud). Naar verwachting is in de kern Lochem ruim 40% speciaal gericht op ouderen, waarvan circa 10% met zorgarrangement.

Herstructurerings- en bouwlocaties in Laren

Laren heeft geen beoogde herstructureringslocaties, maar heeft wel een aantal potentiële bouwlocaties. De bouwprogramma's voor deze locaties, van in totaal 110 à 120 woningen, zijn vrij gedifferentieerd (een- en meergezinswoningen, goedkope en dure huur- en koopwoningen, voor jong en oud).

Herstructurerings- en bouwlocaties in Barchem

In Barchem is één herstructureringslocatie waar elf appartementen worden gerealiseerd. Voor de aangegeven potentiële bouwlocatie wordt gedacht aan een gedifferentieerd bouwprogramma van circa 25 (eengezins)woningen.

3.4.9 Monitor Wonen, Zorg en Welzijn Lochem

De WWZ-groep vindt het belangrijk dat de ontwikkeling van vraag en aanbod van wonen, welzijns- en zorgdiensten in de toekomst goed gemonitord wordt. Het Masterplan is een dynamisch plan dat weliswaar de lijnen uitzet voor de toekomst, maar niet een starre marsroute is. Bovendien zijn de ontwikkelingen in de zorg en het zorgverzekeringsstelsel onzeker en van grote invloed op de mogelijkheden van ouderen om langer zelfstandig te blijven wonen. Wat gebeurt er bijvoorbeeld als huishoudelijke hulp uit de AWBZ wordt geschrapt, en ouderen deze hulp niet voldoende kunnen bijverzekeren? Betekent dit een run op zorgcentra en een forse groei van wachtlijsten voor intramurale voorzieningen? Het is dus van groot belang om de vinger aan de pols te houden.

De WWZ-groep stelt voor een WWZ-monitor voor Lochem op te zetten.

Organisatie

Voor het opzetten en uitvoeren van een tweejaarlijkse WWZ-monitor in Lochem wordt een werkgroep geformeerd die in ieder geval bestaat uit een vertegenwoordiger van de Stichting Welzijn Ouderen Lochem, een vertegenwoordiger van de verzorgingshuizen en het verpleeghuis in Lochem, een vertegenwoordiger van de thuiszorg, een vertegenwoordiger van Spectrum Wonen en een vertegenwoordiger van de gemeente Lochem. Het Zorgnetwerk Lochem is verantwoordelijk voor de organisatie en opzet van de WWZ-monitor en voor de rapportage naar de gemeente.

Werkwijze en informatiebundeling

Ten behoeve van deze monitor wordt de volgende werkwijze gehanteerd en worden de volgende gegevens bijeengebracht.

1. De wachtlijsten voor verzorgingshuizen/verpleeghuisplaatsen en een overzicht van de actief woningzoekende ouderen (65+) bij Spectrum Wonen, worden geïntegreerd tot één lijst, waarmee een totaalbeeld ontstaat van de ontwikkeling van de vraag van ouderen naar geschikte huisvesting. De groei of afname van deze lijst geeft een goede indicatie van succes of noodzaak tot bijstelling van beleid.
2. Het project Huisbezoek van SWOL wordt standaard elke twee jaar uitgevoerd waarbij dezelfde vragenlijst elke twee jaar aan dezelfde categorie ouderen (75+) wordt voorgelegd. Te overwegen valt enkele vragen toe te voegen over huidige woonsituatie (koop of huur). De uitkomsten van het project Huisbezoek worden in elke rapportage vergeleken met de uitkomsten van de voorgaande rapportages. Ook hieruit ontstaat een beeld en kunnen trends worden gesignaleerd die aanleiding geven tot bijstelling van beleid.

3. Spectrum Wonen levert een tweejaarlijks overzicht van de woningen die zij per kern heeft opgeplust tot het niveau van "Gewoon Wonen" door middel van het toepassen van het SEV-Oppluspakket. Daarnaast levert zij een overzicht van welke woningen zij rolstoelgeschikt heeft gemaakt. Tot slot levert Spectrum Wonen een overzicht van de toegevoegde nieuwbouwwoningen per kern volgens Woonkeur (vergelijkbaar met Gewoon Wonen) en de per kern toegevoegde woningen in de categorie "Verzorgd Wonen".
4. Gemeente Lochem rapporteert tweejaarlijks over de maatregelen die zij in de woonomgeving heeft genomen en welke budgetten daaraan zijn uitgegeven om de openbare ruimte voor iedereen toegankelijk en veilig te maken en om voetgangerscirkels te creëren conform het eisenpakket in bijlage 8.
5. De gemeente doet eenmalig onderzoek naar uitgevoerde woningaanpassingen in het kader van de WVG (boven een bepaald bedrag) en houdt vervolgens een bestand bij waarmee kan worden aangetoond welke woningen in de afgelopen rapportageperioden met WVG-budget geschikt gemaakt zijn voor ouderen en mensen met functiebeperkingen. Voorts rapporteert de gemeente welke collectieve aanpassingen zij vanuit de WVG heeft gefinancierd ten behoeve van het toegankelijker maken van woningen en voorzieningen.

Rapportage en besluitvorming

De rapportage, conclusies en aanbevelingen worden in het WWZ-platform besproken en vastgesteld en vervolgens met een concreet advies, een taaktoedeling en een budgetaanvraag aangeboden aan de gemeenteraad.

Gemeente Lochem stelt budget beschikbaar voor het tweejaarlijks uitvoeren van deze monitor.

3.5 Masterplan Gorssel

In Gorssel is de redenering eveneens gestart vanuit de definitie uit het WBO 2002 van een ouderenwoning. Ook daar wordt geconcludeerd dat deze ruime definitie dus zowel woningen in de categorie Verzorgd Wonen als in de categorie Gewoon Wonen omvat. Deze autonome vraag tellen we op bij de berekende vraag naar woningen in de categorie Gewoon Wonen en Verzorgd Wonen. We gaan ervan uit dat 75% van de autonome vraag terecht kan in de categorie Gewoon Wonen en 25 % in de categorie Verzorgd Wonen.

Op deze wijze wordt een discussie over de verdunningsfactor opgevangen: Als Gorssel en Eefde ervoor zorgen dat in 2015 niet alleen de vraag naar geschikte huisvesting voor zorgvragers kan worden beantwoord, maar ook dat de ouderen zonder zorgvraag een geschikte woning kunnen kopen of huren, dan bereiken we het beoogde effect. Dit is:

1. Ouderen hebben wat te kiezen;
2. Zij worden niet veroordeeld te wachten met verhuizen tot zij een indicatie hebben;

3. ouderen met een zorgvraag kunnen tussen andere oudere huishoudens wonen zonder zorgvraag, in hetzelfde complex.

Voor de kleinere kernen Almen, Epse en Harfsen is een inschatting gemaakt op basis van de resultaten van de huisbezoeken onder ouderen. Dit heeft geresulteerd in een verhuishwens van 25 % onder bewoners van 65 jaar en ouder. De verhuisgeneigden willen voor 40 % naar een type Gewoon Wonen en voor 60 % naar het type Verzorgd Wonen.

Vervolgens zijn deze aantallen verminderd met het aantal dat al vanuit de zorgbehoefte berekend was. En deze uiteindelijke aantallen zijn weer gedeeld door 1,5 (de gemiddelde woningbezetting) om uit te komen op de uiteindelijke aantallen. Een hele berekening die uiteindelijk uitkomt op de volgende tabel:

Tabel 31 Berekening autonome vraag per kern en in totaal

	Autonome behoefte in inwoners	Al geholpen via zorgvraag	Resteert	Benodigde woningen bij bezetting van 1,5	Gewoon Wonen	Verzorgd Wonen
Almen	77	46	31	21	8	12
Eefde	579	172	407	271	203	68
Epse	122	70	52	34	14	21
Gorssel	674	208	466	311	233	78
Harfsen	<u>118</u>	<u>72</u>	<u>46</u>	<u>31</u>	<u>12</u>	<u>18</u>
Totaal	1.569	568	1.001	668	471	197

Berekening opgave voor 2015

De opgave voor 2015 wordt in beeld gebracht door voor de gemeente als geheel het huidige aanbod te vergelijken met de vraag. De autonome vraag is bij de vraag naar Gewoon Wonen en Verzorgd Wonen opgeteld. In de tabellen wordt een tekort aan een bepaald type aangegeven met een – en een overschot aan een bepaald type woning met een +.

Tabel 32 Opgave 2015 Gemeente Gorssel totaal

Type woning	Huidig aanbod	Zorgvraag 2015	Autonome vraag 2015	Totale vraag	Tekort / Overschot
Gewoon Wonen	1.033	417	471	888	+ 145
Verzorgd Wonen	146	160	197	357	- 211
Beschermd Wonen	11	27	0	27	- 16 *
Intramuraal Verblijf	88	94	0	94	- 6

Het tekort aan beschermd wonen is eigenlijk groter dan de gepresenteerde 16. De vraag is afkomstig vanuit de zorgbehoefte van ouderen. Het aanbod is beschermd wonen voor verstandelijk gehandicapten. Het eigenlijke tekort is dus 27.

Herstructurings- en bouwlocaties

De gemeente Gorssel heeft een woningbouwprogramma ontwikkeld dat uitgaat van een toename van circa 505 woningen in verschillende categorieën tot 2012. (Bron: Ontwikkelingsvisie wonen en werken, 2003-2012, gemeente Gorssel) . Het is niet duidelijk in hoeverre deze woningen geschikt zijn voor ouderen.

De gemeente Gorssel heeft diverse locaties die mogelijk voor herstructurering in aanmerking komen. Niet alle locaties zijn eigendom van de gemeente. Om te voorkomen dat projectontwikkelaars deze toekomstige locaties opkopen, worden de herstructureringsplannen niet algemeen bekend gemaakt.

In de notitie 'Groen wonen in Gorssel' is het volgende woningbouwprogramma voor ouderenwoningen en woningen met zorgarrangement opgenomen:

Tabel 33 Woningbouwprogramma

Periode	Ouderenwoningen	Woningen met zorgarrangement
2000-2004	47	0
2005-2009	20	55
2010-2014	20	10

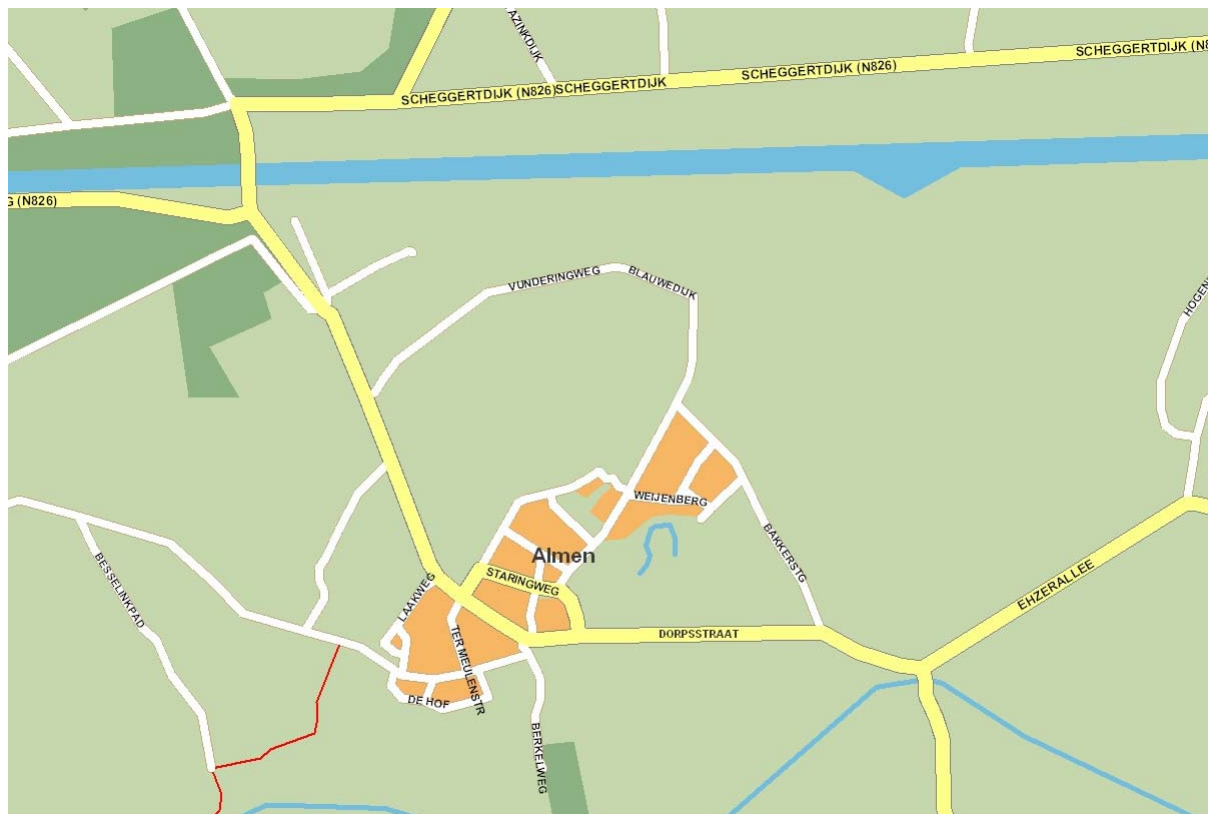
In hoeverre dit woningbouwprogramma voldoet is moeilijk te zeggen. Hiervoor is inzicht per kern nodig.

4 ALMEN

4.1 Huidige situatie

Almen is een pittoresk plaatsje tussen Eefde en Laren. Het is een prachtig dorp met een groen dorpsplein, een beroemde kerk en de mooie Ot en Sienschool. Het lijkt of de tijd er stil heeft gestaan. Maar volgens de Kring van Ondernemers is dat maar schijn. Almen bruist van energie. Almen kent een groot aantal verenigingen en organisaties die voor belangstellenden een grote variatie aan activiteiten bieden. Een scala aan mogelijkheden voor de actieve sportbeoefenaar met goede, moderne sportaccommodaties. Het dorps huis "Ons Huis" biedt onderdak aan o.a. de bibliotheek, peuterspeelzaal, jeugdsoos en aan diverse verenigingen. (bron: Gemeentegids Gorssel 2004).

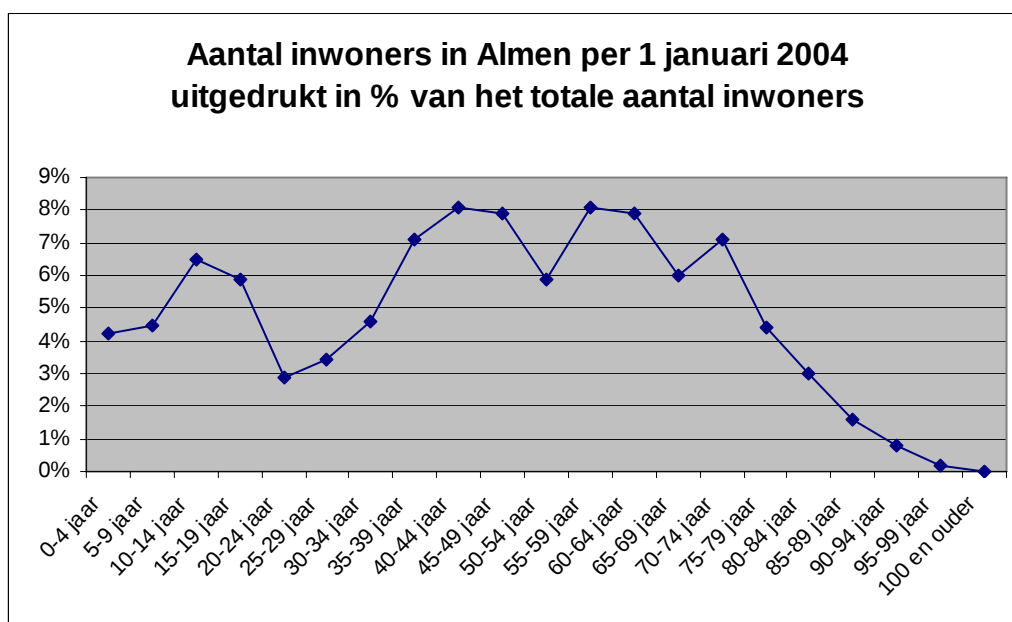
Figuur 7 De kern Almen in beeld

Huidige bevolkingsopbouw

In Almen wonen per 1 januari 2004 1.138 inwoners. Hiervan wonen er 717 in de kern en 421 in het buitengebied. De leeftijdsopbouw in Almen is als volgt:

Figuur 8 Aantal inwoners Almen op 1 januari 2004 in %

De grijze druk is de benaming voor het aantal ouderen van 65 jaar of ouder per 100 mensen van 20-64 jaar. In de totale gemeente Gorssel is dit 41, in Lochem is dit 31. In de kern Almen is dit ook 41. Almen sluit hiermee aan op het gemiddelde van Gorssel.

Wanneer we kijken naar de verdeling over het gebied, zien we de volgende cijfers:

Tabel 34 Woonsituatie in Almen

Dorp	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Almen kern	166	24	81	12	70	10	317
Almen buitengebied	99	24	53	12	26	6	178

Boven de 76 jaar neemt het aantal ouderen in het buitengebied sterk af.

Huidige woningvoorraad

De huidige woningvoorraad in Almen bestaat uit 541 woningen. De verhouding huur/koop is niet precies bekend, omdat onduidelijk is welke woningen door particulieren worden verhuurd. Wanneer deze buiten beschouwing worden gelaten, zijn er alleen huurwoningen van De Groene Waarden. Dit zijn er 63. De verhouding tussen koop en huur is dan 88 % koopwoningen en 12 % huurwoningen.

Hieronder volgt een lijst met woningen die geschikt zijn, of geschikt zijn te maken voor senioren:

Tabel 35 Overzicht seniorenwoningen Almen

Adressen	Type	Huur / Koop	Aantal
Gravenweg 4 t/m 22	verzorgd wonen	Huur	10
De Ehze	verzorgd wonen	Huur	12
De Hof 18 t/m 24	gewoon wonen	Huur	4
Laakweg 10 t/m 14	gewoon wonen	Huur	3
Voorde 1 t/m 11	gewoon wonen	Huur	11
Van Wassenaerlaan 2 t/m 18, 1 t/m 31	gewoon wonen	Koop	25
Blauwedijk 1 t/m 11, 2 t/m 12	gewoon wonen	Koop	12
Weyenberg 2 t/m 16, 1 t/m 7	gewoon wonen	Koop	12
Bakkersteeg 3 t/m 15	gewoon wonen	Koop	7
Heuvelweg 2 t/m 8,	gewoon wonen	Koop	4
Van De Borch van Verwoldeweg 1 t/m 4	gewoon wonen	Koop	4
Totaal			104
waarvan	verzorgd wonen	Huur	22
	gewoon wonen	Huur	18
	gewoon wonen	Koop	64

Huidig voorzieningenniveau in Almen

Naast de voorzieningen die voor de hele gemeente Gorssel voorhanden zijn (zie 2.5) zijn er in Almen de volgende voorzieningen, activiteiten e.d. beschikbaar:

Op het gebied van de gezondheidszorg is er een apotheekhoudende huisarts. Deze huisarts is echter niet in de kern, maar in het buitengebied gevestigd.

De volgende fysieke voorzieningen zijn in het dorp aanwezig:

- Ons Huis, waarin ouderenactiviteiten plaats vinden
- Sportzaal Almeloë, waar ook ouderen sporten
- NH-kerk
- Kleine kantoorboekhandel, cadeauwinkel met postagentschap
- Mosterdmakerij, waar een aantal levensmiddelen en cadeauartikelen verkocht worden
- Slijterij
- 2x per week een winkelwagen
- weekmarkt

Op het gebied van de maaltijdvoorzieningen:

bezorgt Tafeltje Dekje van maandag t/m vrijdag warme maaltijden aan huis is er een Open Tafel in steunpunt de Linde op maandag, woensdag en vrijdag.

De volgende activiteiten worden voor ouderen in Almen georganiseerd:

Maandag: 40+ gym in sportzaal Almeloë.

Dinsdag: welfarewerk in steunpunt de Linde (handwerken en spelletjes), gymnastiek en tafeltennis in sportzaal Almeloë.

Woensdag: volksdansen in Ons Huis, kegelen in de Nieuwe Aanleg, koersbal in Ons Huis en sociëteit de Vriendenkring in Ons Huis.

Donderdag: gymnastiek in Ons Huis, gymnastiek sportzaal Almeloë.

Vrijdag: ouderentennis tennispark Berkelweg en tafeltennis sportzaal Almeloë.
Zondag: na de kerkdienst koffiedrinken en openstelling bibliotheek (van de kerk).

Verder organiseert de Oranjevereniging veel activiteiten en heeft een sociale functie.

Openbaar vervoer:

Er is een regelmatige busdienst, behalve op zondag en 's avonds.

Er is in Almen een taxibedrijf (v.d. Straat) die voornamelijk ziekenhuisvervoer doet.

4.2 Beschrijving toekomstige ontwikkelingen

Bevolkingsontwikkeling

De bevolkingsontwikkeling wordt alleen bijgehouden op gemeenteniveau. Maar de bevolkingsopbouw per 2004 is wel per kern bekend. We zijn er in de volgende berekeningen vanuit gegaan dat de bevolkingsontwikkeling van de totale gemeente ook van toepassing is op de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw in de individuele kernen.

Tabel 36 Bevolkingsontwikkeling Almen

Leeftijd	Peiljaar 2004	Prognose 2005	Prognose 2010	Prognose 2015	Prognose 2025
0-19 jaar	240	249	255	258	252
20-64 jaar	636	640	634	631	642
65-74 jaar	149	152	172	185	166
75 jaar en ouder	113	117	120	124	143
Totaal	1.138	1.158	1.181	1.198	1.203

Toekomstige ontwikkeling woonzorgbehoefte

Bij de berekening van de toekomstige vraag naar wonen en zorg in 2015 gebruiken we de planningsnormen zoals het Zorgkantoor lange tijd heeft gehanteerd voor de intramurale capaciteit. Deze is ook toepasbaar op lokale bevolkingscijfers.

Dit levert het volgende beeld op aan zorgvragers in Almen:

Tabel 37 Berekening zorgbehoefte Almen

Almen	2004		2015	
	65-plus 262	75-plus 113	65-plus 309	75-plus 124
Thuiszorg 16 % van 65 +	42		49	
PG en somatiek 5 % van 75+		6		6
Verzorgingshuis 12 % van 75 +		13		15

Aan de zorgbehoefte is een verdeling naar type woningen vastgesteld.

Dit levert voor Almen het volgende beeld op:

Tabel 38 Berekening woonbehoefte Almen

Herkomst zorg-vraag	Gewoon Wonen	Verzorgd Wonen	Beschermd Wonen	Intramuraal
Thuiszorg	25	0	0	0
Verpleeghuis	0	2	2	2
Verzorgingshuis	0	10	0	5
Gehandicapten	11	0	0	0
Totaal	36	12	2	7

De vraag naar woonruimte op basis van de mensen met een zorgbehoefte is nu bepaald. Maar daarmee zijn we er niet. Bij deze vraag dienen we de autonome vraag van ouderen naar geschikte huisvesting op te tellen. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van gegevens uit het huisbezoekproject 2003. Hieruit blijkt dat 17 % van de 75+ verhuishensen hebben. We verwachten dat dit percentage hoger ligt voor de groep van 65+. Deze groep verhuist immers voordat de gezondheidsproblemen een rol gaan spelen. We hebben de verhuisbehoefte geschat op 25 %. De voorkeur voor een type blijkt uit het huisbezoekproject 40 % gewoon wonen en 60 % verzorgd wonen te zijn.

De autonome vraag komt hiermee op 25 % van 309 mensen. Dit zijn 77 inwoners. Hiervan zijn 46 al geholpen via de vraag naar zorgbehoefte. Er blijven dus nog 31 inwoners over. Bij een gemiddelde bezetting van 1,5 hebben deze inwoners 20 woningen nodig. In verhouding betekent dit 8 keer gewoon wonen en 12 keer verzorgd wonen.

4.3 Verhouding vraag en aanbod van woningen

Nu de vraag in 2015 bekend is en het aanbod in 2004 kunnen we de toekomstige opgave berekenen.

Tabel 39 Vergelijking vraag en aanbod

Type woning	Vraag	Aanbod	Verschil
Gewoon Wonen	44	82	+ 38
Verzorgd Wonen	24	22	- 2
Beschermd Wonen	2	0	- 2
Intramuraal	7	0	- 7

Er is een overschot aan voor senioren geschikte woningen. Dit is op zich logisch omdat in de koopwoningen ook mensen kunnen wonen die jonger zijn dan 65.

Het aantal woningen in de categorie verzorgd wonen sluit redelijk aan bij de vraag. Hierbij moeten we wel opmerken dat de 12 woningen in de Ehze niet binnen de woonservicezone vallen.

Er is een tekort aan beschermd wonen. Deze categorie komt in Almen niet voor.

Er is een tekort aan intramurale plaatsen. Hiervoor zijn de inwoners aangewezen op de instellingen in de plaatsen Eefde en Gorssel.

4.4 Knelpunten overige voorzieningen

Uitgangspunt is om in Almen een woonservicezone te creëren in de categorie B (zie bijlage 2). Dit uitgangspunt wordt nadrukkelijk onderschreven door het WWZ-panel. In deze paragraaf worden de knelpunten naar voren gebracht op het gebied van welzijn en zorg.

Grootste knelpunt in Almen is het ontbreken van een winkel voor de eerste dagelijkse levensbehoeften. Ook een bank voor geldzaken wordt gemist. In de zorg en welzijnsactiviteiten worden geen knelpunten ervaren, met uitzondering van de huisarts met apotheek, die ver buiten Almen gevestigd is.

Wat betreft toegankelijkheidsproblemen:

- begraafplaats Almen is vanwege grind ontoegankelijk
- bovenverdieping van Ons Huis is voor mensen met bewegingsbeperkingen niet te bereiken
- in heel Almen zijn geen invalidenparkeerplaatsen.

Andere zaken die gewenst en/of gemist worden:

- De bibliotheek
- informatievoorziening regelen met eigen infocentrum
- leefbaarheid platteland vergroten door boerderijen te benutten voor huisvesting
- openbaar vervoer naar Gorssel is gewenst
- stoepen ontbreken op vele plaatsen in Almen

4.5 Conclusies

Wanneer we een woonservicezone type B willen realiseren, moet er een centrum zijn voor de haalfuncties en een zorgkruispunt voor het leveren van zorg. Daaromheen moeten voldoende geschikte woningen staan. De voorzieningen vanuit de haalfuncties moeten lopend bereikbaar zijn.

Als we dit afzetten tegen de situatie in Almen, kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Er is een activiteitencentrum met de nodige haalfuncties op het gebied van welzijn. Hier kan het gewenste informatiecentrum in worden ondergebracht.
- Er is een zorgkruispunt van waaruit zorg kan worden geleverd.
- Er zijn voldoende woningen beschikbaar.
- De brengfuncties, zoals zorg aan huis, alarmering en woningonderhoud zijn voldoende aanwezig.
- Het ontbreekt in Almen vooral aan voorzieningen voor de dagelijkse gang van zaken. Voorbeelden zijn het ontbreken van een winkel, een huisarts met apotheek die ver buiten het dorp ligt, en het ontbreken van een bank/pinautomaat.

- De toegankelijkheid kan op diverse plekken verbeterd worden.

In de Commissie Woonzorg zijn instellingen vertegenwoordigd die invloed kunnen uitoefenen op wonen, de woonomgeving, welzijn en zorg. Wat veel moeilijker is, is om invloed uit te oefenen op “commerciële” partijen zoals winkelketens, projectontwikkelaars, zelfstandige huisartsen of andere specialisten. Het is dus de vraag of we de geconstateerde problemen in Almen kunnen oplossen. Het WWZ-panel heeft hieraan toegevoegd dat het graag zou zien dat de gemeente stimulerend zou optreden voor bijvoorbeeld de invulling van de locatie Pladdet.

5 EEFDE

5.1 Huidige situatie

Begrensd aan de zuidzijde door het Twentekanaal, ten westen stroomt de IJssel, doorsneden door drie spoorlijnen, twee kanalen en een drukke verbindingsweg tussen Zutphen en Deventer ligt Eefde.

Eefde, het grootste dorp in de gemeente Gorssel, kenmerkt zich door een mengeling van mooi wonen, een schitterende omgeving, een prachtig sluizencomplex en een kern van het dorp die de moeite van een bezoek waard is.

Eefde is ook een dorp met een zeer gevarieerd aanbod van winkels en voorzieningen. Het dorpshuis is een van de laatst gerealiseerde projecten van het dorp (*bron: Gemeentegids Gorssel 2004*).

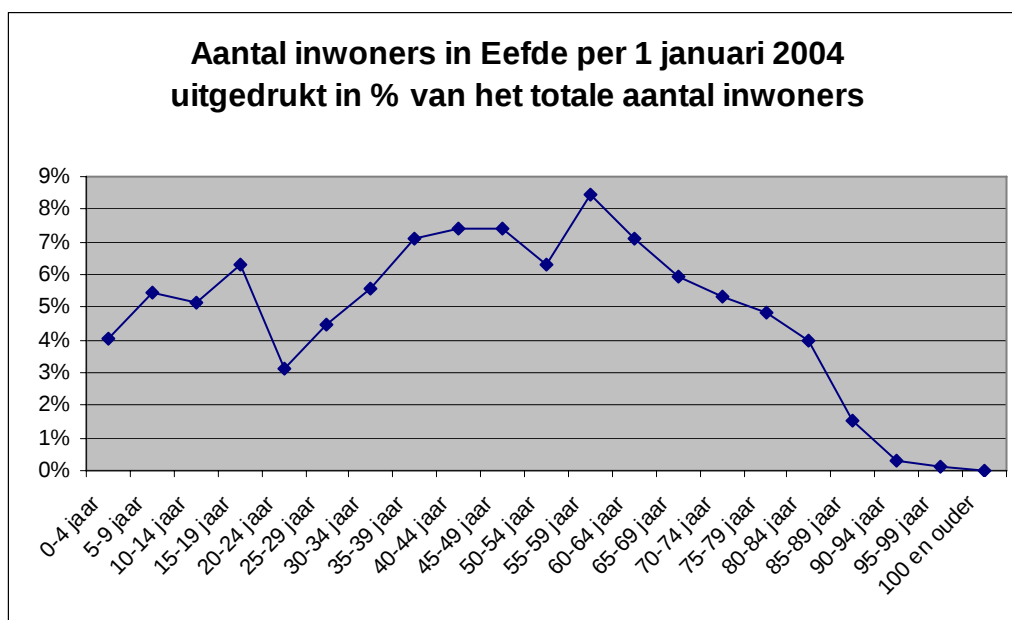
Figuur 9 De kern Eefde in beeld

Huidige bevolkingsopbouw

In Eefde wonen per 1 januari 2004 4.222 inwoners. Hiervan wonen er 3.150 in de kern en 1.072 in het buitengebied. De leeftijdsopbouw in Eefde is als volgt:

Figuur 10 **Aantal inwoners Eefde op 1 januari 2004 in %**

De grijze druk is de benaming voor het aantal ouderen van 65 jaar of ouder per 100 mensen van 20-64 jaar. In de totale gemeente Gorssel is dit 41, in Lochem is dit 31. In Eefde is dit 39. Het dorp Eefde scoort dus lager dan het gemiddelde van de gemeente Gorssel.

Wanneer we kijken naar de verdeling over het gebied, zien we de volgende cijfers:

Tabel 40 **Woonsituatie in Eefde**

Dorp	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Eefde kern	727	23	374	12	308	10	1.409
Eefde buitengebied	244	23	77	7	62	6	383

In Eefde wonen relatief veel mensen in het buitengebied. Maar kijkend naar de leeftijdsopbouw neemt het aantal boven de 65 jaar snel af.

Huidige woningvoorraad

De huidige woningvoorraad in Eefde bestaat uit 1.828 woningen. De verhouding huur/koop is niet precies bekend, omdat onduidelijk is welke woningen door particulieren worden verhuurd. Wanneer deze buiten beschouwing worden gelaten, worden er huurwoningen door diverse partijen aangeboden. Dit zijn er 345 van De Groene Waarden, 40 door Sutfene, 43 door Vitalis, en 57 woningen en 5

verpleegbungalows door Hanzewonen. De verhouding tussen koop en huur is dan 73 % koopwoningen en 27 % huurwoningen.

Hieronder volgt een lijst met woningen die geschikt zijn, of geschikt zijn te maken voor senioren:

Tabel 41 Overzicht seniorenwoningen Eefde

Adressen	Type	Huur / Koop	Aantal
Het Spijk	intramuraal	huur	30
Het Spijk	verzorgd wonen	huur	57
Beekweide	gewoon wonen	huur	40
Beekweideflat	gewoon wonen	huur	30
Angerenhof 2 t/m 8	gewoon wonen	huur	4
Achterzoom 1 t/m 17	gewoon wonen	huur	9
Beeklaan 5 t/m 33	gewoon wonen	huur	15
Boedelhofweg 25 t/m 27	gewoon wonen	huur	2
Boedelhofweg 43 t/m 49	gewoon wonen	huur	4
Het Have 1 t/m 7	gewoon wonen	huur	4
Spijkpad 13 t/m 19	gewoon wonen	huur	4
Spijkpad 18 t/m 26	gewoon wonen	huur	5
Yserenstraat 6 t/m 15	gewoon wonen	huur	6
Diverse locaties Eefde zuid	gewoon wonen	koop	103
Eefde midden	gewoon wonen	koop	11
Eefde oost	gewoon wonen	koop	70
Eefde noord	gewoon wonen	koop	31
Totaal			425
Waarvan	intramuraal	huur	30
	verzorgd wonen	huur	57
	beschermd wonen voor senioren	huur	0
	gewoon wonen	huur	123
	gewoon wonen	koop	215

Huidig voorzieningenniveau

In Eefde zijn alle voorzieningen voorhanden die voor de hele gemeente gelden. Verder zijn er twee huisartsen aanwezig. Apotheek via Bathmen met mogelijkheid voor thuisbezorging.

Er zijn de volgende voorzieningen:

- Dorpshuis 't Hart: multifunctioneel centrum met veel activiteiten
- Sportzaal De Stuw
- Samen op weg-kerk
- Supermarkt en vele winkels voor allerlei levensbehoeften
- Geldautomaat
- Regiobank

Voor warme maaltijden kan Gotink Catering laten bezorgen van maandag t/m zaterdag.

Apetito bezorgt 1x per week vriesverse maaltijden aan huis, die in de magnetron klaar moeten worden gemaakt. De Open tafel is dagelijks in Het Spijk.

Activiteiten:

Maandag: koersbal Het Spijk, jeu de boules achter Het Spijk, biljart Het Spijk, biljarten 't Hart.

Dinsdag: volksdansen 't Hart, gymnastiek MbvO Het Spijk, kaart/spelmiddag Het Spijk, sociëteit 't Hart.

Woensdag: koffie drinken Het Spijk, biljarten 't Hart, ouderensoos Het Spijk.

Donderdag: welfarewerk Het Spijk (handwerken en spelletjes).

Vrijdag: bridge Het Spijk, biljarten 't Hart, klaverjasavond Het Spijk.

Openbaar vervoer: Er loopt een buslijn van Deventer naar Zutphen. Meestal een uurdienst, soms elk half uur.

5.2 Toekomstige ontwikkelingen

Bevolkingsontwikkeling

De bevolkingsontwikkeling wordt alleen bijgehouden op gemeenteniveau. Maar de bevolkingsopbouw per 2004 is wel per kern bekend. We zijn er in de volgende berekeningen vanuit gegaan dat de bevolkingsontwikkeling van de totale gemeente ook van toepassing is op de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw in de individuele kernen.

Tabel 42 Bevolkingsontwikkeling in Eefde

Leeftijd	Peiljaar 2004	Prognose 2005	Prognose 2010	Prognose 2015	Prognose 2025
0-19 jaar	886	919	942	951	932
20-64 jaar	2.407	2.422	2.400	2.387	2.430
65-74 jaar	475	484	548	590	528
75 jaar en ouder	454	472	482	496	576
Totaal	4.222	4.297	4.372	4.424	4.446

Toekomstige ontwikkeling woonzorgbehoefte

Bij de berekening van de toekomstige vraag naar wonen en zorg in 2015 gebruiken we de planningsnormen zoals het Zorgkantoor lange tijd heeft gehanteerd voor de intramurale capaciteit. Deze is ook toepasbaar op lokale bevolkingscijfers. Dit levert het volgende beeld op aan zorgvragers in Eefde:

Tabel 43 Berekening zorgbehoefte in Eefde

Eefde	2004		2015	
	65-plus 929	75-plus 454	65-plus 1.086	75-plus 496
Thuiszorg 16 % van 65 +	149		174	
PG en somatiek 5 % van 75+		23		25
Verzorgingshuis 12 % van 75 +		54		60

Aan de zorgbehoefte is een verdeling naar type woningen vastgesteld. Als deze berekening op Eefde wordt losgelaten levert dit het volgende beeld op:

Tabel 44 Berekening woonbehoefte in Eefde

Herkomst zorgvraag	Gewoon Wonen	Verzorgd Wonen	Beschermd Wonen	Intramuraal
Thuiszorg	87	0	0	0
Verpleeghuis	0	9	8	8
Verzorgingshuis	0	40	0	20
Gehandicapten	43	0	0	0
Totaal	130	49	8	28

De vraag naar woonruimte op basis van de mensen met een zorgbehoefte is nu bepaald. Maar daarmee zijn we er niet. Bij deze vraag dienen we de autonome vraag van ouderen naar geschikte huisvesting op te tellen. Voor Eefde zijn we uitgegaan van de cijfers uit het WBO onderzoek.

De autonome vraag komt hiermee op 46 % van 590 mensen en 62 % van 496 mensen. Dit zijn 579 inwoners. Hiervan zijn 172 al geholpen via de vraag naar zorgbehoefte. Er blijven dus nog 407 inwoners over. Bij een gemiddelde bezetting van 1,5 hebben deze inwoners 271 woningen nodig. In verhouding betekent dit 203 keer gewoon wonen en 68 keer verzorgd wonen.

5.3 Verhouding vraag en aanbod van woningen

Nu de vraag in 2015 bekend is en het aanbod in 2004 kunnen we de toekomstige opgave berekenen.

Tabel 45 Verhouding vraag en aanbod in Eefde

Type woning	Vraag	Aanbod	Verschil
Gewoon Wonen	333	338	+ 5
Verzorgd Wonen	117	57	- 60
Beschermd Wonen	8	0	- 8
Intramuraal	28	30	+ 2

Er is een klein overschot aan voor senioren geschikte woningen. Dit is op zich logisch omdat in de koopwoningen ook mensen kunnen wonen die jonger zijn dan 65. In de praktijk betekent dit waarschijnlijk een tekort aan Gewoon Wonen.

Er ontstaat een groot tekort aan woningen in de categorie Verzorgd Wonen.

Er is een tekort aan beschermd wonen van 8 woningen.

Er is een overschot aan intramurale plaatsen. Dit overschot kan dienen voor een deel van de behoefte vanuit andere kernen.

5.4 Knelpunten overige voorzieningen

Uitgangspunt is om in Eefde een woonservicezone te creëren in de categorie A. (zie bijlage 2) Dit houdt in dat alle haal- en brengfuncties in het dorp aanwezig moeten zijn, inclusief de intramurale zorg. Er moet dus een optimaal aanbod zijn op het gebied van wonen, welzijn en zorg. In de voorgaande paragraaf zijn de knelpunten op het gebied van wonen in beeld gebracht. In deze paragraaf worden de knelpunten naar voren gebracht op het gebied van welzijn en zorg.

Er zijn in Eefde nogal wat toegankelijkheidsproblemen:

- In en rond 't Hart zijn een aantal toegankelijkheidsproblemen
- De voetgangersoversteek in Eefde ter hoogte van de Kwalitaria is slecht bereikbaar
- Verkeersdrempels en inritten (bv. Eendachtsstraat) zijn te hoog en gevaarlijk voor scootmobiel (omsla-gevaar).
- De Schoolstraat is gevaarlijk voor fietsers. Zij moeten het snelverkeer afremmen.

In Eefde overtreft het aantal wensen geuit tijdens de huisbezoeken en panelgesprekken de overige dorpen:

- De voorzieningen liggen te ver uit elkaar.
- De wachtlijst voor een woning in Het Spijk is te lang.
- Er is veel verborgen eenzaamheid.
- De wijkagent zou zich beter bekend moeten maken.
- Er zijn te weinig aanleunwoningen.
- Er zijn voldoende voorzieningen, maar deze zijn teveel verspreid door het dorp
- De weg door het dorp is een barrière.
- Mogelijk is de functie van Den Oldenhof Centrale te combineren met een huismeesterfunctie op het Beekweideterrein (vanuit Het Spijk)
- WVG-aanpassingen moeten sneller gerealiseerd worden
- Er moeten meer levensloopbestendige woningen gebouwd worden.
- De regiotaxi is te duur.

5.5 Conclusies

Wanneer we een woonservicezone type A willen realiseren, moet er een centrum zijn voor de haalfuncties en een zorgkruispunt voor het leveren van zorg tot en met verpleeghuiszorg. Daaromheen moeten voldoende geschikte woningen staan. De voorzieningen vanuit de haalfuncties moeten lopend bereikbaar zijn.

Als we dit afzetten tegen de situatie in Eefde, kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Er is een activiteitencentrum met de nodige haalfuncties op het gebied van welzijn. Hier kan het gewenste informatiecentrum in worden ondergebracht.
- Er is een zorgkruispunt van waaruit zorg kan worden geleverd.
- Er zijn onvoldoende woningen beschikbaar, zowel in de categorie gewoon wonen als verzorgd wonen.
- De brengfuncties, zoals zorg aan huis, alarmering en woningonderhoud zijn voldoende aanwezig.
- Er zijn voldoende voorzieningen voor de dagelijkse gang van zaken beschikbaar, maar deze liggen ver uit elkaar. Dit stelt hoge eisen aan de toegankelijkheid en het openbaar vervoer. Vooral de toegankelijkheid kan op diverse plekken sterk verbeterd worden.

6 EPSE

6.1 Huidige situatie

De laatste jaren is er veel in het dorp Epse veranderd. Van een wat slapend dorp is Epse geworden tot een bruisend dorp. Er is behoorlijk veel nieuwbouw gepleegd, zowel voor particuliere bewoning als voor beschermd wonen. Het Wansinkhof voorziet in een grote behoefte op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De school is nog steeds vol met ijverige leerlingen en het aangrenzende Sociaal Cultureel Centrum, de Hoevenhoek, voorziet in een grote culturele behoefte. Ook worden daar cursussen gehouden en veel inwoners hebben hun loop naar de Hoevenhoek gevonden. De sportvereniging is het grote bolwerk voor de jeugd, terwijl ook de ouders en de ouderen daar veel plezier mogen hebben (bron: Gemeentegids Gorssel 2004 in aangepaste vorm).

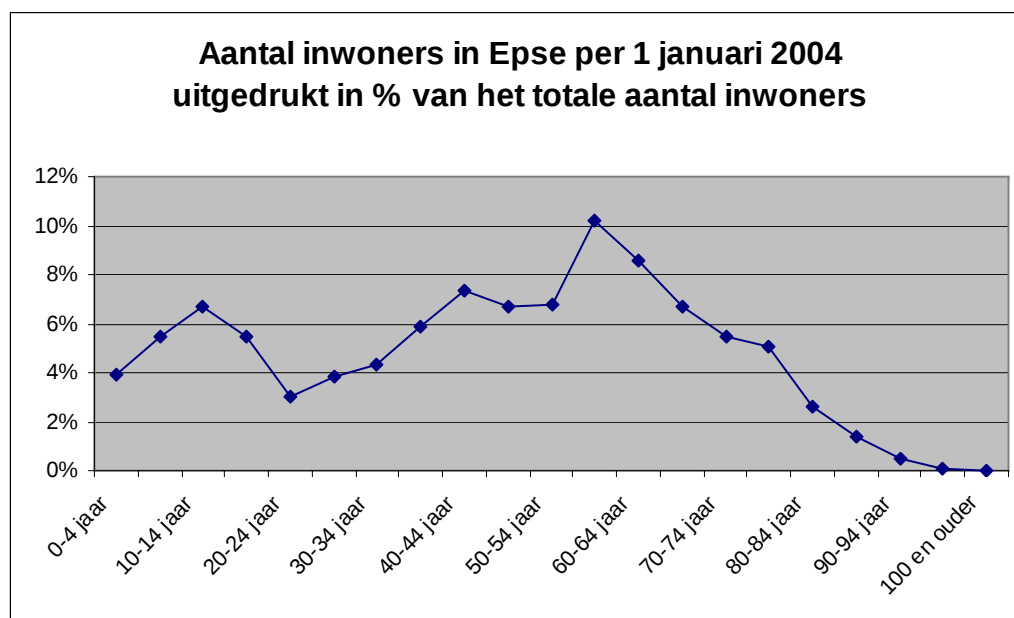
Figuur 11 De kern Epse in beeld

Huidige bevolkingsopbouw

In Epse wonen per 1 januari 2004 1.895 inwoners. Hiervan wonen er 1.382 in de kern en 513 in het buitengebied. De leeftijdsopbouw in Epse is als volgt:

Figuur 12 Aantal inwoners Epse op 1 januari 2004 in %

De grijze druk is de benaming voor het aantal ouderen van 65 jaar of ouder per 100 mensen van 20-64 jaar. In de totale gemeente Gorssel is dit 41, in Lochem is dit 31. In de kern Epse is dit 38,5. Epse scoort dus lager dan het gemiddelde van Gorssel.

Wanneer we kijken naar de verdeling over het gebied, zien we de volgende cijfers:

Tabel 46 Woonsituatie in Epse

Dorp	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Epse kern	375	27	155	11	87	6	617
Epse buitengebied	147	29	56	11	53	10	178

Opvallend is het hoge percentage ouderen in het buitengebied. In het buitengebied van Epse staan relatief veel villa-achtige gebouwen. In de andere buitengebieden ligt het accent meer op de agrarische gebouwen. De bungalows lenen zich waarschijnlijk meer voor bewoning door senioren.

Huidige woningvoorraad

De huidige woningvoorraad in Epse bestaat uit 691 woningen. De verhouding huur/koop is niet precies bekend, omdat onduidelijk is welke woningen door particulieren worden verhuurd. Wanneer deze buiten beschouwing worden gela-

ten, worden er huurwoningen door De Groene Waarden en Rebo Vastgoed aangeboden. Dit zijn er 82 van de woningcorporatie en 24 door de belegger. De verhouding tussen koop en huur is dan 85 % koopwoningen en 15 % huurwoningen.

Hieronder volgt een lijst met woningen die geschikt zijn, of geschikt zijn te maken voor senioren:

Tabel 47 Overzicht seniorenwoningen in Epse

Adressen	Type	Huur / Koop	Aantal
Het Wansink 46 t/m 55	verzorgd wonen	Huur	10
Epserenk 44 t/m 50	gewoon wonen	Huur	4
Smeenskamp 2 t/m 8	gewoon wonen	Huur	4
Smeenskamp 5 t/m 11	gewoon wonen	Huur	4
Smeenskamp	gewoon wonen	Koop	8
Epser Bos	gewoon wonen	Koop	187
Totaal			217
waarvan	verzorgd wonen	huur	10
	gewoon wonen	huur	12
	gewoon wonen	koop	195

Huidig voorzieningenniveau

Naast de voorzieningen die in de hele voormalige gemeente Gorssel voorhanden zijn, zijn in Epse de volgende zaken aanwezig:

Op het gebied van de gezondheidszorg is er een apotheekhoudende huisarts in de kern van het dorp aanwezig.

Fysiek aanwezige voorzieningen:

- Sociaal Cultureel Centrum De Hoevenhoek voor cursussen op het gebied van creativiteit en algemene ontwikkeling
- Sportzaal Het Hassink
- Supermarkt met geldautomaat.

Men kan, als men zelf niet kookt, maaltijden krijgen bij:

Gotink Catering bezorgt van maandag t/m zaterdag warme maaltijden aan huis.

Apetito bezorgt 1x per week vriesverse maaltijden aan huis.

In steunpunt Het Wansink kan warm worden gegeten bij de Open Tafel op dinsdag, donderdag en zaterdag.

Het activiteitenaanbod in Epse:

Maandag: recreatiesport in sportzaal Het Hassink.

Dinsdag: gezellige ochtend met diverse activiteiten steunpunt het 't Wansinkhof

Woensdag: welfarewerk in steunpunt 't Wansinkhof (handwerken en spelletjes)

Donderdag: ouderensoos of koersbal in steunpunt 't Wansinkhof

Diverse dagen: biljarten in 't Wansinkhof, of tennissen bij de tennisvereniging.

Het openbaar vervoer rijdt zeer regelmatig (overdag 2x per uur, verder elk uur) tussen Lochem, Deventer en Zutphen. Bus en trein sluiten vaak niet goed op elkaar aan.

6.2 Toekomstige ontwikkelingen

Bevolkingsontwikkeling

De bevolkingsontwikkeling wordt alleen bijgehouden op gemeenteniveau. Maar de bevolkingsopbouw per 2004 is wel per kern bekend. We zijn er in de volgende berekeningen vanuit gegaan dat de bevolkingsontwikkeling van de totale gemeente ook van toepassing is op de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw in de individuele kernen.

Tabel 48 Bevolkingsontwikkeling in Epse

Leeftijd	Peiljaar 2004	Prognose 2005	Prognose 2010	Prognose 2015	Prognose 2025
0-19 jaar	409	424	435	439	430
20-64 jaar	1.073	1.080	1.070	1.064	1.083
65-74 jaar	230	234	265	286	256
75 jaar en ouder	183	190	195	200	232
Totaal	1.895	1.928	1.965	1.989	2.001

Toekomstige ontwikkeling woonzorgbehoefte

Bij de berekening van de toekomstige vraag naar wonen en zorg in 2015 gebruiken we de planningsnormen zoals het Zorgkantoor lange tijd heeft gehanteerd voor de intramurale capaciteit. Deze is ook toepasbaar op lokale bevolkingscijfers.

Dit levert het volgende beeld op aan zorgvragers in Epse:

Tabel 49 Berekening zorgbehoefte in Epse

Epse	2004		2015	
	65-plus 413	75-plus 183	65-plus 486	75-plus 200
Thuiszorg 16 % van 65 +	66		73	
PG en somatiek 5 % van 75+		9		10
Verzorgingshuis 12 % van 75 +		22		24

Aan de zorgbehoefte is een verdeling naar type woningen vastgesteld. Dit levert voor Epse het volgende beeld op:

Tabel 50 Berekening woonbehoefte in Epse

Herkomst zorg-vraag	Gewoon Wonen	Verzorgd Wonen	Beschermd Wonen	Intramuraal
Thuiszorg	36	0	0	0
Verpleeghuis	0	4	3	3
Verzorgingshuis	0	16	0	8
Gehandicapten	19	0	0	0
Totaal	55	20	3	11

De vraag naar woonruimte op basis van de mensen met een zorgbehoefte is nu bepaald. Maar daarmee zijn we er niet. Bij deze vraag dienen we de autonome vraag van ouderen naar geschikte huisvesting op te tellen. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van gegevens uit het huisbezoekproject 2003. Hieruit blijkt dat 17% van de 75+ verhuiswensen hebben. We verwachten dat dit percentage hoger ligt voor de groep van 65+. Deze groep verhuist immers voordat de gezondheidsproblemen een rol gaan spelen. We hebben de verhuisbehoefte geschat op 25%. De voorkeur voor een type blijkt uit het huisbezoekproject 40% gewoon wonen en 60% verzorgd wonen te zijn.

De autonome vraag komt hiermee op 25% van 486 mensen. Dit zijn 121 inwoners. Hiervan zijn 70 al geholpen via de vraag naar zorgbehoefte. Er blijven dus nog 51 inwoners over. Bij een gemiddelde bezetting van 1,5 hebben deze inwoners 34 woningen nodig. In verhouding betekent dit 14 keer gewoon wonen en 20 keer verzorgd wonen.

6.3 Verhouding vraag en aanbod van woningen

Nu de vraag in 2015 bekend is en het aanbod in 2004 kunnen we de toekomstige opgave berekenen.

Tabel 51 Vergelijking vraag en aanbod

Type woning	Vraag	Aanbod	Vershil
Gewoon Wonen	69	207	+ 138
Verzorgd Wonen	40	10	- 30
Beschermd Wonen	3	0	- 3
Intramuraal	11	0	- 11

Er is een overschot aan voor senioren geschikte woningen. Dit is op zich logisch omdat in de koopwoningen ook mensen kunnen wonen die jonger zijn dan 65. Het overschot doet zich voornamelijk voor in het Epser Bos. Het aanbod in de kern zelf is zelfs zeer gering. Het is dan ook de vraag of deze cijfers een reëel beeld geven.

Er ontstaat een tekort aan woningen in de categorie Verzorgd Wonen.

Er is een tekort aan beschermd wonen. Deze categorie komt in Epse niet voor.

Er is een tekort aan intramurale plaatsen. Hiervoor zijn de inwoners aangewezen op de instellingen in de plaatsen Eefde en Gorssel.

6.4 Knelpunten overige voorzieningen

Uitgangspunt is om in Epse een woonservicezone te creëren in de categorie B. Dit houdt in dat alle haal- en brengfuncties in het dorp aanwezig moeten zijn, met uitzondering van de intramurale zorg. Er moet dus een optimaal aanbod zijn op het gebied van wonen, welzijn en zorg. In het voorgaande hoofdstuk zijn de

knelpunten op het gebied van wonen in beeld gebracht. In dit hoofdstuk worden de knelpunten naar voren gebracht op het gebied van welzijn en zorg.

In Epse is het winkelbestand, gecombineerd met de mogelijkheden voor het openbaar vervoer toereikend.

Het activiteitsaanbod is aan de magere kant en heeft aanvulling.

In de zorgverlening zijn geen manco'sesignaleerd.

Er zijn wel een aantal toegankelijkheidsproblemen:

- Lochemseweg bij steunpunt in Epse en bij supermarkt is onbegaanbaar voor mensen met rollator/scootmobiel vanwege de vele op- en afritten van woningen.
- De huisartspraktijk is niet rolstoeltoegankelijk.
- Hoevenhoek heeft geen invalidentoilet.

Andere gesignaleerde zaken:

- Er is veel verborgen eenzaamheid.
- Er zou verlichting moeten komen langs de weg van Epse naar Gorssel.
- Een wens is een dorps huis met bibliotheek en activiteiten
- Bibliobus is niet rolstoeltoegankelijk

6.5 Conclusies

Wanneer we een woonservicezone type B willen realiseren, moet er een centrum zijn voor de haalfuncties en een zorgkruispunt voor het leveren van zorg. Daaromheen moeten voldoende geschikte woningen staan. De voorzieningen vanuit de haalfuncties moeten lopend bereikbaar zijn.

Als we dit afzetten tegen de situatie in Epse, kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Er is een beperkt activiteitencentrum met de nodige haalfuncties op het gebied van welzijn. Hier kan het gewenste informatiecentrum in worden ondergebracht. De Hoevenhoek voldoet blijkbaar niet geheel aan de behoefte, want er zijn in Epse de nodige plannen om een dorps huis te realiseren. Men vindt de Hoevenhoek te ongezellig. Daarnaast zou het aanbod aan ontmoetingsactiviteiten uitgebreid moeten worden. Dit moet echter niet ten koste gaan van de activiteiten in het Wansinkhof,
- Er is een zorgkruispunt van waaruit zorg kan worden geleverd.
- Er zijn onvoldoende woningen beschikbaar in de categorie Gewoon Wonen, maar vooral in de categorie Verzorgd Wonen in het centrum. Een uitbreiding van het steunpunt ligt voor de hand. Bij herstructurering van huurwoningen zouden meer seniorenwoningen kunnen komen.
- De brengfuncties, zoals zorg aan huis, alarmering en woningonderhoud zijn voldoende aanwezig.
- De toegankelijkheid in de kern moet op diverse locaties verbeterd worden. De afstand tussen het Epser Bos en de haalfuncties is te lang om lopend af

te leggen. Het blijkt echter dat bewoners hier op individueel niveau in staat zijn om dit op te lossen.

7 GORSSEL

7.1 Huidige situatie

Gorssel is een oase van rust op een steenworp afstand van Deventer en Zutphen. Prachtige bossen, singels en solitaire boomprijen met daartussen karaktervolle huizen. Deze unieke combinatie van bos, weiden en wonen maakt Gorssel tot een uniek dorp op een uurtje rijden van de randstad. Het groeiende winkelbestand getuigt van een gezond ondernemersklimaat in dit fraaie dorp. Het zwembad, de sporthal, de sportvelden en de manege geven volop gelegenheid voor lichamelijke ontspanning. Verder biedt het actieve verenigingsleven veel activiteiten en gezelligheid voor de Gorsselaar.

(bron: Gemeentegids Gorssel 2004).

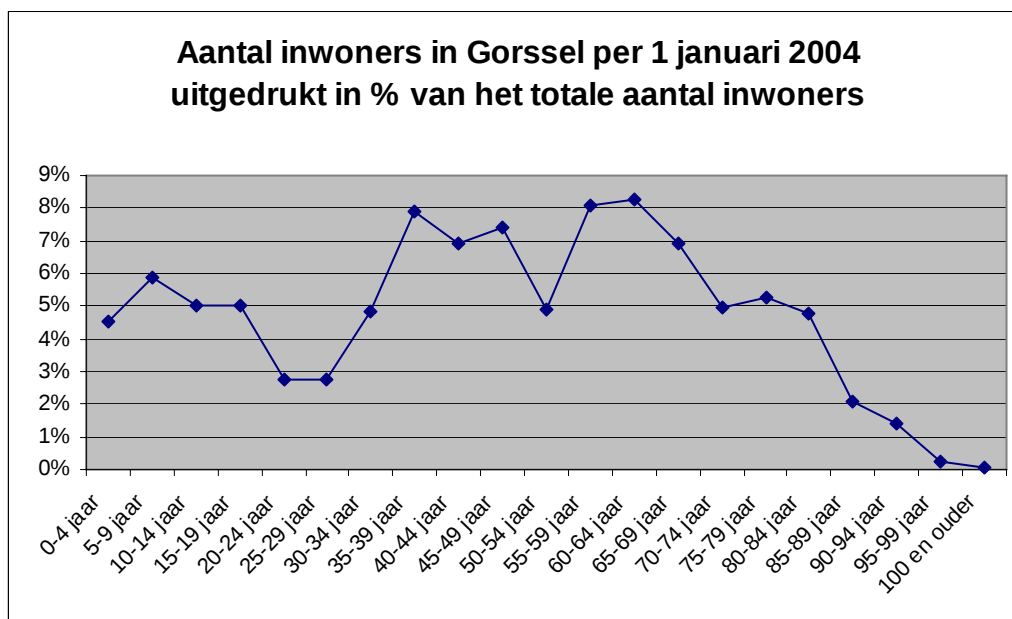
Figuur 13 De kern Gorssel in beeld

Huidige bevolkingsopbouw

Aansluitend aan het dorp Gorssel ligt Joppe. In de verdere berekeningen zijn de cijfers van Joppe samengevoegd met Gorssel. In Gorssel wonen per 1 januari 2004 4.182 inwoners. Hiervan wonen er 3.767 in de kern en 415 in het buitengebied. De leeftijdsopbouw in Gorssel is als volgt:

Figuur 14 Aantal inwoners Gorssel op 1 januari 2004 in %

De grijze druk is de benaming voor het aantal ouderen van 65 jaar of ouder per 100 mensen van 20-64 jaar. In de totale gemeente Gorssel is dit 41, in Lochem is dit 31. In de kernen Gorssel en Joppe is dit 47,6. Het dorp Gorssel scoort dus veel hoger dan het gemiddelde van de gemeente Gorssel.

Wanneer we kijken naar de verdeling over het gebied, zien we de volgende cijfers:

Tabel 52 Woonsituatie in Gorssel

Dorp	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Gorssel kern	830	22	422	12	458	12	1.710
Gorssel buitengebied	134	32	35	8	32	8	201

In verhouding met de andere dorpen woont bijna 90 % van de oudere inwoners in Gorssel in de kern.

Huidige woningvoorraad

De huidige woningvoorraad in Gorssel en Joppe bestaat uit 1.754 woningen. De verhouding huur/koop is niet precies bekend, omdat onduidelijk is welke woningen door particulieren worden verhuurd. Wanneer deze buiten beschouwing worden gelaten, worden er huurwoningen door De Groene Waarden en Sutfene aangeboden. Dit zijn er 359 van de woningcorporatie en 54 door de zorginstelling. De verhouding tussen koop en huur is dan 76 % koopwoningen en 24 % huurwoningen. De onzelfstandige eenheden in het verzorgingshuis zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

Hierna volgt een lijst met woningen die geschikt zijn, of geschikt zijn te maken voor senioren:

Tabel 53 Overzicht seniorenwoningen Gorssel

Adressen	Type	Huur / Koop	Aantal
De Borkel	intramuraal	huur	76
De Borkel	verzorgd wonen	huur	15
De Bloemenkamp	verzorgd wonen	huur	39
Acaciaplein 2, 4, 6, 1, 3, 5	gewoon wonen	huur	6
Ewoltstede 1 t/m 21	gewoon wonen	huur	11
Goudenregenstraat 2 t/m 16	gewoon wonen	huur	8
Haerkamp 30 t/m 64	gewoon wonen	huur	18
Molenweg 27 t/m 29	gewoon wonen	huur	2
Poststraat 1 t/m 6	gewoon wonen	huur	6
Prunusweg 1 t/m 9	gewoon wonen	huur	5
Prunusweg 15 t/m 21	gewoon wonen	huur	4
Poststraat 1 t/m 6	gewoon wonen	huur	6
Ruiterweg 5 t/m 35	gewoon wonen	huur	16
Smitskamp 1 t/m 11	gewoon wonen	huur	6
Smitskamp 12 t/m 34	gewoon wonen	huur	12
Wielewaalpad 1 t/m 6	gewoon wonen	huur	6
Veldhofstraat 34a t/m 34g	gewoon wonen	huur	7
Veldhofstraat 30	beschermde wonen	huur	5
Veldhofstraat 32	verzorgd wonen	huur	5
Molenweg 39	beschermde wonen	huur	6
Diverse locaties	gewoon wonen	koop	193
Totaal			446
waarvan	intramuraal	huur	76
	verzorgd wonen	huur	59
	beschermde wonen	huur	11
	gewoon wonen	huur	107
	gewoon wonen	koop	193

Huidig voorzieningenniveau in Gorssel

Er zijn twee apotheekhoudende huisartsen aanwezig in de kern van Gorssel.

Fysiek aanwezige voorzieningen:

- Sport en cultureel centrum Trefpunt
- NH-kerk
- Supermarkt en meerdere winkels (bakker, slager, groenteman, drogist, kap- per, enz.)
- Kantoorboekhandel met postagentschap
- Rabobank/ABN-bank
- Den Oldenhof: gezondheids- en welzijncentrum met daarin Den Oldenhof Centrale.

Warme maaltijden worden bezorgd door Gotink Catering van maandag t/m za- terdag. Apetito bezorgt 1x per week vriesverse maaltijden aan huis, die in de magnetron eetklaar moeten worden gemaakt. Er is dagelijks een open tafel in de Borkel.

Activiteitenaanbod:

Maandag: gymnastiek Borkel, klaverjassen Trefpunt, sociëteit Trefpunt, koersbal Trefpunt.

Dinsdag: bridgeclub Den Oldenhof, computercursus 55+ Trefpunt, tafeltennis Trefpunt, jeu de boules tuin Den Oldenhof.

Woensdag: gymnastiek MbvO Trefpunt.

Donderdag: gymnastiek Borkel, handwerken UVV Den Oldenhof, tuinclub Gorssel Trefpunt, jeu de boules tuin Den Oldenhof.

Vrijdag: volksdansen Trefpunt, yoga Trefpunt.

Zaterdag en zondag: jeu de boules in tuin Den Oldenhof.

Meerdere dagen per week: tennisclub en jeu de boulesbaan bij de tennisbaan

Op het gebied van het openbaar vervoer is er een buslijn van Deventer naar Zutphen, meestal uurdienst, soms elk half uur.

7.2 Toekomstige ontwikkelingen

Bevolkingsontwikkeling

De bevolkingsontwikkeling wordt alleen bijgehouden op gemeenteniveau. Maar de bevolkingsopbouw per 2004 is wel per kern bekend. We zijn er in de volgende berekeningen vanuit gegaan dat de bevolkingsontwikkeling van de totale gemeente ook van toepassing is op de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw in de individuele kernen.

Tabel 54 Bevolkingsontwikkeling in Gorssel

Leeftijd	Peiljaar 2004	Prognose 2005	Prognose 2010	Prognose 2015	Prognose 2025
0-19 jaar	857	889	911	920	902
20-64 jaar	2.253	2.267	2.246	2.235	2.275
65-74 jaar	496	506	573	616	551
75 jaar en ouder	576	600	612	630	730
Totaal	4.182	4.262	4.342	4.401	4.458

Toekomstige ontwikkeling woonzorgbehoefte

Bij de berekening van de toekomstige vraag naar wonen en zorg in 2015 gebruiken we de planningsnormen zoals het Zorgkantoor lange tijd heeft gehanteerd voor de intramurale capaciteit. Deze is ook toepasbaar op lokale bevolkingscijfers. Dit levert het volgende beeld op aan zorgvragers in Gorssel:

Tabel 55 Berekening zorgbehoefte Gorssel

Gorssel	2004		2015	
	65-plus 1.072	75-plus 576	65-plus 1.246	75-plus 630
Thuiszorg 16 % van 65 +	172		199	
PG en somatiek 5 % van 75+		29		32
Verzorgingshuis 12 % van 5 +		69		76

Aan de zorgbehoefte is een verdeling naar type woningen vastgesteld. Voor Gorssel levert dit het volgende op:

Tabel 56 Berekening woonbehoefte Gorssel

Herkomst zorgvraag	Gewoon Wonen	Verzorgd Wonen	Beschermd Wonen	Intramuraal
Thuiszorg	100	0	0	0
Verpleeghuis	0	11	10	11
Verzorgingshuis	0	51	0	25
Gehandicapten	40	0	0	0
Totaal	140	62	10	36

De vraag naar woonruimte op basis van de mensen met een zorgbehoefte is nu bepaald. Maar daarmee zijn we er niet. Bij deze vraag dienen we de autonome vraag van ouderen naar geschikte huisvesting op te tellen. Voor Gorssel zijn we uitgegaan van de cijfers uit het WBO onderzoek.

De autonome vraag komt hiermee op 46 % van 616 mensen en 62 % van 630 mensen. Dit zijn 674 inwoners. Hiervan zijn 208 al geholpen via de vraag naar zorgbehoefte. Er blijven dus nog 466 inwoners over. Bij een gemiddelde bezetting van 1,5 hebben deze inwoners 311 woningen nodig. In verhouding betekent dit 233 keer gewoon wonen en 78 keer verzorgd wonen.

7.3 Verhouding vraag en aanbod van woningen

Nu de vraag in 2015 bekend is en het aanbod in 2004 kunnen we de toekomstige opgave berekenen.

Tabel 57 Vergelijking vraag en aanbod

Type woning	Vraag	Aanbod	Verschil
Gewoon Wonen	373	300	- 73
Verzorgd Wonen	140	59	- 81
Beschermd Wonen	10	11	+ 1
Intramuraal	36	76	+ 40

Er is een tekort aan voor senioren geschikte woningen. Niet in alle koopwoningen zullen 65-plussers wonen. Wanneer dit gegeven er ook bij betrokken wordt, betekent dit dat het feitelijke tekort nog groter zal zijn. Er ontstaat een groot tekort aan woningen in de categorie Verzorgd Wonen. Dit wordt gedeeltelijk opgelost door de nieuwbouw van 46 woningen in deze categorie bij de Borkel.

Er is een overschot aan beschermd wonen van 1 woning. In de praktijk ligt er een tekort van 10, omdat het gehele aanbod bestemd is voor verstandelijk gehandicapten en niet voor senioren.

Er is een overschot aan intramurale plaatsen. Dit is voor de opvang van mensen uit de omliggende dorpen. Het aantal intramurale plaatsen zal overigens afnemen tot 64.

7.4 Knelpunten overige voorzieningen

Uitgangspunt is om in Gorssel een woonservicezone te creëren in de categorie A. Dit houdt in dat alle haal- en brengfuncties in het dorp aanwezig moeten zijn, inclusief de intramurale zorg. Er moet dus een optimaal aanbod zijn op het gebied van wonen, welzijn en zorg. In het voorgaande hoofdstuk zijn de knelpunten op het gebied van wonen in beeld gebracht. In dit hoofdstuk worden de knelpunten naar voren gebracht op het gebied van welzijn en zorg.

Ook in Gorssel zijn een groot aantal toegankelijkheidsproblemen:

- Er ontbreekt bij het gemeentehuis een invalidenparkeerplaats bij invaliden-ingang.
- Bij het postagentschap in Gorssel ontbreekt een invalidenparkeerplaats.
- Bij Woningstichting de Groene Waarden kan men bij het weggaan van het bordes duikelen.
- Voor fietsers zijn er veel gevaarlijke punten in Gorssel.
- De verkeersdrempels zijn te hoog en geven omrolgevaar (voor scootmobielers)
- Joppelaan is bestrating slecht.
- Graag verlichting langs weg van Gorssel naar Epse.
- Veel wandelpaadjes zijn onbegaanbaar door opwippende tegels door boomwortels
- Trefpunt deuren te zwaar
- Bibliotheek niet rolstoeltoegankelijk
- De grindbakken, op- en afritten in de vernieuwde Hoofdstraat zijn moeilijk begaanbaar.

Ook zijn er veel zaken te verbeteren als men de mensen beluisterd tijdens de huisbezoeken en panelgesprekken:

- Er is een lange wachtlijst voor de aanleunwoningen bij de Borkel.
- In Gorssel zijn er weinig initiatieven voor activiteiten.
- Er is veel verborgen eenzaamheid.
- Er is behoefte aan een spreekuur van de wijkagent.
- Er is behoefte aan meer huurwoningen van verschillende grootte en huurklasse.
- Er is behoefte aan een Gorsselse kunstkring en middaglezingen

7.5 Conclusies

Wanneer we een woonservicezone type A willen realiseren, moet er een centrum zijn voor de haalfuncties en een zorgkruispunt voor het leveren van zorg tot en met verpleeghuiszorg. Daaromheen moeten voldoende geschikte woningen staan. De voorzieningen vanuit de haalfuncties moeten lopend bereikbaar zijn.

Als we dit afzetten tegen de situatie in Gorssel, kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Er is een activiteitencentrum met de nodige haalfuncties op het gebied van welzijn. Hier kan het gewenste informatiecentrum in worden ondergebracht.

- Er is een zorgkruispunt van waaruit zorg kan worden geleverd.
- Er zijn onvoldoende woningen beschikbaar in de categorieën Gewoon Wonen, Verzorgd Wonen en Beschermd Wonen. Bij de nieuwbouw moet gedacht worden aan een mix van koop en huur en type woningen.
- De brengfuncties, zoals zorg aan huis, alarmering en woningonderhoud zijn voldoende aanwezig.
- De toegankelijkheid kan op diverse plekken verbeterd worden.

8 HARFSEN

8.1 Huidige situatie

Harfsen is een levendig en initiatiefrijk dorp, met een bescheiden omvang, maar met kwaliteiten die ook buiten haar dorpsgrenzen niet onopgemerkt blijven.

Actueel en in het oog springend is de metamorfose van het dorpshart. In het kader van het verlagen van de maximum snelheid op de openbare wegen is de Lochemseweg in de dorpskern aangepast tot een zone waar slechts 30 kilometer per uur mag worden gereden. Op verzoek en in samenspraak met een afvaardiging van de inwoners van Harfsen is deze verbouwing aangeprezen om voor Harfsen een multifunctioneel dorpshart te laten ontstaan. Geheel in harmonie met de omgeving en het karakter van de inwoners is een plek gecreëerd met een frisse en actuele uitstraling, maar wortelend in een bodem van gemoedelijkheid en groen. Een verblijf- en ontmoetingsgebied zonder drempels, stoepjes en andere obstakels (*Bron: Gemeentegids Gorssel 2004*).

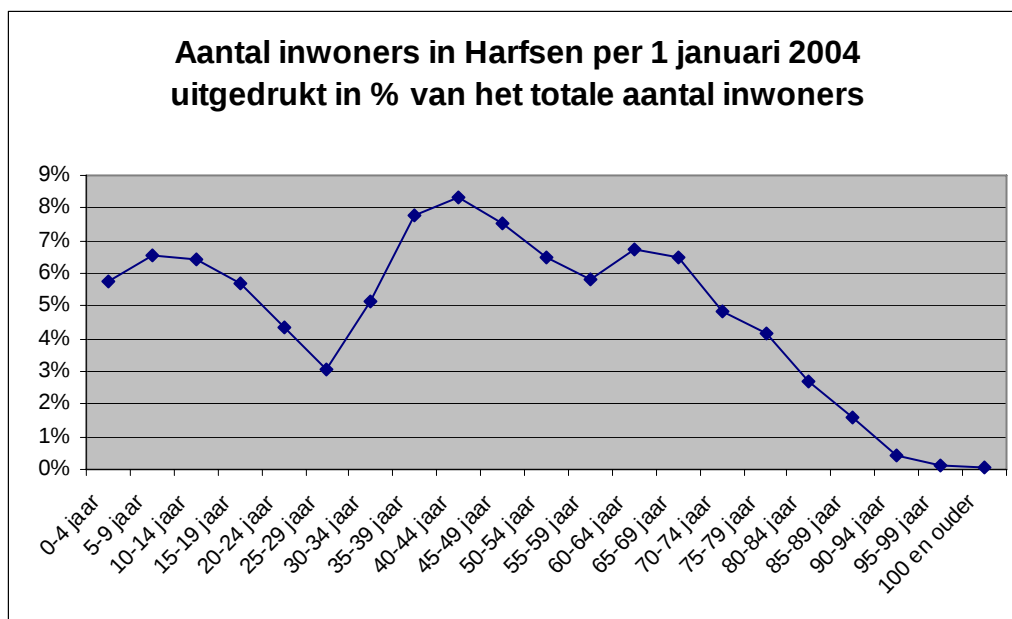
Figuur 15 De kern Harfsen in beeld

Huidige bevolkingsopbouw

In Harfsen en Kring van Dorth wonen per 1 januari 2004 1.965 inwoners. Hier-
van woont 46 % in de kern Harfsen en de rest in het buitengebied. Voor de be-
rekeningen is uitgegaan van de bevolkingsopbouw in Harfsen en Kring van Dorth
gezamenlijk. De leeftijdsopbouw is dan als volgt:

**Figuur 16 Aantal inwoners Harfsen (incl. Kring van Dorth) op 1 januari
2004 in %**

De grijze druk is de benaming voor het aantal ouderen van 65 jaar of ouder per
100 mensen van 20-64 jaar. In de totale gemeente Gorssel is dit 41, in Lochem
is dit 31. In de kernen Harfsen en Kring van Dorth is dit 37. Harfsen scoort
hiermee behoorlijk lager het gemiddelde van Gorssel. Er komt dus nog een be-
hoorlijke vergrijzing aan.

Wanneer we kijken naar de verdeling over het gebied, zien we de volgende cij-
fers:

Tabel 58 Woonsituatie in Harfsen en Kring van Dorth

Dorp	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Harfsen kern	140	18	92	12	84	11	316
Harfsen buitengebied	191	21	79	9	39	4	309
Kring van Dorth	73	25	31	11	17	6	121
Gemiddeld Gorssel		23		11		9	

Boven de 65 jaar neemt het aantal ouderen in het buitengebied sterk af.

Huidige woningvoorraad

De huidige woningvoorraad in Harfsen bestaat uit 703 woningen. De verhouding huur/koop is niet precies bekend, omdat onduidelijk is welke woningen door particulieren worden verhuurd. Wanneer deze buiten beschouwing worden gelaten, zijn er alleen huurwoningen van De Groene Waarden. Dit zijn er 57. De verhouding tussen koop en huur is dan 92 % koopwoningen en 8 % huurwoningen.

Hieronder volgt een lijst met woningen die geschikt zijn, of geschikt zijn te maken voor senioren:

Tabel 59 Overzicht seniorenwoningen in Harfsen

Adressen	Type	Huur / Koop	Aantal
Gentiaan 3 t/m 21	verzorgd wonen	huur	10
Sleedoorn 13 t/m 23	gewoon wonen	huur	6
Sporkehout 13 t/m 19	gewoon wonen	huur	4
Zonnedauw 15 t/m 19	gewoon wonen	huur	3
Harfsen Noord	gewoon wonen	koop	29
Harfsen Zuid	gewoon wonen	koop	57
Totaal			109
waarvan	verzorgd wonen	huur	10
	gewoon wonen	huur	13
	gewoon wonen	koop	86

Huidige voorzieningenniveau

Ook in Harfsen kan men een beroep doen op alle Gorsselse voorzieningen. Een huisarts heeft Harfsen niet, hiervoor is men aangewezen op de huisarts in de omgeving.

Fysiek aanwezige voorzieningen:

- Ons Gebouw: multifunctioneel gebouw waar veel activiteiten plaatsvinden
- Sportzaal Hoeflo
- NH-kerk
- Supermarkt met postagentschap
- Pinautomaat

Voor maaltijden zorgt Tafeltje Dekje, die bezorgt van maandag t/m vrijdag warme maaltijden tussen de middag aan huis. De Open tafel in steunpunt de Veldhoek op maandag en vrijdag.

Activiteiten:

Maandag: tennis 55+ tennispark 't Schoolder, volksdansen Ons Gebouw.

Dinsdag: conditie gymnastiek 55+ sportzaal Hoeflo.

Woensdag: welfare steunpunt de Veldhoek (handwerken en spelletjes), stijldansen Buitenlust, jeu de boules sporthal Hoeflo, ouderenclub de Schakel Ons Gebouw.

Donderdag: ouderensoos steunpunt de Veldhoek, koersbal Ons Gebouw.

Zorgboerderij 't Heuvel biedt dagzorg aan ouderen.

Het openbaar vervoer is geregeld met een busdienst tussen Lochem en Deventer, overdag elk half uur, verder elk uur. Bus en trein sluiten echter vaak niet goed aan

8.2 Toekomstige ontwikkelingen

Bevolkingsontwikkeling

De bevolkingsontwikkeling wordt alleen bijgehouden op gemeenteniveau. Maar de bevolkingsopbouw per 2004 is wel per kern bekend. We zijn er in de volgende berekeningen vanuit gegaan dat de bevolkingsontwikkeling van de totale gemeente ook van toepassing is op de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw in de individuele kernen.

Tabel 60 Bevolkingsontwikkeling in Harfsen

Leeftijd	Peiljaar 2004	Prognose 2005	Prognose 2010	Prognose 2015	Prognose 2025
0-19 jaar	480	497	510	515	505
20-64 jaar	1.085	1.092	1.082	1.076	1.095
65-74 jaar	223	227	257	277	248
75 jaar en ouder	177	184	188	194	224
Totaal	1.965	2.000	2.037	2.062	2.072

Toekomstige ontwikkeling woonzorgbehoefte

Bij de berekening van de toekomstige vraag naar wonen en zorg in 2015 gebruiken we de planningsnormen zoals het Zorgkantoor lange tijd heeft gehanteerd voor de intramurale capaciteit. Deze is ook toepasbaar op lokale bevolkingscijfers.

Dit levert het volgende beeld op aan zorgvragers in Harfsen:

Tabel 61 Berekening zorgbehoefte in Harfsen

Harfsen	2004		2015	
	65-plus 400	75-plus 177	65-plus 471	75-plus 194
Thuiszorg 16 % van 65 +	64		75	
PG en somatiek 5 % van 75+		9		10
Verzorgingshuis 12 % van 75 +		21		23

Aan de zorgbehoefte is een verdeling naar type woningen vastgesteld. Dit levert voor Harfsen het volgende beeld op:

Tabel 62 Berekening woonbehoefte in Harfsen

Herkomst zorg-vraag	Gewoon Wonen	Verzorgd Wonen	Beschermd Wonen	Intramuraal
Thuiszorg	37	0	0	0
Verpleeghuis	0	4	3	3
Verzorgingshuis	0	15	0	8
Gehandicapten	19	0	0	0
Totaal	56	19	5	11

De vraag naar woonruimte op basis van de mensen met een zorgbehoefte is nu bepaald. Maar daarmee zijn we er niet. Bij deze vraag dienen we de autonome vraag van ouderen naar geschikte huisvesting op te tellen. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van gegevens uit het huisbezoekproject 2003. Hieruit blijkt dat 17% van de 75+ verhuishwensen hebben. We verwachten dat dit percentage hoger ligt voor de groep van 65+. Deze groep verhuist immers voordat de gezondheidsproblemen een rol gaan spelen. We hebben de verhuisbehoefte geschat op 25%. De voorkeur voor een type blijkt uit het huisbezoekproject 40 % gewoon wonen en 60% verzorgd wonen te zijn.

De autonome vraag komt hiermee op 25% van 471 mensen. Dit zijn 118 inwoners. Hiervan zijn 72 al geholpen via de vraag naar zorgbehoefte. Er blijven dus nog 46 inwoners over. Bij een gemiddelde bezetting van 1,5 hebben deze inwoners 31 woningen nodig. In verhouding betekent dit 12 keer gewoon wonen en 19 keer verzorgd wonen.

8.3 Verhouding vraag en aanbod van woningen

Nu de vraag in 2015 bekend is en het aanbod in 2004 kunnen we de toekomstige opgave berekenen.

Tabel 63 Vergelijking vraag en aanbod

Type woning	Vraag	Aanbod	Vershil
Gewoon Wonen	68	99	+ 31
Verzorgd Wonen	38	10	- 28
Beschermd Wonen	5	0	- 5
Intramuraal	11	0	- 11

Er is een overschot aan voor senioren geschikte woningen. Dit is op zich logisch omdat in de koopwoningen ook mensen kunnen wonen die jonger zijn dan 65.

Er ontstaat een tekort aan woningen in de categorie Verzorgd Wonen. Er is een plan in ontwikkeling om het steunpunt uit te breiden met 10 woningen. Dit zal nog niet voldoende zijn.

Er is een tekort aan beschermd wonen. Deze categorie komt in Harfsen niet voor.

Er is een tekort aan intramurale plaatsen. Hiervoor zijn de inwoners aangewezen op de instellingen in de plaatsen Eefde en Gorssel.

8.4 Knelpunten overige voorzieningen

Uitgangspunt is om in Harfsen een woonservicezone te creëren in de categorie B. (zie bijlage 2) Dit houdt in dat alle haal- en brengfuncties in het dorp aanwezig moeten zijn, met uitzondering van de intramurale zorg. Er moet dus een optimaal aanbod zijn op het gebied van wonen, welzijn en zorg. In het voorgaande hoofdstuk zijn de knelpunten op het gebied van wonen in beeld ge-

bracht. In dit hoofdstuk worden de knelpunten naar voren gebracht op het gebied van welzijn en zorg.

In Harfsen zijn een beperkt aantal toegankelijkheidsproblemen:

- Lochemseweg gevaarlijk, zowel voor fietsers als automobilisten.
- Verkeersdrempels zijn te hoog.

Ook tijdens de huisbezoeken en panelgesprekken kwamen een aantal knelpunten naar voren:

- In Harfsen ontbreekt een huisarts.
- De bibliotheek ontbreekt
- Steunpunt de Veldhoek uitbreiden
- Graag spreekuur huisartsen in steunpunt (vele huisartsen zorgen voor Harfsen)
- Er moeten voldoende banken komen als rustpunten. De huidige rotsblokken voldoen niet.

8.5 Conclusies

Wanneer we een woonservicezone type B willen realiseren, moet er een centrum zijn voor de haalfuncties en een zorgkruispunt voor het leveren van zorg. Daaromheen moeten voldoende geschikte woningen staan. De voorzieningen vanuit de haalfuncties moeten lopend bereikbaar zijn.

Als we dit afzetten tegen de situatie in Harfsen, kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Er is een activiteitencentrum met de nodige haalfuncties op het gebied van welzijn. Hier kan het gewenste informatiecentrum in worden ondergebracht.
- Er is een zorgkruispunt van waaruit zorg kan worden geleverd.
- Er zijn onvoldoende woningen beschikbaar in de categorie Verzorgd Wonen.
- De brengfuncties, zoals zorg aan huis, alarmering en woningonderhoud zijn voldoende aanwezig.
- Er zijn voldoende voorzieningen voor de dagelijkse gang van zaken.
- De toegankelijkheid kan op diverse plekken verbeterd worden.

9 LOCHEM

9.1 Huidige situatie

Bevolking

In de kern en het buitengebied van Lochem wonen ruim 13.500 mensen. Hiermee is Lochem de grootste kern.

In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel ouderen er in de kern en het buitengebied wonen.

Tabel 64 Woonsituatie ouderen Lochem

Dorp	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Lochem kern	2.447	19,8	1.126	9,0	981	7,9	4.544
Lochem buitengebied	363	26,0	159	11,4	69	5,0	591

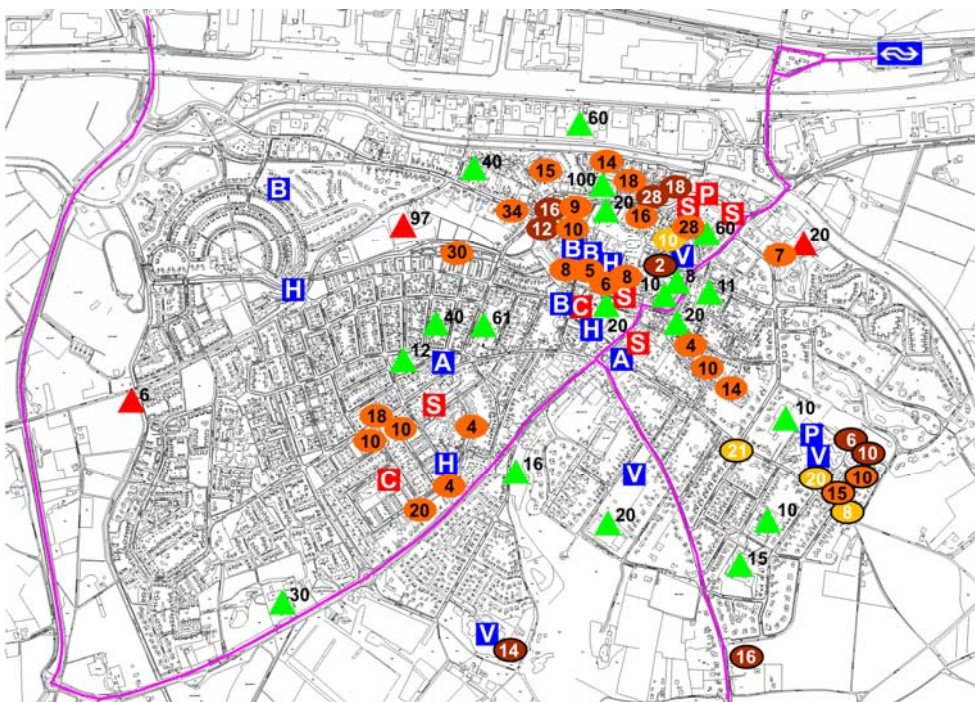
Welzijnsvoorzieningen

In Lochem zijn de volgende welzijnsvoorzieningen aanwezig:

- Sociaal-cultureel centrum
- Lochems Informatie Punt (van Spectrum Wonen en Stichting De Garve – de stichting voor sociaal cultureel werk)
- Peuterspeelzaal
- Kinderopvang
- Schouwburg
- Openbare bibliotheek
- Thuiszorgloket van Sensire
- Stichting Welzijn Ouderen Lochem
- Werkgroep toegankelijkheid Lochem (plaatselijke werkgroep ter bevordering van de toegankelijkheid van de gemeente Lochem voor ouderen en gehandicapten)
- Tafeltje-dek-je Lochem
- Algemene Hulpdienst Lochem

Op onderstaand kaartje zijn de huidige woon-, zorg-, welzijns- en overige voorzieningen in Lochem in kaart gebracht.

Figuur 17 Lochem in beeld

V	Verzorgings- of verpleeghuis
H	Huisarts
A	Apotheek
B	Beschermd wonen
P	Polikliniek
S	Postkantoor
C	Supermarkt
C	Sociaal cultureel centrum
NS	NS station
11	Herstructureringslocatie
6	Bouwlocatie
—	Buslijn
○	Verzorgd wonen
21	Wonen geschikt voor ouderen
18	Rollatorgeschikte woningen of d.m.v. SEV-oppluspakket rollatorgeschikt te maken
10	Rolstoel geschikte woningen

Uit dit kaartje kan een aantal gegevens worden gedestilleerd:

- De verzorgings- en verpleeghuizen liggen vooral in Lochem-Oost.
- Nabij verpleeghuis De Hoge Weide ligt een concentratie van ongeveer zeventig woningen in de categorie Verzorgd Wonen. Bijna vijftig woningen daarvan zijn echter niet rollator- of rolstoelgeschikt te maken. Ook ontbreekt het hier aan voorzieningen als een supermarkt.
- Bij één van deze tehuizen is een polikliniek gevestigd.
- De woningen van Spectrum Wonen die aangemerkt kunnen worden als voor ouderen geschikt, zijn

rollatorgeschikt of minimaal rollatorgeschikt te maken door middel van het toepassen van het SEV-Oppluspakket (Gewoon Wonen in de bestaande voorraad). Zij zijn vooral gelegen in het centrum van Lochem, dichtbij de voorzieningen.

- Hetzelfde geldt voor de rolstoelgeschikte woningen.
- In en nabij het centrum van Lochem bevindt zich een zestal herstructureringslocaties waar in totaal 218 nieuwbouwwoningen zijn voorzien.
- De huisartsen zijn verspreid over Lochem gevestigd, evenals de overige voorzieningen.
- De twee apotheken zijn niet ver van elkaar verwijderd.

- Een buslijn doorkruist Lochem en maakt de meeste voorzieningen redelijk bereikbaar.
- In Lochem-West bevinden zich nagenoeg geen voorzieningen, behalve in de Prinsen- en Prinsessenbuurt. Hier bevinden zich een apotheek, een huisarts een supermarkt en een dependance van het sociaal-cultureel centrum De Garve in de brede school. Daarnaast bevinden zich in dit gebied ruim zeventig rollatorgeschikte woningen (Gewoon Wonen).

9.2 Toekomstige ontwikkelingen

Voor de kernen afzonderlijk ontbraken er bevolkingsprognoses. Daarom is er in het masterplan Oud Lochem voor gekozen om de groei van het aantal ouderen voor Lochem als geheel te extrapoleren naar de kernen en het buitengebied (groei 65+ tussen 2003 en 2015 38%, groei 75+ 46%).

Lochem kern en buitengebied

Voor de kern Lochem betekent dit bijvoorbeeld: in 2003 is het aantal 65-plussers 2.107, als uitgegaan wordt van een groei van 38% betekent dit dat er in 2015 2.907 65-plussers zijn. Het aantal 75-plussers groeit met 46%; dit betekent dat de 981 75-plussers in 2003 in 2015 zijn gegroeid tot 1.432.

Doorrekening van de toekomstige zorgvraag voor de kern Lochem en het buitengebied volgens de planningsnorm van het Zorgkantoor levert het volgende beeld op:

Tabel 65 Toekomstige zorgvraag kern Lochem en buitengebied

Lochem kern	2003		2015	
	65-plus (2107 pers.)	75-plus (981 pers.)	65-plus (2907 pers.)	75-plus (1432 pers.)
Thuiszorg 16 % van 65+	337	-	465	-
PG +somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	49	-	72
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	118	-	172
Lochem buitengebied	2003		2015	
	65-plus (228 pers.)	75-plus (69 pers.)	65-plus (315 pers.)	75-plus (101 pers.)
Thuiszorg 16 % van 65+	36	-	50	-
PG + somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	4	-	5
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	8	-	12

Voor de zorgvraag en de woonvormen in de kern Lochem en het buitengebied van Lochem zijn de gevolgen voor 2015 in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 66 Vraag woonvormen naar zorgvragers kern Lochem en buitengebied in 2015

Herkomst zorg-vraag	Gewoon wonen	Verzorgd wonen	Beschermd wonen	Intramuraal verblijf
Verzorgingshuis	0	127	0	57
Thuiszorg	258	0	0	0
Gehandicapten	136	0	0	0
Verpleeghuis	0	25	25	25
Totaal	394	152	25	82

9.3 Conclusies en aanbevelingen

Voor de kern en het buitengebied Lochem zijn de volgende conclusies en aanbevelingen opgesteld:

Conclusies

1. De verzorgings- en verpleeghuizen liggen vooral in Lochem-Oost.
2. De meeste voorzieningen evenals de grootste aantallen voor ouderen geschikte woningen zijn geconcentreerd in het centrum van Lochem.
3. Nabij verpleeghuis De Hoge Weide ligt een concentratie van ongeveer 70 woningen van Stichting Berkelhof Woningen in de categorie Verzorgd Wonen. Bijna 50 woningen daarvan zijn echter niet rollator- of rolstoelgeschikt. Ook ontbreekt het hier aan voorzieningen als een supermarkt.
4. Bij één van deze tehuizen is een polikliniek gevestigd.
5. In totaal beschikt de kern Lochem nu over ongeveer 106 woningen in de categorie verzorgd Wonen.
6. De woningen van Spectrum Wonen die aangemerkt kunnen worden als voor ouderen geschikt, zijn rollatorgeschikt, rollatorgeschikt te maken of rolstoelgeschikt te maken (Gewoon Wonen in de bestaande voorraad). Zij zijn vooral gesitueerd in het centrum van Lochem, dichtbij de voorzieningen.
7. Hetzelfde geldt voor de rolstoelgeschikte woningen.
8. In en nabij het centrum van Lochem bevindt zich een zestal herstructureeringslocaties waar in totaal 218 nieuwbouwwoningen zijn voorzien.
9. De huisartsen zijn verspreid over Lochem gevestigd, evenals de overige voorzieningen.
10. De twee apotheken zijn niet ver van elkaar verwijderd en liggen redelijk centraal ten opzichte van de wijken van kern Lochem.
11. Een buslijn doorkruist Lochem en maakt de meeste voorzieningen redelijk bereikbaar.
12. In Lochem-West ontbreken nagenoeg alle voorzieningen.
13. De aanwezige voorzieningen in Lochem-West bevinden zich in de Prinsen- en Prinsessenbuurt. Hier bevinden zich een apotheek, een huisarts, een supermarkt en een dependance van het sociaal-cultureel centrum De Garve in de brede school. Daarnaast bevinden zich in dit gebied ruim zeventig rollatorgeschikte woningen die mogelijk rolstoelgeschikt gemaakt kunnen worden (Gewoon Wonen).

14. In Lochem (kern + buitengebied) bedraagt het berekende tekort in 2015 aan woningen in de categorie Gewoon Wonen 445 en het tekort aan Verzorgd Wonen 227.
15. Ten opzichte van de lokale vraag naar intramurale voorzieningen zal Lochem waarschijnlijk een overschot hebben. Hierbij dient echter rekening gehouden te worden met de regionale functie van het verpleeghuis als expertisecentrum.

Aanbevelingen

1. De gemeente onderzoekt de mogelijkheid de herstructureringslocaties in en nabij het centrum (218 woningen) te reserveren voor woningbouw in de categorie Verzorgd Wonen.
2. Spectrum wonen onderzoekt of en in hoeverre haar seniorenwoningen in het centrum rollator- en rolstoelgeschikt te maken zijn (dit zijn 171 woningen).
3. Realiseer op een strategische locatie in het centrum van Lochem een zorginfrastructuur die een wijkfunctie vervult ten behoeve van alle bewoners. De woningen in de categorie Gewoon Wonen worden daarmee opgewaardeerd tot de categorie Verzorgd Wonen. De tekorten aan dit type woning elders in de gemeente kunnen daarmee op termijn gecompenseerd worden.
4. Reserveer op de herstructureringslocaties ten noorden van de Prinsen- en Prinsessenbuurt 72 woningen voor Verzorgd Wonen en onderzoek of een deel van de capaciteit van Huize Gudula naar één van deze locaties overgebracht kan worden, zodat ook ten behoeve van ouderen in Lochem-West een bescheiden zorginfrastructuur beschikbaar komt, bijvoorbeeld in de vorm van een steunpunt met een ontmoetingsruimte.
5. Stichting Berkelhof Woningen maakt een plan om 30 van haar woningen rolstoelgeschikt te maken en wel voor 2015.

10 LAREN

10.1 Huidige situatie

Bevolking

In Laren wonen bijna 4.000 mensen. Hiervan woont ruim 60% in het buitengebied. In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel ouderen er in de kern en het buitengebied wonen.

Tabel 67 Woonsituatie ouderen Laren

Dorp	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Lochem kern	261	17,3	161	10,7	148	9,8	570
Lochem buitengebied	493	21,0	262	11,1	131	5,5	886

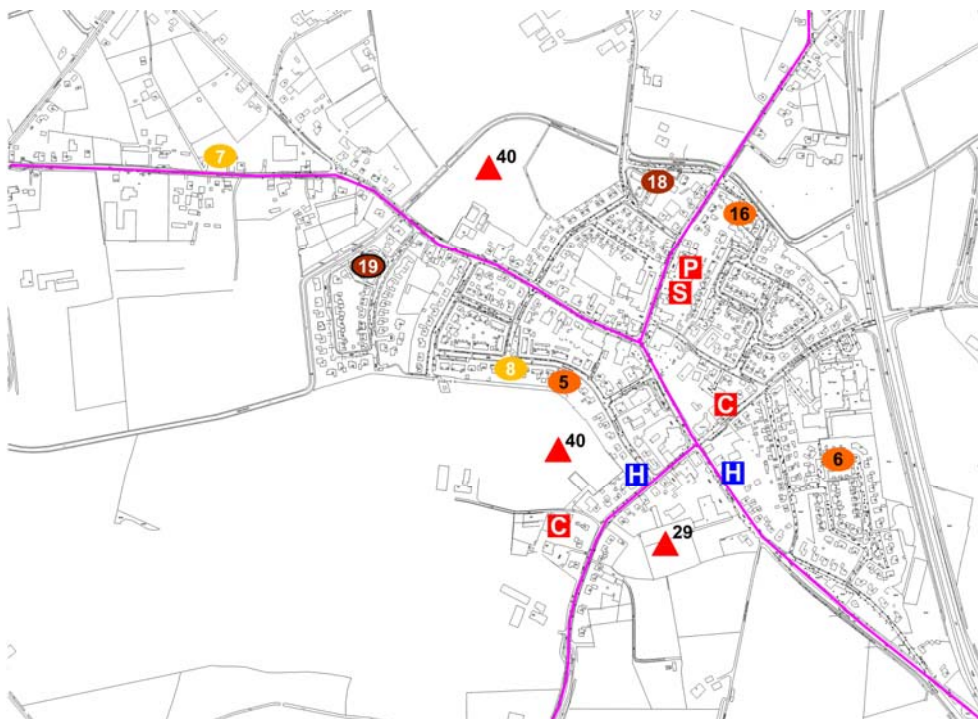
Welzijnsvoorzieningen

In Laren zijn de volgende welzijnsvoorzieningen aanwezig:

- Dorpshuis
- Peuterspeelzaal
- Kinderopvang
- Tafeltje-dek-je Laren
- Boekenuitleen (CJV-bibliotheek)

Op onderstaand kaartje zijn de huidige woon-, zorg-, welzijns- en overige voorzieningen in Laren in kaart gebracht.

Figuur 18 Laren in beeld

	Verzorgings- of verpleeghuis
	Huisarts
	Apotheek
	Beschermd wonen
	Polikliniek
	Postkantoor
	Supermarkt
	Sociaal cultureel centrum
	NS station
	Herstructureringslocatie
	Bouwlocatie
	Buslijn
	Verzorgd wonen
	Wonen geschikt voor ouderen
	Rollatorgeschikte woningen of d.m.v. SEV-oppluspakket rollatorgeschikt te maken
	Rolstoel geschikte woningen

Enkele voorzieningen zijn centraal in Laren gelegen (supermarkt met postagentschap en dorpshuis). De woningen van Spectrum Wonen die als geschikt voor ouderen zijn aan te merken (79 stuks), zijn alle rollatorgeschikt of geschikt te maken. Daarvan zijn er 45 mogelijk rolstoelgeschikt te maken. Ze liggen verspreid in Laren, terwijl van de zorgwoningen met zorginfrastructuur ('t Ruempol en 't Vonkert samen 37 woningen) alleen de 19 woningen van 't Ruempol volledig rolstoeltoegankelijk zijn (extern en intern toegankelijk). Zij liggen echter tamelijk aan de rand. De apotheekhoudende huisartsen

zitten vooral in Laren-Zuid. Twee buslijnen doorkruisen Laren en maken de voorzieningen goed bereikbaar.

10.2 Toekomstige ontwikkelingen

Voor de kernen afzonderlijk ontbraken er bevolkingsprognoses. Daarom is er in het masterplan Oud Lochen voor gekozen om de groei van het aantal ouderen voor Lochem als geheel te extrapoleren naar de kernen en het buitengebied (groei 65+ tussen 2003 en 2015 38%, groei 75+ 46%).

Laren kern en buitengebied

Doorrekening van de toekomstige zorgvraag voor de kern Laren en het buitengebied volgens de planningsnorm van het Zorgkantoor levert het volgende beeld op:

Tabel 68 Toekomstige zorgvraag kern Laren en buitengebied

Laren Kern	2003		2015	
	65-plus (309 pers.)	75-plus (148 pers.)	65-plus (426 pers.)	75-plus (216 pers.)
Thuiszorg 16 % van 65+	49	-	68	-
PG + somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	7	-	11
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	18	-	26
Laren Buitengebied	2003		2015	
	65-plus (393 pers.)	75-plus (131 pers.)	65-plus (542 pers.)	75-plus (191 pers.)
Thuiszorg 16 % van 65+	63	-	87	-
PG + somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	7	-	10
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	16	-	23

Vervolgens kan een koppeling worden gemaakt tussen de zorgvragers en het benodigde aantal woningen in de kern Laren en het buitengebied in 2015.

Tabel 69 Vraag woonvormen naar zorgvragers kern Laren en buitengebied in 2015

Herkomst zorgvraag	Gewoon wonen	Verzorgd wonen	Beschermd wonen	Intramuraal verblijf
Verzorgingshuis	0	34	0	15
Thuiszorg	78	0	0	0
Gehandicapten	38	0	0	0
Verpleeghuis	0	7	7	7
Totaal	116	41	7	22

10.3 Conclusies en aanbevelingen

Voor de kern Laren zijn de volgende conclusies en aanbevelingen opgesteld:

Conclusies

1. Enkele voorzieningen, zoals supermarkt met postkantoor en het dorps huis zijn centraal gelegen.
2. De woningen van Spectrum Wonen die als geschikt voor ouderen zijn aan te merken (79 stuks), zijn alle rollatorgeschikt of geschikt te maken. Zij liggen verspreid in Laren. Van deze woningen zijn er al 19 rolstoelgeschikt en mogelijk 60 rollatorgeschikt te maken.
3. Van de woningen in de categorie Verzorgd Wonen ('t Ruempol en 't Vonkert, samen 37 woningen) zijn alleen de woningen van 't Ruempol volledig rolstoeltoegankelijk.
4. De twee apotheekhoudende huisartsen zijn gevestigd in Laren-Zuid.

5. Twee busverbindingen doorkruisen Laren en maken de meeste voorzieningen redelijk bereikbaar.
6. Laren heeft geen herstructureringslocaties.
7. Laren beschikt over drie nieuwbouwlocaties met in totaal een uitbreidingsmogelijkheid van 110 tot 120 woningen tot en met 2015.
8. De berekende opgave voor Laren is 239 woningen in de categorie Gewoon Wonen en 59 woningen in de categorie Verzorgd Wonen. Voor de categorieën Beschermd Wonen en Intramuraal Verblijf is het berekende tekort in 2015 respectievelijk 7 en 22 wooneenheden.
9. Een belangrijk deel van deze vraag zal uitgeoefend worden door ouderen uit het buitengebied van Laren.
10. Als de volledige bouwcapaciteit in Laren bestemd wordt voor de doelgroep dan nog zal in 2015 een tekort optreden van zo'n 200 woningen in de categorieën Gewoon Wonen, Verzorgd Wonen, Beschermd Wonen en Intramuraal Verblijf.
11. Een deel van de zorgvragers in 2015 zal aangewezen zijn op de extra capaciteit in deze woonvormen die de kern Lochem voor 2015 weet te realiseren.

Aanbevelingen

1. Spectrum Wonen onderzoekt of en in hoeverre al haar seniorenwoningen rolstoelgeschikt of via toepassing van het SEV-Oppluslabel in ieder geval rollatorgeschikt gemaakt kunnen worden (60 stuks).
2. Onderzoek en maak maximaal gebruik van de mogelijkheid om de bouwlocatie Laren B (periode 2010-2015) te reserveren voor de bouw van een kleinschalige woonvorm van dertig tot veertig wooneenheden waarin de gecombineerde vraag naar Verzorgd Wonen, Beschermd Wonen en Intramuraal Verblijf kan worden opgevangen. Samen met 't Ruempol en 't Vonkert beschikt Laren dan over voldoende geconcentreerde zorgvraag om in één van de locaties een uitvalsbasis voor 24-uurs onplanbare zorg te realiseren.
3. Onderzoek daarnaast de mogelijkheid om in of nabij Laren een woonzorgboerderij op te zetten. Een belangrijk deel van de toekomstige vraag naar zorg in Laren wordt immers uitgeoefend door ouderen uit het buitengebied van Laren.
4. Bouw de resterende nieuwbouwwoningen zodanig dat zij voldoen aan Woonkeur en in ieder geval op de begane grond de mogelijkheid hebben van een slaapkamer en een natte cel. Afhankelijk van het aantal slaapkamers boven zijn eengezinswoningen die volgens Woonkeur gebouwd zijn, ook geschikt voor gezinnen met kinderen, mensen die thuis op de benedenverdieping een werkplek of een speelkamer willen hebben.
5. Leg in Laren prioriteit bij het geschikt maken van de bestaande voorraad koopwoningen. Ontwikkel hiervoor een pilot van voorlichting en aanpassing met behulp van de Woontoets van de provincie Gelderland. De gemeente ontwikkelt deze pilot in nauwe samenwerking met Spectrum Wonen.
6. De algemene aanbevelingen voor de beschikbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van (welzijns)diensten, producten en voorzieningen (zie bijlage 5) gelden uiteraard ook voor de kern Laren.

11 BARCHEM

11.1 Huidige situatie

Bevolking

In Barchem wonen ruim 1.700 mensen, waarvan ongeveer de helft in het buitengebied. In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel ouderen er in de kern en het buitengebied wonen.

Tabel 70 Woonsituatie ouderen Barchem

Dorp	51-65 jaar	%	66-75 jaar	%	76 jaar en ouder	%	Totaal
Lochem kern	177	14,0	101	12,1	72	8,6	350
Lochem buitengebied	194	21,5	93	10,3	52	5,8	339

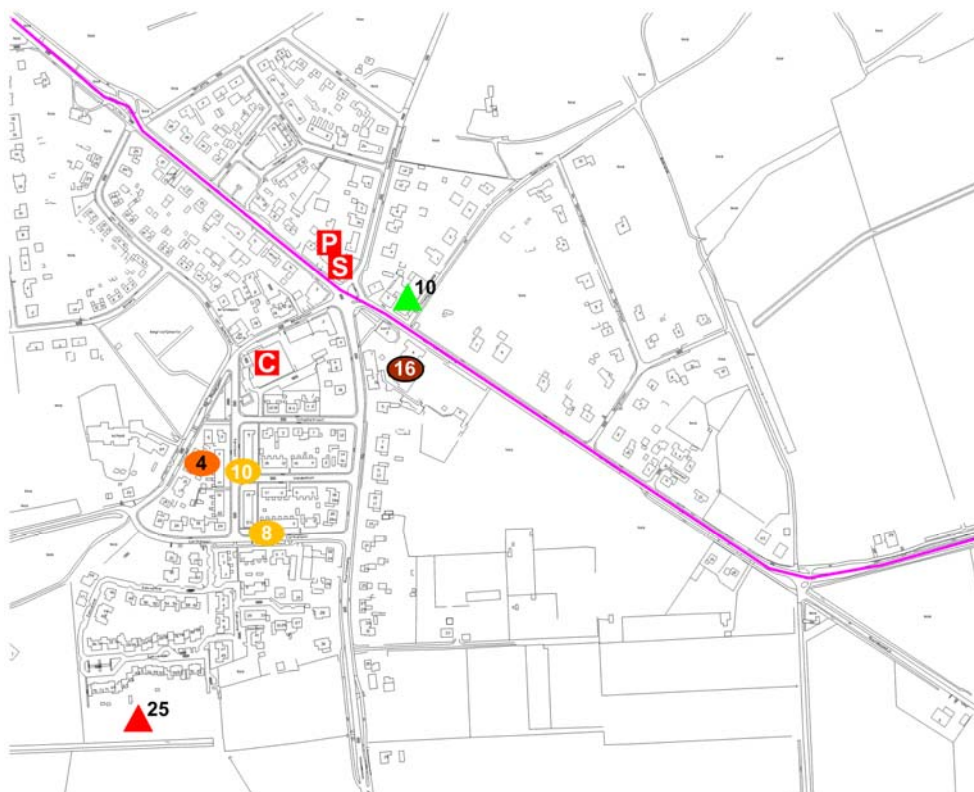
Welzijnsvoorzieningen

In Barchem zijn de volgende welzijnsvoorzieningen aanwezig:

- Dorpshuis
- Peuterspeelzaal
- Bibliobus

In onderstaand figuur zijn de huidige woon-, zorg-, welzijns- en overige voorzieningen in Barchem in kaart gebracht.

Figuur 19 Barchem in beeld

V	Verzorgings- of verpleeghuis
H	Huisarts
A	Apotheek
B	Beschermd wonen
P	Polikliniek
P	Postkantoor
S	Supermarkt
C	Sociaal cultureel centrum
	NS station
	Herstructureringslocatie
	Bouwlocatie
	Buslijn
	Verzorgd wonen
	Wonen geschikt voor ouderen
	Rollatorgeschikte woningen of d.m.v. SEV-oppluspakket rollatorgeschikt te maken
	Rolstoel geschikte woningen

Van alle voorzieningen in de gemeente Lochem zijn de minste voorzieningen gevestigd in Barchem. Centraal liggen een supermarkt met postagentschap en het dorps huis. De woningen van Spectrum Wonen die als geschikt voor ouderen zijn aan te merken (38 stuks), liggen verspreid in Barchem. Deze woningen zijn alle rollatorgeschikt of rollatorgeschikt te maken. Hiervan zijn mogelijk vier woningen rolstoelgeschikt te maken en de zestien zorgwoningen met infrastructuur (Station Barchem) zijn rolstoelgeschikt (extern en intern toegankelijk). Ze zijn centraal gelegen aan een route van het openbaar vervoer (bus).

11.2 Toekomstige ontwikkelingen

Voor de kernen afzonderlijk ontbraken er bevolkingsprognoses. Daarom is er in het masterplan Oud Lochem voor gekozen om de groei van het aantal ouderen voor Lochem als geheel te extrapoleren naar de kernen en het buitengebied (groei 65+ tussen 2003 en 2015 38%, groei 75+ 46%).

Barchem kern en buitengebied

Doorrekening van de toekomstige zorgvraag voor de kern Barchem en het buitengebied volgens de planningsnorm van het Zorgkantoor levert het volgende beeld op:

Tabel 71 Toekomstige zorgvraag kern Barchem en buitengebied

Barchem kern	2003		2015	
	65-plus (173 pers.)	75-plus (72 pers.)	65-plus (239 pers.)	75-plus (105 pers.)
Thuiszorg 16 % van 65+	28	-	38	-
PG + somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	4	-	5
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	9	-	13
Barchem buitengebied	2003		2015	
	65-plus (145 pers.)	75-plus (52 pers.)	65-plus (200 pers.)	75-plus (76 pers.)
Thuiszorg 16 % van 65+	23	-	32	-
PG + somatiek verpleeghuis 5 % van 75+	-	3	-	4
Verzorgingshuis 12 % van 75+	-	6	-	9

Vervolgens kan een koppeling worden gemaakt tussen de zorgvragers en het benodigde aantal woningen in de kern Barchem en het buitengebied in 2015.

Tabel 72 Vraag woonvormen naar zorgvragers kern Barchem en buitengebied in 2015

Herkomst zorg-vraag	Gewoon wonen	Verzorgd wonen	Beschermd wonen	Intramuraal verblijf
Verzorgingshuis	0	15	0	7
Thuiszorg	35	0	0	0
Gehandicapten	17	0	0	0
Verpleeghuis	0	3	3	3
Totaal	52	18	3	10

11.3 Conclusies en aanbevelingen

In het masterplan zijn over de kern Barchem de volgende conclusies en aanbevelingen gedaan:

Conclusies

1. Van alle voorzieningen in de gemeente Lochem zijn de minste voorzieningen gevestigd in Barchem.
2. Centraal liggen een supermarkt met postagentschap en het dorps huis.
3. De woningen van Spectrum Wonen die als geschikt voor ouderen zijn aan te merken (38 stuks), liggen verspreid in Barchem.
4. Deze woningen zijn alle rollatorgeschikt of geschikt te maken. Hiervan zijn vier woningen mogelijk rolstoelgeschikt te maken en de zestien zorgwoningen met infrastructuur (Station Barchem) zijn rolstoelgeschikt (extern en intern toegankelijk). Ze zijn centraal gesitueerd aan een route van het openbaar vervoer (bus).
5. Barchem beschikt over één nieuwbouwlocatie (25 woningen) en één herstructureringslocatie (10 woningen).
6. De berekende opgave voor Barchem voor 2015 komt neer op 105 woningen in de categorie Gewoon Wonen, 25 woningen in de categorie Verzorgd Wonen, 3 Beschermd Wonen en 10 Intramuraal Verblijf.

Aanbevelingen

1. Spectrum Wonen onderzoekt of en in hoeverre haar seniorenwoningen (22 stuks) die nu al zijn meegeteld in de categorie Gewoon Wonen rollatorgeschikt en zo mogelijk rolstoelgeschikt te maken zijn.
2. Gebruik in ieder geval de herstructureringslocatie (10 woningen) voor de bouw van een maximaal aantal woningen in de categorie Verzorgd Wonen.
3. Onderzoek daarbij de mogelijkheden om van de (zorg)infrastructuur van Station Barchem gebruik te maken.
4. Onderzoek de mogelijkheden om de bouwcapaciteit voor Barchem op te voeren. De provincie stelt zich welwillend op als de toekomstige vraag naar Verzorgd Wonen is aangetoond.
5. Leg ook in Barchem prioriteit bij het geschikt maken van de bestaande voorraad koopwoningen. Ontwikkel hiervoor een pilot van voorlichting en

aanpassing met behulp van de Woontoets van de provincie Gelderland. De gemeente ontwikkelt deze pilot in nauwe samenwerking met Spectrum Wonen.

6. De algemene aanbevelingen voor de beschikbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van (welzijns)diensten, producten en voorzieningen (zie bijlage 5) gelden uiteraard ook voor de kern Barchem.
7. Het opzetten van een open eettafel verdient prioriteit gezien het beperkte voorzieningenaanbod voor ouderen in Barchem.

Bijlage 1 Beleidsuitgangspunten organisaties

Om tot een samenhangend geheel te komen in het wwz-aanbod is het noodzakelijk dat de organisaties onderling tot afstemming komen. Een van de eerste voorwaarden daarvoor is kennisnemen van elkaars beleid. Bij beide masterplannen is dan ook een inventarisatie gemaakt van de beleidsuitgangspunten op het terrein van wonen, welzijn en zorg. In deze bijlage worden deze uitgangspunten per masterplan gepresenteerd.

Masterplan Lochem

Gemeente Lochem (oud)

In haar Beleidsnotitie Wonen uit 2002 geeft de gemeente aan dat zij zich qua doelgroep vooral wil richten op jongeren en ouderen. In het Woningbehoeftenonderzoek 1998 is vastgesteld dat er onder andere specifieke vraag is naar woningen die speciaal geschikt zijn voor ouderen. Afgezet tegen de bestaande voorraad begin 2002 wordt geconcludeerd dat zich een tekort voordoet van ongeveer 100 woningen speciaal geschikt voor ouderen in het meergezinssegment (appartementen), voornamelijk in de dure huursector, maar ook in de dure koopsector. Dit type woningen moet de komende jaren worden gebouwd om aan de specifieke woonwensen van ouderen in Lochem te kunnen voldoen.

Wat betreft de locatie gaat de gemeente vooral uit van nieuwbouw in de bestaande stedelijke gebieden. Er zijn nog enkele uitbreidingsmogelijkheden, zoals in de Nieuwe Landgoederen en Buitenplaatsen aan de Berkel.

Om voorzieningen goed bereikbaar te maken, wordt getracht woningen voor ouderen te realiseren op locaties die grenzen aan de binnenstad. Ook aanpasbaar bouwen wordt gestimuleerd. Verder wordt gedacht aan mogelijkheden om zonder problemen een slaapkamer of badkamer op de benedenverdieping te realiseren.

Bijzondere woonvormen als woongroepen en woonplus worden door gemeente positief ontvangen.

Stichting Spectrum Wonen

Spectrum Wonen is de enige grote sociale verhuurder in Lochem. Zij heeft als een van de centrale uitgangspunten voor haar beleid dat zij zich wil blijven richten op de primaire doelgroep, dat wil zeggen de groep mensen die vanwege het inkomen niet zelfstandig een woning op de woningmarkt kan verkrijgen. Het huurbeleid is gericht op reële huurprijzen met nadruk het gebruik van huursubsidie voor mensen die dit nodig hebben.

Spectrum Wonen heeft als visie dat de zelfredzaamheid van huurders moet worden vergroot, dat de huurder meer eigen verantwoordelijkheid en ook meer keuzevrijheid moet hebben en dat kwetsbare groepen moeten worden gehuisvest in een kwalitatief goede woonomgeving. Spectrum Wonen wil duurzaam bouwen voor een breed gebruik. Dit betekent dat nieuwe woningen ook op termijn geschikt moeten zijn voor verschillende doelgroepen. Er worden zo min

mogelijk 'woonproducten' ontwikkeld voor specifieke doelgroepen; woningen moeten eenvoudig aan te passen zijn aan demografische ontwikkelingen en de markt.

Speerpunt van beleid is het bevorderen van wonen, zorg en welzijn op maat. Spectrum Wonen constateert de opkomst van een doelgroep 'nieuwe ouderen'. Deze doelgroep kenmerkt zich door de andere eisen die zij stelt aan wonen en woonomgeving, door de bereidheid financieel meer aan de woning bij te dragen en door de wens over te stappen van koop naar huur.

Als het gaat om nieuwe producten en diensten wil Spectrum Wonen in het voortraject van ontwikkelingen meedoen, niet meteen als koploper, maar wel kort achter de kopgroep, als 'vroegge volger'. Voor nieuwe producten denkt Spectrum Wonen aan het ontwikkelen van welzijns-, woon- en zorgdiensten. Ook onderhoudsdiensten voor kopers en een onderhoudsabonnement voor huurders zijn onderwerp van beleidsontwikkeling.

Stichting Welzijn Ouderen Lochem (SWOL)

In haar missie signaleert de SWOL dat steeds meer andere organisaties zich verwant gaan voelen met de doelstellingen van het welzijnswerk voor ouderen. Deze ontwikkeling vraagt om nieuwe verbanden. De SWOL stelt zich dan ook ten doel de condities voor samenwerking zo optimaal mogelijk te realiseren. De SWOL wil opereren als een onafhankelijke organisatie die lokaal ten behoeve van ouderen werkzaam is en dit zo veel mogelijk doet in afstemming met het beleid van gemeente en aanbieders van wonen, zorg en dienstverlening. Als partner bij zelfstandigheid wil de SWOL bewerkstelligen dat de zelfstandigheid, maatschappelijke integratie, participatie en het welzijn van ouderen wordt gehandhaafd dan wel bevorderd.

Om het zelfstandig wonen van ouderen te vergemakkelijken werkt de SWOL samen met de afdeling Sociale Zaken van de gemeente in het project 'Huisbezoek'.

Stichting Verpleging en Verzorging Lochem 'De Hoge Weide'

De Hoge Weide heeft als beleidsuitgangspunt dat de cliënt zo veel mogelijk zelfstandig in zijn eigen vertrouwde woonomgeving kan blijven wonen. Uitgangspunt is de zorgvraag van de cliënt. Deze vraaggestuurde zorg sluit zo veel mogelijk aan bij de individuele wensen en de eigen leefstijl en –gewoonten van de cliënt. Om dit te realiseren is samenwerking nodig met andere zorgaanbieders. Dit maakt uitwisseling van expertise mogelijk, het samen uitvoeren van taken of een gezamenlijke aanpak van instellingsoverstijgende vraagstukken.

De visie voor Anke Marjolein – een voorziening voor huisvesting van en zorgverlening aan cliënten met een hersenletsel, sluit hierbij aan.

De Hoge Weide constateert dat de modernisering van de AWBZ de instelling voor een aantal strategische keuzen plaatst, bijvoorbeeld ten aanzien van doelgroepen, extramuralisering, geboden functies, welzijnsvoorzieningen en het vormen van één loket voor Hoge Weide.

Sensire 'De Berkel'

Sensire biedt een compleet pakket wonen, zorg en welzijn. De dienstverlening van Sensire wordt thuis geleverd, vanuit plaatselijke vestigingen, in het woon-zorgcentrum of in het verpleeghuis. Sensire levert zorg- en dienstverlening aan ouderen en chronisch zieken.

Enkele uitgangspunten zijn:

- De klant staat centraal
- Zorg van hoge kwaliteit
- Streven naar langdurige relaties die gebaseerd zijn op gelijkwaardigheid, respect en zelfvertrouwen
- Aandacht en ondersteuning voor onze medewerkers
- Maatschappelijk ondernemerschap (géén winstoogmerk)
- Vernieuwend en vooruitstrevend.

Stichting Berkelhof Woningen

De Stichting Berkelhof Woningen beheert 74 huurwoningen voor senioren van 55 jaar en ouder. Alle woningen zijn voorzien van een alarmeringssysteem dat in verbinding staat met De Hoge Weide. De bewoners wonen zelfstandig, maar kunnen gebruik maken van de voorzieningen van De Hoge Weide, zoals warme maaltijden en activiteiten.

Centrum voor Ouderen 'Huize Gudula'

Huize Gudula in Lochem maakt onderdeel uit van de Stichting Huize Noord-Deurningen die in een zevental plaatsen actief is op het terrein van de ouderenzorg. In Lochem werkt Huize Gudula in en vanuit vier locaties. Huize Gudula levert vanaf 1 april 2003 de volgende functies aan: huishoudelijke verzorging, persoonlijke verzorging, verpleging, ondersteunende begeleiding en verblijf. In samenwerking met een verpleeghuis biedt zij ook activerende begeleiding en behandeling. Huize Gudula beschikt voorts over twee inleunwoningen.

Als knelpunten signaleert Huize Gudula dat met name de verzorgingshuizen niet meer voldoen aan de huidige wensen als het gaat om functionele kwaliteit. Een knelpunt bij de WoonPlusvoorzieningen (in Laren) is het beheer en de exploitatie van de algemene voorzieningen. Huize Gudula heeft een Lange Termijn Huisvestings Plan (LTHP) voor zowel Huize Gudula als Huize St. Jozef.

Stichting Pro Senectute 'Tusselerhof'

Doelgroep van de Tusselerhof zijn mensen met een 'klassiek-culturele' achtergrond. Momenteel vindt een haalbaarheidsonderzoek plaats in verband met mogelijke verbouw/renovatie en nieuwbouw. Gedacht wordt aan het gescheiden aanbieden van wonen en zorg, met een vorm van groepswonen voor bewoners met een indicatie voor ondersteunende begeleiding (huidige indicatie aanvullende verpleeghuiszorg psychogeriatric). Het strategisch beleid van Tusselerhof is erop gericht een woonzorgcomplex te maken met kleinschalige voorzieningen in de directe omgeving waar extramurale zorg wordt geboden.

WWZ-vragers (klankbordgroep)

Tijdens een bijeenkomst op 7 mei 2003 is met vertegenwoordigers van de Klankbordgroep een inventarisatie gemaakt van hun wensen op het gebied van wonen, welzijn, zorg, voorzieningen en vervoer in de gemeente Lochem. Zij hebben antwoord gegeven op de stellingen: 'Dit is goed in Lochem', 'Dit ontbreekt in Lochem' en 'Dit wens ik Lochem toe voor 2015'. Het overzicht heeft als input gediend voor de discussie over visie en uitgangspunten.

Masterplan Gorssel

ANBO, de bond voor vijftig plussers

In de gemeente Gorssel is er een afdeling met ruim 250 leden. Naast belangenbehartiging op landelijk terrein, doet de ANBO ook aan belangenbehartiging op lokaal niveau. Daarom zijn bestuursleden actief in de Stichting Overlegorgaan Welzijn Ouderen Gorssel (SOWOG). Zij maken deel uit van de het algemeen bestuur van de SOWOG en hebben zitting in diverse commissies, nl. de kwaliteitsraad, de coördinatie commissie woonzorg, het Wonen-Welzijn-Zorgpanel, het ontwikkelen van de regiovisie en doen mee aan de PR van de SOWOG. Door de activiteiten die gericht zijn op ontmoeting en ontspanning bereiken ze een stukje saamhorigheid, dat voor alle senioren van belang kan zijn. Daarom worden er per jaar tien bijeenkomsten belegd, waar informatie en gezelligheid hand in hand gaan.

Specifieke activiteiten zijn de kegelclub en de zomerfietstochten. Het kegelen wordt eenmaal per twee weken gedaan op een kegelbaan en vindt plaats in De Nieuwe Aanleg te Almen. De zomerfietstochten worden drie keer gedaan en worden vanuit verschillende locaties in Gorssel gestart. Informatieve bijeenkomsten worden meestal gedaan in samenwerking met de SOWOG. De gezelligheidsbijeenkomsten vinden eveneens plaats op verschillende locaties in Gorssel. Alle bijeenkomsten zijn voor leden en niet leden.

Gemeente Gorssel (oud)

Het ouderenbeleid van de voormalige gemeente Gorssel is erop gericht dat ouderen de regie behouden over hun eigen leven en wonen en hun participatie aan de samenleving, daarbij tevens rekeninghoudend met andere doelgroepen in de samenleving. De daaruit voortvloeiende gemeentelijke beleidsvisie is dat de gemeente bijdraagt aan stimulering en facilitering hiervan en zorg draagt dat iedere partij zijn eigen verantwoordelijkheid behoudt. Ten aanzien van voorliggend Masterplan is een bijdrage geleverd vanuit de afdelingen Welzijn en Ruimtelijke Ontwikkeling. In het onderstaande wordt kort ingegaan op de doelstellingen van beide afdelingen op het gebied van ouderenbeleid:

De gemeente is regisseur en coördinator van het ouderenbeleid. Op het gebied van welzijn wil de gemeente haar regiefunctie ten aanzien van welzijn voor ouderen invullen door:

- toe te zien, in samenwerking met de Den Oldenhof Centrale, de SOWOG, het WVG-platform en de ouderenbonden op goede toegankelijkheid van voorziening voor ouderen;
- knelpunten die naar voren komen uit het rapport 'toegankelijkheid van de openbare gebouwen' in de gemeente Gorssel aan te pakken;

- ouderen te enthousiasmeren en stimuleren voor vrijwilligerswerk, niet alleen bij de eigen organisatie maar ook in andere verbanden;
- de vrijwilligersorganisaties op het gebied van zorg- en dienstverlening te ondersteunen en deze op waarde te schatten;
- aandacht te schenken aan verborgen eenzaamheid onder ouderen, via de ouderenorganisaties binnen de gemeente en de ouderenadviseur en in samenwerking met de SOWOG te komen tot initiatieven ter vermindering van eenzaamheid onder ouderen;
- het instandhouden van het huidige aanbod m.b.t. sport en bewegen voor ouderen;
- te stimuleren dat ouderen zo lang mogelijk actief blijven deelnemen aan het sociale leven en het handhaven van het huidige voorzieningenniveau m.b.t. sociale activering;
- middels ontwikkelen van projecten het maatschappelijk kapitaal van ouderen voor de samenleving te behouden;
- het instandhouden van de Wonen, Welzijn en Zorg panels.

Het volkshuisvestingsbeleid is vastgelegd in de Nota Volkshuisvesting 1990 en de notitie 'Groen wonen in Gorssel', waarin het kwalitatieve woonbeleid is vastgelegd. Door het grote aandeel ouderen kent de gemeente een eenzijdige bevolkingsopbouw en behoort zij zelfs tot één van de meest vergrijsde gemeenten van Nederland. Een van de belangrijkste doelstellingen is dan ook om de vergrijzing en ontgroening meer in evenwicht te brengen met de landelijke tendens. Bij de uitgifte van nieuwbouwwoningen wordt daarom extra aandacht geschonken aan de huisvesting van jongeren om zodoende het vergrijzingstempo te beperken.

Een ander speerpunt vormt de zorg voor voldoende voor ouderen geschikt (te maken) woningen om de alsmaar groeiende groep ouderen te huisvesten. Met 'geschikt' worden de gewone woningen bedoeld, waarbij alle woonvoorzieningen (keuken, toilet, douche/badcel, woon- en slaapkamer) op één verdiepingvloer zijn gelegen en de woning zonder trappen bereikbaar is. De gemeente beschikt in vergelijking tot andere regiegemeenten over relatief veel verzorgingshuizen c.q. ouderenwoningen zoals de Borkel, de Bloemenkamp, Woonzorgcomplex 't Spijk en de Beekweideflat. Uit het Woningbehoefte Onderzoek 2002 alsook uit cijfers van de Woningstichting De Groene Waarden blijkt de behoefte aan ouderenwoningen beperkt. Met uitsluiting van het Centrumgebied Gorssel waar het bejaardencentrum wordt gesloopt en het aantal ouderen- en zorgwoningen wordt uitgebreid, zijn er in de overige kernen weinig nieuwbouwplannen gericht op ouderen. Hier moet de slag worden gemaakt in het aanpassen van bestaande woningen, zodat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen binnen hun huidige woonomgeving. De gemeente Gorssel heeft een woningvoorraad van bijna 1700 woningen die geschikt (te maken) zijn of speciaal bedoeld zijn voor ouderen. Het beleid is er op gericht om samen met de corporaties bestaande woningen aan te passen, levensloopbestendig en geschikt te maken voor ouderen.

Hanzeborg

Hanzeborg biedt specialistische behandeling en ondersteuning aan mensen met een lichte verstandelijke beperking en onbegrepen en risicovol gedrag, met IQ grenzen tussen de 50 (55) en 85 (90). De organisatie wil hiermee bereiken dat

cliënten beter in staat zijn om in de maatschappij op een aanvaardbare manier te kunnen functioneren. De dienstverlening richt zich op de individuele cliënt, zowel bij het maken van keuzes over de manier waarop hij zijn leven wil invullen als bij het ondersteunen daarvan in wonen, werken en vrijetijdsbesteding.

Hanzeborg realiseert haar zorgaanbod in de volgende producten:

Begeleiding bij het wonen

In het kort zijn de verschillende vormen van wonen:

- **24-uurs woonzorg** op de locatie Groot Hungerink in Eefde. Op dit terrein wonen cliënten in woongroepen met eigen kamer of appartementen. Hier is onderscheid in twee woonvormen:
 - **“Specialistische woonzorg”** voor cliënten die extra zorg en begeleiding nodig hebben. Er zijn drie verschillende groepen cliënten:
 - cliënten die dag en nacht bescherming nodig hebben;
 - cliënten die dag en nacht begeleiding nodig hebben;
 - cliënten die intensieve bescherming nodig hebben. Hiervoor zijn plannen om goede woningen op het terrein te bouwen.
 - **“Gewoon wonen”** voor, met name ook oudere, cliënten die geen bijzondere begeleiding nodig hebben. Op termijn is de bedoeling dat deze groep cliënten uitstroomt naar andere, op te zetten, locaties in Zutphen en omgeving.
- **Wonen in Zutphen en omgeving.** De afdeling “Wonen Zutphen” biedt de volgende woonvormen:
 - **wonen in een groep in een stadswijk**; hier ligt het accent op samen wonen in een huis, met ieder wel een eigen kamer. Cliënten doen zoveel mogelijk zelf en worden daarbij begeleid door een medewerker van Hanzeborg. Behalve in de middaguren is er altijd een begeleider aanwezig.
 - **wonen in een appartement met intensieve begeleiding**; hier wordt gezamenlijke begeleiding op vaste tijdstippen en individueel op afspraak geboden.
 - **begeleid zelfstandig wonen**; begeleiding wordt geboden aan cliënten die zelfstandig wonen. Dat kunnen cliënten zijn die zelf een woonruimte huren of woonruimte huren van Hanzeborg. De begeleiding wordt afgestemd op de zorgbehoefte van de cliënt.

Behandelcentrum

Hanzeborg heeft een **behandelcentrum** dat bestaat uit:

- Zorg Expertise Centrum in Zutphen
- Behandelkliniek 't Mastler in Eefde
- Deeltijdbehandeling in 'De Villa' in Eefde

Het **behandelcentrum** biedt:

- poliklinische en ambulante behandeling vanuit het Zorg Expertise Centrum
- klinische behandeling in Behandelkliniek 't Mastler
- behandeling in deeltijd in 'De Villa'
- crisisopvang in Behandelkliniek 't Mastler

Aan het **behandelcentrum** zijn verbonden:

- orthopedagogen
- psychologen
- psychotherapeuten
- psychiaters
- maatschappelijk werkenden
- sociaal psychiatrisch verpleegkundigen
- vaktherapeuten
- onderwijzers
- groepsleiders
- activiteitenbegeleiders

Werken en dagbesteding

Binnen de cluster Activiteiten worden verschillende vormen van werken en activiteiten geboden op locaties in Zuthpen, Eefde en Almen:

- arbeidsmatige werkzaamheden op het gebied van o.a. assemblage, houtbewerking, schoonmaak, horeca, tuin-/groenvoorziening;
- ambachtelijke werkzaamheden;
- bezigheidsactivering;
- sport-, spel en bewegingsactiviteiten;
- educatie, onderwijs

Philadelphia

Stichting Philadelphia is een landelijke organisatie die op basis van een christelijke levensvisie, passende begeleiding, hulp en ondersteuning geeft aan mensen met een handicap en anderen die zorg behoeven, zodat zij zo zelfstandig en zinvol mogelijk vorm een invulling kunnen geven aan hun leven. Deze ondersteuning komt tot stand binnen een netwerk van 25 regionale organisaties, op circa 600 locaties. Het hoofdkantoor in Nunspeet geeft ondersteuning aan de regio's en ontwikkelt strategisch beleid.

De regio Salland/Twente bestaat uit 4 werkgebieden: Rijssen, Vriezeveen, Nijverdal en Deventer e.o. Het werkgroep Deventer e.o. heeft 5 kleinschalige woonlocaties in Deventer waar ondersteuning en begeleiding gegeven wordt aan cliënten en 2 locaties in Gorssel.

Dit zijn de Jan Brandhof aan de Molenweg en De Hassinkhof aan de Veldhofstraat. Daarnaast wordt door Philadelphia ondersteuning en begeleiding gegeven aan cliënten die zelfstandig wonen. De Everdinahof, eveneens gelegen in Gorssel, wordt een multifunctioneel centrum met een werk- en welzijnsaanbod voor cliënten uit de regio Stedendriehoek. Het centrum zal ondersteuning bieden aan diverse doelgroepen in hun werk- en activiteitenomgeving.

Voor Philadelphia betekent goede zorg: met elkaar in gesprek gaan, werkelijk luisteren naar elkaar en elkaar respecteren en de zorgvraag centraal te stellen en vanuit die zorgvraag te handelen.

Sensire de Berkel

Sensire biedt een compleet pakket wonen, zorg en welzijn. De dienstverlening van Sensire wordt vanuit plaatselijke vestigingen, thuis, in het wooncentrum of

verpleeghuis geleverd. Sensire levert zorg- en dienstverlening aan ouderen en chronisch zieken.

Enkele uitgangspunten zijn:

- Zorg van hoge kwaliteit
- De klant staat centraal
- Streven naar langdurige relaties die gebaseerd zijn op gelijkwaardigheid, respect en zelfvertrouwen
- Aandacht en ondersteuning voor onze medewerkers
- Maatschappelijk ondernemerschap (géén winstoogmerk)
- Vernieuwend en vooruitstrevend.

SOWOG

Kerntaak van de SOWOG is het tot stand brengen van voor ouderen noodzakelijke voorzieningen. Dit in samenwerking en samenspraak met ouderen zelf en allen, die hieraan een bijdrage kunnen leveren. De SOWOG is een organisatie van actieve burgers uit de gemeente Gorssel, die uit sociale en morele motieven hun kennis, tijd en ervaring willen inzetten om de doelstelling van de SOWOG te verwezenlijken. Zij worden daarin bijgestaan door een kleine, flexibele staf van beroepskrachten en vakkrachten.

De hoofdtaak van de SOWOG ligt op het coördinerende vlak. De SOWOG rekent het tot haar verantwoordelijkheid, dat er in de gemeente Gorssel een op elkaar aansluitend patroon van voorzieningen, activiteiten en dienstverlening is. Hierbij zijn de wensen van ouderen en gehandicapten richtinggevend. Onlangs is bijvoorbeeld een behoefte aan een woonvorm voor mensen met een niet-aangeboren beperking geconstateerd. Hier wordt werk van gemaakt.

Wanneer de uitvoering van bovenstaande niet aan anderen is te delegeren, kan dit door de SOWOG worden aangepakt. Vermenging van coördinerende en uitvoerende taken wordt zoveel mogelijk voorkomen. Voorbeelden hiervan zijn: alarmering, BOS (bezoek- en oppasservice voor verwarde en dementerende ouderen), busvervoer, dagopvang, huisbezoekproject, klusjesdienst, Meer Bewegen voor Ouderen, ondersteuning vrijwilligersorganisaties, ontmoetingen vrijwilligers en beroepskrachten, organisatie klantenpanel WWZ (Wonen, Welzijn en Zorg), SOWOG-krantje, thuisactivering en Werkersoverleg Ouderenzorg Gorssel.

Verder zijn de Centrale Meldpost voor het Vrijwilligerswerk en Den Oldenhof Centrale organisatorisch aangehaakt bij de SOWOG.

Sutfene

Stichting Sutfene biedt op deskundige en respectvolle wijze diensten op maat aan voornamelijk ouderen. De geboden diensten stellen de cliënt in staat zo lang mogelijk in de eigen woonomgeving zelfstandig en volwaardig te functioneren. Als verblijf thuis niet meer mogelijk is, biedt Sutfene naast zorg ook ruimte voor wonen en welzijn op maat.

Dit alles binnen de grenzen van de financiële en wettelijke kaders.

De Stichting stelt zich bij de dienstverlening op als maatschappelijke ondernemer.

De visie van Stichting Sutfene is dat wat de mens met een zorgvraag zélf belangrijk vindt richtinggevend is voor haar handelen. Dit handelen is respectvol en warm op basis van onderlinge gelijkwaardigheid. Sutfene biedt een omgeving waar mensen zich vertrouwd en veilig kunnen voelen.

De Stichting houdt in haar handelen rekening met en geeft ruimte aan de verscheidenheid van levensbeschouwing en geloofsovertuigingen. De Stichting hanteert normen en waarden waarbij het belang en de waardigheid van de individuele cliënt voorop staan.

In de praktijk betekent dit dat de Stichting een algemene identiteit heeft en dat elke cliënt, ongeacht zijn of haar levensovertuiging, zich bij de Stichting thuis kan voelen.

Het doel van de door Stichting Sutfene geboden dienstverlening is het beantwoorden van individueel gestelde vragen en het signaleren van behoeften van ouderen, die door omstandigheden veelal gedwongen zorg nodig hebben. Het uitgangspunt is dat de vrager in staat wordt gesteld zoveel mogelijk vorm te blijven geven aan het eigen bestaan, ondanks beperkingen.

Zorg en behandeling worden planmatig verleend en gegeven en zijn continu, systematisch, langdurig en multidisciplinair (CSLM) van aard. Diverse zorgverleners en behandelaars werken in teamverband samen aan het realiseren van doelstellingen, die als antwoord op zorgvragen in een individueel zorgplan worden geformuleerd. Zorghandelingen kunnen een behandel doel dienen en een behandeling kan een zorgondersteunend effect hebben.

Sutfene is een fusieorganisatie die een regiofunctie heeft voor ouderenzorg in de gemeenten Gorssel, Vorden, Warnsveld en Zutphen. Stichting Sutfene tracht haar doel wonen te verwezenlijken door in de gemeente Gorssel samen te werken met drie woningcorporaties, te weten:

- “De Groene Waarden” te Gorssel
- “Hanzewonen” te Zutphen
- “Habion” te De Bilt

Naast de functie wonen biedt Stichting Sutfene de volgende diensten aan: Huishoudelijke verzorging, persoonlijke verzorging, verpleging, ondersteunende begeleiding, activerende begeleiding, behandeling en verblijf.

Woningstichting De Groene Waarden

De Groene Waarden is de grootste sociale verhuurder in de gemeente Gorssel. De missie is als volgt geformuleerd:

De Groene Waarden wil er voor zorg dragen dat mensen in een goede, voor hen betaalbare woning kunnen wonen in een goede woonomgeving, en als zodanig een bijdrage leveren aan het welzijn van mensen. Zij wil zich daarbij vooral richten op die mensen die daarbij de diensten van de corporatie nodig hebben door hun financiële of sociale situatie.

De Groene Waarden biedt woonruimte aan en aanvullende dienstverlening voor een brede doelgroep. Van jong tot oud, van alleenstaand tot grote gezinnen, van zelfstandig tot begeleid wonen. De Groene Waarden richt zich primair op de kernen in de gemeente Gorssel. Ze heeft een compacte organisatie met korte beslislijnen. Dit stelt haar in staat om slagvaardig en op een betrokken en persoonlijke manier kwaliteit te leveren met een hoge servicegraad.

De beleidsuitgangspunten die zij hanteert op het terrein van wonen, welzijn en zorg zijn als volgt:

- Wonen is meer dan een dak boven je hoofd: de woningstichting streeft daarom naar een *integraal aanbod*. Voorzover ze dit niet zelfstandig kan realiseren werkt ze samen met lokale en regionale instellingen.
- De *keuzevrijheid* van de klant staat centraal: de woningstichting streeft naar een breed aanbod aan woningtypes en diensten. De klant bepaalt waar hij/zij behoefte aan heeft.
- De woonwensen wisselen gedurende de levensduur van een woning. Daarom streeft De Groene Waarden naar meer *levensloopbestendige en flexibele woningen*.

De Groene Waarden wil het aanbod en de vraag naar woningen zo goed mogelijk op elkaar afstemmen via het strategisch voorraadbeheer. Hierbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan het groeiende aantal senioren, de mogelijkheden voor bewoners om bestaande huurwoningen aan te passen, en de toepassing van Woonkeur bij nieuwbouw of herstructurering.

RIAGG IJsselland

Het RIAGG IJsselland is er voor iedereen die ernstige emotionele, psychische of psychiatrische problemen heeft. Alle leeftijdsgroepen kunnen bij hen terecht: van jong naar oud.

De sector Ouderenzorg van het RIAGG biedt hulp aan ouderen vanaf 60 jaar die psychiatrische, gecompliceerde psychogeriatrische problematiek en/of ernstige psychosociale problematiek ervaren of gedragsproblemen vertonen, waarbij de eerste lijnszorg niet meer toereikend is om het verstoorde psychisch functioneren te herstellen of in evenwicht te brengen. Hulpverlening gebeurt na verwijzing door de huisarts. Naast diagnostiek, behandeling, begeleiding en bemoeizorg heeft het RIAGG IJsselland ook nog preventie en dienstverlening als kerntaken.

Het ouderenteam bestaat uit psychiaters, een psychotherapeut, een GZ psycholoog, een psycholoog, een wijkverpleegkundige en sociaal psychiatrische verpleegkundigen.

Het RIAGG biedt vraaggerichte zorg. Daar verstaan ze onder dat ze samen met de cliënt nagaan wat zijn vraag is en welke vorm van hulp of zorg het meest aansluit bij die vraag.

Het hoofdkantoor is in Deventer gevestigd. Verder hebben ze in Zutphen en in Raalte een kantoor waar zorg gegeven wordt. Bij de intakeprocedure van de

sector Ouderen behoort een huisbezoek en als behandeling op kantoor niet kan plaatsvinden dan behandelen ze in de thuissituatie.

Stichting voor Sociaal en Cultureel Werk Gorssel

De stichting stelt zich ten doel activiteiten op sociaal, cultureel, creatief en recreatief terrein te verrichten en te bevorderen voor jeugdigen, jongeren en ouderen uit de gemeente Gorssel.

Ouderen willen zo lang mogelijk in hun eigen woonomgeving blijven wonen. Daarom vindt de stichting het belangrijk dat bovenstaande activiteiten er voor moeten zorgen dat voor de ouderen er een zo goed mogelijk woon en leefklimaat ontstaat. Dit kan weer bereikt worden door een zo goed mogelijk samenwerking en afstemming (integrale aanpak) tussen de partijen die zich hier mee bezig houden.

Door een nog betere afstemming ziet de stichting Sociaal Cultureel Werk Gorssel kansen om deze activiteiten verder uit te bouwen. De eerste initiatieven zijn daarvoor al genomen.

Afstemming vindt al plaats met

- S.O.W.O.G.
- Sutfene
- Verbetergroep ouderen in het kader van de buurtaanpak in Eefde
Waar vanuit weer relaties zijn gelegd met Woningstichting en Sutfene
- en uiteraard de diverse soos en koersbalgroepen

De diverse activiteiten worden uitgevoerd in de diverse dorpshuizen en steunpunten voor ouderen in de (oud) gemeente Gorssel. Door activiteiten in steunpunten te ontwikkelen breng je dorps en steunpunt bewoners bij elkaar.

De diverse activiteiten

• Soosgroep Gorssel	in het Trefpunt
• Soosgroep Epse	in het steunpunt te Epse
• Koersbalgroep Epse	in het steunpunt te Epse
• Koersbalgroep	in Ons Gebouw te Harfsen
• Koersbalgroep	in Ons Huis te Almen
• Koersbalgroep	in 't Spijk te Eefde
• Video groep 't Accent	in het Trefpunt en den Oldenhof te Gorssel

- Activiteiten voortvloeiende uit de buurtaanpak
- verbetergroep ouderen

- Volwassenenwerk

De stichting organiseert jaarlijks 52 activiteiten op het vlak van algemene ontwikkeling en creativiteitsbevordering. Sommige van deze activiteiten zijn specifiek ontwikkeld voor ouderen zoals videogroep 't Accent, de computercursus en in het verleden de geheugentraining en koken voor mannen. Ze streven naar een integratie van jong en oud. Er zijn veel groepen in de leeftijd tussen de 30 en 70 jaar. Bij sommige cursussen zelfs nog ouder. 40% is ouder dan 55 jaar. Indien men zelf de behoefte aangeeft een cursus te willen opstarten voor 55 plussers dan wil de stichting uiteraard dit initiatief ondersteunen.

Bijlage 2 Woonservicezone in Gorssel

In Gorssel zijn de kernen opgedeeld in A-, B-, en C-kernen:

- **A-zones** zijn gelegen in Eefde en Gorssel waar het aanbod van wonen, zorg, welzijn en toegankelijkheid geoptimaliseerd is en alle zorg t/m verpleeghuiszorg voorhanden is. Alleen heel specialistische zorg is in deze zones waarschijnlijk niet haalbaar.
- In de kernen Almen, Epse en Harfsen willen we **B-zones** realiseren. Hier wordt ook een optimaal aanbod op het gebied van wonen, welzijn, zorg en toegankelijkheid gerealiseerd, maar verpleeghuiszorg is hier niet voorhanden. Hiervoor is men aangewezen op voorzieningen buiten de eigen leefomgeving/zone.
- De C-gebieden zijn vooral de buitengebieden. Hier wordt niet geïnvesteerd in aangepaste huisvesting en zijn voorzieningen op beperkte schaal voorhanden.

Mensen die in een B of C-gebied wonen, wordt er op gewezen dat zij bij een toenemende hulpvraag bereid moeten zijn te verhuizen.

Een A-gebied heeft minimaal:

- intramurale zorg
- woonzorgcomplex of steunpunt
- voldoende levensloopbestendige woningen
- 24-uurs zorg aan huis
- huisarts
- winkels voor de eerste levensbehoeften
- postkantoor en bank
- gemeenschapsruimte
- verenigingsleven
- goede vervoersmogelijkheden.

Een B-gebied kent dit alles ook, maar heeft geen intramurale zorginstelling, geen huisarts en geen postkantoor of bank. Wel een postagentschap en alle andere zaken die in een A-gebied zijn.

Een C-kern moet minimaal beschikken over de mogelijkheid 24-uurszorg aan huis (onder condities), een vorm van verenigingsleven en goede vervoersmogelijkheden.

Bijlage 3 Geschiktheid seniorenwoningen

Geschiktheid seniorenwoningen Spectrum Wonen

product-nr.	complex	aantal won.	kern	locaties	kwalificatie
130101	13		Barchem	Heidehoflaan	gesloopt
130102	21/47	18	Barchem	Kerklaan, Larikslaan, Eekvenne	rollator
130103	80	4	Barchem	Beukenlaan	rollator
130301	101	16	Barchem	Borculoseweg	rolstoel +
420101	13/15	8	Laren	Molenbeek	rollator
420102	32	5	Laren	Molenbeek	rollator
	43/45/73	16	Laren	Laarkamp	rollator
	59	7	Laren	Deventerweg	rollator
	79	6	Laren	De Kamp	rollator
420601	32	18	Laren	Vonkertweg, Koeslagstraat	rollator
420602	94	19	Laren	't Have	rolstoel +
500101	70	3	Lochem	Blauwe Torenstraat	rollator
500301	76	28	Lochem	Oosterbleek	rollator
500302	88/91/93/96	39	Lochem	Blauwe Torenstraat, Walsteeg, Walderstraat, Achterstraat	rollator
501101	23/33/87	82	Lochem	Alexanderlaan, Frisolaan, Clauslaan, Dillenburg, Hahnweg	rollator
503101	33	4	Lochem	Pillinkstraat	rollator
503102	55	10	Lochem	Onder de Linden	rollator
503103	84	14	Lochem	Westenberg	rollator
505101	44/51	47	Lochem	Noorderbleek, Woerdstraat, Berkelplein	rollator
505301	89	20	Lochem	Noorderbleek	rollator
	totaal	364			

Toelichting:

rollator de woningen zijn door aanpassing dorpels redelijk rollatorgeschikt te maken
de woningen zijn incidenteel door al dan niet ingrijpende aanpassingen gedeeltelijk rolstoelgeschikt te maken; ze zijn echter in de huidige situatie niet volledig extern en intern rolstoelgeschikt te maken.

rolstoel + woning met woonzorgvoorziening en rolstoelgeschikt

Overzicht seniorenwoningen De Groene Waarden

Straat	Nummers		Woningen	Slaapkamers	Bouwjaar
--------	---------	--	----------	-------------	----------

Gorssel

Acaciaplein	2,4,6 en 1,3,5	beiden	6	3	1956
Ewoltstede	1 t/m 9	Oneven	5	3	1992
Ewoltstede	11 t/m 21	Oneven	6	3	1993
Goudenregenstraat	2 t/m 16	Even	8	1	1971
Haerkamp	30 t/m 64	Even	18	2	1978
Molenweg	27 t/m 29	Oneven	2	2	1978
Poststraat	1 t/m 6	Geheel	6	1	1960
Prunusweg	1 t/m 9	Oneven	5	1	1971
Prunusweg	15 t/m 21	Oneven	4	2	1978
Ruiterweg	5 t/m 35	Oneven	16	2	1973
Smitskamp	1 t/m 11	Oneven	6	2	1979
Smitskamp	12 t/m 34	Even	12	2	1979
Veldhofstraat	34A t/m 34G	Oneven	7	2	2000
Wielewaalpad	1 t/m 6	Geheel	6	1 tot 2	1961

107

Eefde

Angerenhof	2 t/m 8	Even	4	3	1989
Achterzoom	1 t/m 17	Oneven	9	2	1999
Beeklaan	5 t/m 33	Oneven	15	2	1973
Boedelhofweg	25,27, 43 t/m 49	Oneven	6	2	2002
Het Have	1 t/m 7	Oneven	4	3	1989
Spijkpad	13 t/m 19	Oneven	4	3	1989
Spijkpad	18 t/m 26	Even	5	3	1990
Yserenstraat	16 t/m 26	Even	6	1	1960

53

Almen

Gravenweg	4 t/m 22	Even	10	1 tot 2	1995
De Hof	18 t/m 24	Even	4	1	1987
Laakweg	10 t/m 14	Even	3	1	1974
Voorde	1 t/m 11	Geheel	11	1	1974

28

Epse

Epserenk	44 t/m 50	Even	4	2	2002
Smeenskamp	2 t/m 8	Even	4	1	1985
Smeenskamp	5 t/m 11	Oneven	4	1	1985
Het Wansink	46 t/m 55	Geheel	10	1 tot 2	1995

22

Harfsen

Gentiaan	3 t/m 21	oneven	10	1 tot 2	1993
Sleedoorn	13 t/m 23	oneven	6	2	1980
Sporkehout	13 t/m 19	oneven	4	1	1987
Zonnedaauw	15 t/m 19	oneven	3	2	1980

23

Joppe

Joppelaan	108A t/m 108G		7	1	1971
-----------	---------------	--	---	---	------

7

Bijlage 4 Uitgangspunten en aannamen berekening van de toekomstige woon-zorgvraag

Masterplan Lochem

Uitgangspunt 1

Voor de planning van noodzakelijke geschikte huisvesting van ouderen richten we ons op de tekorten in 2015.

Uitgangspunt 2

Scenario Laagland'advies: Van diegenen die nu een verzorgingshuisindicatie krijgen, valt 60% in de categorie van EBIS 1 t/m 3. EBIS geeft de mate van zorgbehoefte weer. Het zorgkantoor gaat ervan uit dat deze categorie ouderen in 2015 niet meer zal worden opgenomen in een verzorgingshuis. We nemen aan dat ouderen met een indicatie van zorgzwaarte EBIS 1, 2 en 3 behoefte zullen hebben aan huisvesting die voldoet aan een nader te bepalen minimumniveau. Het betreft hier cliënten met een lichte zorgproblematiek en cliënten met een enkelvoudige psychosociale of lichamelijke problematiek in matige of ernstige vorm. De woningen waaraan zij behoefte hebben, zijn in ieder geval extern en intern toegankelijk. Dit zijn woningen in de categorie Gewoon Wonen. Van de verzorgingshuisgeïndiceerden in 2015 heeft 40% de mogelijkheid om in een zorgwoning (categorie Verzorgd Wonen) te wonen.

Scenario Lochem: Van de verzorgingshuisplaatsen die nu beschikbaar zijn, blijft in 2015 de helft (50%) beschikbaar. De verzorgingshuisgeïndiceerden in 2015 die hierin niet geplaatst kunnen worden, kunnen beschikken over een woning in de categorie Verzorgd Wonen.

Voor het overige zijn de uitgangspunten voor beide scenario's gelijk:

Uitgangspunt 3

Van de verpleeghuisgeïndiceerden (volgens de huidige planningsnorm) zal in 2015 33% niet op een plaats in het verpleeghuis kunnen rekenen. Zij zullen aangewezen zijn op geschikte zelfstandige huisvesting (categorie Gewoon Wonen). Deze aanname is gebaseerd op de kengetallen van IWZ.

Uitgangspunt 4

Voor deze berekeningen gaan we ervan uit dat de geïndiceerde ouderen alleenstaand zijn. Voor hen zullen dus evenveel geschikte woningen in de voorraad beschikbaar moeten zijn. Voor de berekeningen gaan we dus uit van een woningbezetting van 1:1.

Uitgangspunt 5

We willen niet dat deze ouderen enkel terecht kunnen in complexen met andere ouderen met een zorgvraag op EBIS-niveau 1, 2 of 3. Er dient een "gezonde mix" mogelijk te zijn met ouderen zonder zorgvraag. De voorkeur gaat uit naar een verhouding van eenderde ouderen met EBIS-categorie 1, 2 of 3 en tweederde zonder indicatie. **Dit uitgangspunt is vervangen door autonome vraag en zorgvraag samen te beschouwen als de opgave die gematcht moet worden met geschikte huisvesting.**

Uitgangspunt 6

Intramurale capaciteit die nieuw gebouwd gaat worden wordt bij voorkeur in kleinschalige woonvormen gerealiseerd en zoveel mogelijk gespreid over de wijken en kernen. Doel is dat ouderen, ook al hebben zij een intensieve zorgvraag, zo min mogelijk hoeven te verhuizen uit hun vertrouwde omgeving.

Uitgangspunt 7

Naast ouderen is er ook een categorie mensen tussen 20 en 65 die vanwege haar handicap gebruik zou moeten kunnen maken van een geschikte woning. De Rapportage Gehandicapten van het SCP (2002) laat zien dat 1,8 % van de bevolking in deze leeftijdscategorie een ernstige lichamelijke beperking heeft. Bij de behoefteberekening houden we rekening met deze categorie bij de vaststelling van het aantal noodzakelijke extern en intern toegankelijke woningen. Ook al maken deze mensen onderdeel uit van een meerpersoonshuishouden, de woning zal juist voor hen geschikt moeten zijn. Voor de behoeftebepaling gaan we dus uit van een woningbezetting van 1:1.

Voor het berekenen van een percentage verstandelijk gehandicapten is geen landelijk kengetal beschikbaar. Bovendien stelt het hebben van een verstandelijke handicap niet onmiddellijk en per definitie eisen aan de huisvestingsvorm (toegankelijkheid, bezoekbaarheid etc). Bij de berekeningen van de noodzakelijke huisvestingsvormen in 2015 is derhalve de categorie verstandelijk gehandicapten buiten beschouwing gelaten.

Operationalisering Uitgangspunten voor beide scenario's

Categorieën zorgbehoevenden naar woonvorm:

1A Scenario Lochem: Van de huidige verzorgingshuisplaatsen in Lochem blijft in 2015 50% behouden. Dit betekent dat 31% van degenen die in 2015 een indicatie krijgen vergelijkbaar met de huidige verzorgingshuisindicatie, ook aanspraak kan maken op een verzorgingshuisplaats. Het resterende deel van de verzorgingshuisgeïndiceerden in 2015 (69%) moet kunnen beschikken over een woning in de categorie Verzorgd Wonen.

1B Scenario Laagland'advies: Van de verzorgingshuisgeïndiceerden in 2015 zal 60% aangewezen zijn op een woning in de categorie Gewoon Wonen en 40% in de categorie Verzorgd Wonen.

Verder gelden de volgende uitgangspunten voor beide scenario's:

- Van degenen die in 2015 thuiszorg ontvangen (16% van alle 65-plussers) zal 50% aangewezen zijn op een woning in de categorie Gewoon Wonen.
- Van de 1,8% gehandicapten tussen de 20 en 65 met een ernstige lichamelijke beperking zal in 2015 100% zijn aangewezen op een woning in de categorie Gewoon Wonen.
- Van de verpleeghuisgeïndiceerden (1% somatisch en 4% psychogeriatrisch) zal in 2015 33% aangewezen zijn op een woning in de categorie Verzorgd Wonen.
- Van de verpleeghuisgeïndiceerden (1% somatisch en 4% psychogeriatrisch) zal in 2015 33% aangewezen zijn op een wooneenheid in de categorie Be-

scherm Wonen en 33% op een wooneenheid in de categorie Intramuraal Verblijf (verpleeghuis).

Masterplan Gorssel

Uitgangspunt 1

Voor de planning van noodzakelijke geschikte huisvesting van ouderen richten we ons op de tekorten in 2015.

Uitgangspunt 2

In 2015 is de sloop en nieuwbouw bij de Borkel in Gorssel gereed. Samen met de locatie Het Spijk in Eefde, beschikt men dan over 64 PG en somatische plaatsen en 30 verzorgingshuisplaatsen. Dit zijn er in totaal 94. Deze beschikbare capaciteit is als gegeven beschouwen. De overige behoefte moet worden ingevuld in de categorie verzorgd wonen.

Uitgangspunt 3

Voor de berekeningen gaan we er van uit dat de geïndiceerde ouderen alleenstaand zijn. Voor hen zullen dus evenveel geschikte woningen in de voorraad beschikbaar moeten zijn. Voor de berekeningen gaan we dus uit van een woningbezetting van 1.

Uitgangspunt 4

We willen niet dat ouderen alleen terecht kunnen in complexen met andere ouderen met een zorgvraag op EBIS-niveau 1, 2 of 3. Er dient een gezonde mix te zijn tussen ouderen met en zonder zorgvraag. Daarom tellen we de autonome vraag bij de vraag afhankelijk van zorgbehoefte om de totale vraag-aanbodverhouding helder te krijgen.

Uitgangspunt 5

Naast ouderen is er ook een categorie mensen tussen de 20 en 65 jaar die vanwege haar handicap gebruik zou moeten kunnen maken van een geschikte woning. De Rapportage Gehandicapten van het SCP (2002) laat zien dat 1,8 % van de bevolking in deze leeftijdscategorie een ernstige lichamelijke beperking heeft. Bij de behoeftebepaling gaan we uit van 1 gehandicapte per huishouden.

Uitgangspunt 6

Voor het berekenen van een percentage verstandelijk gehandicapten is er geen landelijk kengetal beschikbaar. Bij de berekeningen van de noodzakelijke huisvestingsvormen is deze categorie buiten beschouwing gelaten.

Bijlage 5 Welzijnsproducten

PARTICIPATIE:

SCHRIFTELIJK INFORMATIEMATERIAAL

DOEL

- ☐ Het verschaffen van voorlichting aan ouderen en mensen met een functiebeperking (en hun omgeving) en hen in de gelegenheid stellen kennis te nemen van de voor hen aanwezige mogelijkheden op het gebied van zorg, wonen en welzijn in hun woonplaats.

INHOUD

- ☐ Het vervaardigen van voorlichtingsmateriaal, folders, brochures, website, e.d.;
- ☐ Het samenstellen en vervaardigen van gidsen voor ouderen en mensen met een functie beperking en mantelzorgers;
- ☐ Het verspreiden van voor de doelgroep relevant voorlichtingsmateriaal;
- ☐ Het ontsluiten van landelijk voorlichtingsmateriaal.

KWALITEIT

- ☐ Aanwezigheid van brede kennis van de sociale kaart op het gebied van zorg, wonen en welzijn;
- ☐ Aanwezigheid van brede kennis van de financiële regelingen, die voor de doelgroep van belang zijn;
- ☐ Toegankelijk voor specifieke doelgroepen zoals slechtzienden.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Afhankelijk van de aangeboden vorm van voorlichting: in voldoende mate deskundig op het terrein van het samenstellen van voorlichtingsmateriaal.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Voorlichtingsmateriaal wordt kosteloos onder de doelgroep verspreid.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Professionals binnen de sectoren wonen, welzijn en zorg kunnen schriftelijk informatiemateriaal, folders en brochures gebruiken om voor hun cliënten zicht op de sociale kaart te hebben.

FINANCIERING

- ☐ Betrokken instellingen/instanties;
- ☐ Gemeente.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

SPREIDING: in alle kernen op een door ouderen veel bezochte voorziening: een folderkast

TELEFONISCH INFORMATIE-/ADVIESPUNT/LOKAAL LOKET

DOEL

- ☐ Ouderen en mensen met een functiebeperking in staat stellen te participeren in de omringende samenleving door het verschaffen van informatie, advies, bemiddeling, coördinatie en begeleiding in telefonische en vis-à-viscontacten.

INHOUD

- ☐ Het ondersteunen van informatie- en adviesvragers (diens mantelzorgers) die daarvoor zelf in een vroegtijdig stadium actie kunnen ondernemen en/of contacten leggen om problemen voor te zijn of verslechtering van de eigen situatie te voorkomen;
- ☐ Op de terreinen wonen, welzijn en zorg;
- ☐ Door telefonische en vis-à-viscontacten.

KWALITEIT

- ☐ Het telefonisch verschaffen van informatie en advies;
- ☐ Doorverwijzen van zorg-/hulpvragers naar de geëigende instellingen/instanties;
- ☐ Het (zonodig) inschakelen van ouderenadviseurs;
- ☐ Het (zonodig) verzorgen van aanmeldingen bij het RIO (verpleging en verzorging), WVG, flankerend beleid en (bijzondere) woonvormen.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Agogische opleiding, bij voorkeur HBO;
- ☐ Brede kennis van de sociale kaart van wijk/dorp/gemeente;
- ☐ Brede kennis van de relevante financiële regelingen;
- ☐ Kennis van en entree tot het netwerk op het gebied van wonen, zorg en welzijn;
- ☐ Vaardigheden om bepaalde werkzaamheden voor betrokkenen te verrichten (bijv. invullen van formulieren).

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Dagelijks tijdens kantooruren telefonisch bereikbaar zijn;
- ☐ Minimaal één dagdeel per werkdag geopend;
- ☐ Deelnemers betalen geen eigen bijdrage.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ De medewerkers fungeren als een verbinding tussen welzijn, wonen en zorg;
- ☐ Instellingen op het gebied van wonen, welzijn, zorg kunnen hun medewerkers ten behoeve van cliënten in de thuissituatie inschakelen.

FINANCIERING

- ☐ Participanten in het loket.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL als trekker samen met Sociaal Cultureel Centrum de Garve en Spectrum wonen

UITVOERING/SPREIDING: centraal

In Lochem wordt het telefonisch informatie en adviespunt bemand door vrijwilligers die daarvoor zijn opgeleid. Zij worden ondersteund door een ouderenadviseur op Hbo-niveau.

VOORLICHTINGSBIJEENKOMSTEN

DOEL

- ☐ Het verschaffen van voorlichting aan ouderen en mensen met een functiebeperking (en hun omgeving) en hen in de gelegenheid stellen kennis te nemen van de voor hen aanwezige mogelijkheden op het gebied van zorg, wonen en welzijn in hun woonplaats.

INHOUD

- ☐ Het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten/open dagen voor ouderen en mensen met een functiebeperking, eventueel in samenwerking met groepen ouderen en mensen met een functiebeperking zelf en/of andere hulpverleningsorganisaties.

KWALITEIT

- ☐ Aanwezigheid van brede kennis van de sociale kaart op het gebied van zorg, wonen en welzijn;
- ☐ Aanwezigheid van brede kennis van de financiële regelingen, die voor de doelgroep van belang zijn;
- ☐ Zo nodig gebruik van hulpmiddelen, zoals een ringleiding, een doventolk, tolk in de talen van toehoorders die geen of onvoldoende Nederlands beheersen.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Afhankelijk van de aangeboden vorm van voorlichting: in voldoende mate deskundig op het terrein van voorlichting geven.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Deelnemers betalen geen eigen bijdrage.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Tijdens de voorlichtingsbijeenkomsten wordt ook voorlichting gegeven over de mogelijkheden van andere sectoren: wonen, zorg, financiën e.d.
- ☐ Voorlichtingsbijeenkomsten kunnen worden georganiseerd ten behoeve van gebruikers van andere sectoren.

FINANCIERING

- ☐ Organiserende instellingen.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: in alle kernen, afhankelijk van het onderwerp

SIGNALERINGS-/ WELZIJSBEZOEK

DOEL

- ☐ Via het aanbieden van huisbezoek voorkomen dat zelfstandig wonende ouderen in een isolement geraken en onvoldoende een beroep doen op aangewezen zorg- en dienstverlening.

INHOUD

- ☐ Het thuis bezoeken van 75-plussers;
- ☐ Vrijwilligers voeren het gesprek aan de hand van een gestructureerde vragenlijst;
- ☐ Informatie geven over voorzieningen en regelingen binnen de sectoren wonen, welzijn en zorg;
- ☐ De uitkomsten van het gesprek worden gerapporteerd aan de organisatie, zodat vervolgstappen genomen kunnen worden;
- ☐ Zonodig contacten leggen met verdere hulpverlening.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Agogische opleiding, bij voorkeur HBO;
- ☐ Brede kennis van de sociale kaart van wijk/dorp/gemeente;
- ☐ Brede kennis van de relevante financiële regelingen;
- ☐ Kennis van en entree tot het netwerk op het gebied van wonen, zorg en welzijn;
- ☐ Vaardigheden om bepaalde werkzaamheden voor betrokkenen te verrichten (bijv. invullen van formulieren).

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Alle 75-plussers worden minimaal één maal per twee à vijf jaar bezocht;
- ☐ Beoogde deelnemers worden schriftelijk benaderd met het verzoek aan te geven al dan niet een bezoek aan huis op prijs te stellen;
- ☐ Deelnemers die geen bezoek op prijs stellen, worden niet verder benaderd;
- ☐ Gebruikers betalen geen eigen bijdrage.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Het signalerings-/welzijnsbezoek wordt benut om informatie te geven over voorzieningen en regelingen binnen de sectoren wonen, welzijn en zorg en zonodig contacten te leggen voor verdere hulpverlening.

KWALITEIT

- ☐ Doorverwijzen van zorg-/hulpvragers naar de geëigende instelling/instantie;
- ☐ Het (zonodig) inschakelen van ouderenadviseurs;
- ☐ Het (zonodig) verzorgen van aanmeldingen bij het RIO (verpleging en verzorging), WVG, flankerend beleid en (bijzondere) woonvormen.

FINANCIERING

- ☐ Overheid in het kader van preventie.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: Centraal en met vrijwilligers die worden ondersteund door een ouderenadviseur op Hbo-niveau.

In Lochem is gekozen voor het verlagen van de leeftijdsgrens van de doelgroep naar 65 jaar omdat is gebleken dat juist de categorie mensen tussen de 65 en de 75 nog weinig weet over de mogelijkheden van zorg- en dienstverlening. Zij zijn nog weinig "ervaringsdeskundig" en hebben dus veel baat bij de voorlichting.

OUDERENADVIES

DOEL

- ☐ Ouderen en mensen met een functiebeperking in staat stellen te participeren in de omringende samenleving door het verschaffen van informatie, advies, bemiddeling, coördinatie en begeleiding.

INHOUD

- ☐ Het ondersteunen van informatie- en adviesvragers (diens mantelzorgers) die daarvoor zelf in een vroegtijdig stadium actie kunnen ondernemen en/of contacten leggen om problemen voor te zijn of verslechtering van de eigen situatie te voorkomen;
- ☐ Op de terreinen wonen, welzijn en zorg;
- ☐ Door vis-à-viscontacten.

KWALITEIT

- ☐ Dagelijks tijdens kantooruren telefonisch bereikbaar zijn;
- ☐ Regelmatig spreekuur houden;
- ☐ Afleggen van huisbezoeken op grond van ontvangen signalen van klanten en/of van derden;
- ☐ Verwijzen, bemiddelen en assisteren van hulpvragers naar en/of in contact brengen met de dienstverlening bij het verkrijgen van passende hulp;
- ☐ Overleggen met andere hulpverleners;
- ☐ Onafhankelijke en objectieve uitvoering.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Agogische opleiding, bij voorkeur HBO;
- ☐ Brede kennis van de sociale kaart van wijk/dorp/gemeente;
- ☐ Brede kennis van de relevante financiële regelingen;
- ☐ Kennis van en entree tot het netwerk op het gebied van wonen, zorg en welzijn;
- ☐ Vaardigheden om bepaalde werkzaamheden voor betrokkenen te verrichten (bijv. invullen van formulieren).

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Gegarandeerde bereikbaarheid tijdens kantooruren;
- ☐ Vast spreekuur;
- ☐ Mogelijkheid tot het afleggen van huisbezoeken;
- ☐ Deelnemers betalen geen eigen bijdrage.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ De ouderenadviseur fungeert als een verbinding tussen welzijn, wonen en zorg;
- ☐ Instellingen op het gebied van wonen, welzijn, zorg kunnen de ouderenadviseur ten behoeve van cliënten in de thuissituatie inschakelen;
- ☐ De Regionale Netwerken Ouderen voorzien in de behoefte aan advies en informatie door vrijwilligers op te laten treden als adviseurs.

FINANCIERING

- ☐ Afhankelijk van interpretatie wet- en regelgeving: gemoderniseerde AWBZ;
- ☐ Overheid (Welzijnswet).

BESTAANDE NORMEN

- ☐ In de loop van 2003 verschijnt een functieprofiel (NIZW).
- ☐ De Vereniging Nederlandse Gemeenten gaat uit van de norm 1 FTE ouderenadviseur per 2000 inwoners van 65 jaar of ouder.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: Centraal

Ouderenadvies wordt in Lochem nog gefinancierd onder de noemer van “begeleidende ondersteuning” en “mantelzorgondersteuning” vanuit de AWBZ. De ouderenadviesfunctie is mede een ondersteunende functie voor de vrijwillige ouderenadviseurs.

TOEGANKELIJKE WOONOMGEVING & SOCIALE VEILIGHEID IN EN OM HUIS

DOEL

- ☐ Ouderen en mensen met een functiebeperking in de gelegenheid stellen zelfstandig te kunnen blijven wonen en leven, zonder daarbij belemmeringen te ondervinden wat betreft:
 - o de fysieke toestand van de publieke omgeving, zoals straten, pleinen, trottoirs, gebouwen e.d.
 - o de veiligheid van deze omgeving en
 - o de afstand naar winkels, voorzieningen en opstapplaatsen van het openbaar vervoer e.d.;
- ☐ Ouderen en mensen met een functiebeperking ondersteunen in hun gevoel van veiligheid zodat zij zich voldoende zeker voelen om in de door hen zelf gekozen omgeving te blijven wonen. Het creëren van sociale veiligheid in en om het huis voorziet in de behoefte om zowel feitelijke onveiligheid, als ook gevoelens van onveiligheid en angsten bij ouderen tegen te gaan.

INHOUD

- ☐ Het regelmatig onderhouden van de publieke omgeving;
- ☐ Het toegankelijk en veilig inrichten van de publieke omgeving;
- ☐ Het toegankelijk en veilig houden van de publieke omgeving.

Voorbeelden:

In huis

- ☐ Het toepassen van de eisen van het kwaliteitslabel Woonkeur, politiekeurmerk en Domotica;
- ☐ Brand- en inbraakpreventie inclusief voorlichting, advies en dienstverlening;
- ☐ Wat te doen in nood (personenalarmering, telefooncirkel, burenbel alarmsysteem);
- ☐ Voorlichting/advies met betrekking tot sociale veiligheid.

In de omgeving

- ☐ Veilige inrichting van de buurt:
- ☐ (sociaal) veilige, toegankelijke en barrièrevrije looproutes met trottoiraanpassingen voor rollators en rolstoelen;
- ☐ Goede straatverlichting;
- ☐ Veilige oversteekplaatsen;
- ☐ Toegankelijke en bereikbare winkel- en vervoersvoorzieningen;
- ☐ Inrichten van oudervriendelijke zones/woonzorgzones/wijkzorgsteunpunten
- ☐ zorgkruispunten;
- ☐ Veiligheidsteams en buurtsurveillanten;
- ☐ Buurtconciërges en huismeesters;
- ☐ Training pinnen en meenemen geld.

KWALITEIT

- ☐ Toegankelijke woonomgeving volgens de voorschriften vermeld in het Handboek Toegankelijkheid.
- ☐ Toegankelijke openbare gebouwen middels Internationaal Toegangssymbool (I.T.S.) en voorschriften vermeld in het Handboek Toegankelijkheid

DESKUNDIGHEID

- ☐ Overeenkomstig de deskundigheid, die geldt voor de betreffende gemeentelijke dienst en/of woningaanbieder, bijv. milieu en beheer, woningbouwcorporatie, en dergelijke.

LEVERINGSVOORWAARDEN

Niet van toepassing.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Een toegankelijke woonomgeving zal de bewoners meer satisfactie en zekerheid geven, waardoor mogelijkkerwijs minder beroep gedaan wordt op zorg- en welzijns-diensten;
- ☐ Een veilige en toegankelijke woonomgeving stelt mensen in staat langer hun zelf-standigheid te behouden, hetgeen leidt tot mogelijk uitstel/afstel van het gebruik van intramurale voorzieningen;
- ☐ Woningcorporaties kunnen invloed uitoefenen op de toegankelijkheid van hun com-plexen;
- ☐ In tegenstelling tot andere genoemde activiteiten en diensten zullen stichtingen Wel-zijn Ouderen of andere (welzijns-/zorg)instellingen slechts een "aanvullende bijdrage" kunnen leveren aan dit item, bv. via voorlichtingsprogramma's, bewonersondersteu-ning, e.d.

FINANCIERING

- ☐ Via de betreffende dienst of instelling.

BESTAANDE NORMEN

- ☐ de BTB-eisen:
 - a. Op korte afstanden van elkaar geplaatste banken op een looproute;
 - b. Ringleidingen voor slechthorenden in openbare gebouwen;
 - c. Een duidelijke bewegwijzering op straat en in openbare gebouwen;
 - d. Geen grote obstakels die een val of botsing kunnen veroorzaken;
 - e. Verscheidene makkelijk bereikbare liften in openbare gebouwen;
 - f. Rolstoeltoegankelijkheid vervoer en gebouwen;
 - g. Geen hoge treden in trams, treinen en bussen.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: Gemeente voor woonomgeving, Spectrum Wonen voor haar huur-woningen.

UITVOERING/SPREIDING: In alle kernen.

SWOL en Spectrum Wonen spelen een belangrijke rol in de uitvoering. Ook de werkgroep Toegankelijkheid heeft op dit terrein veel werk verzet. Aanbevolen wordt om het advies van de werkgroep Toegankelijkheid over barrièrevrije looproutes te actualiseren en in het licht van de samenhang met extramuralisering opnieuw een jaarlijks budget op te nemen in de begroting van de gemeente voor het opheffen van knelpunten en het maken van aansluiten tussen de looproutes in de gemeente. Zie hiervoor ook bijlage 8: checklist om-gevingsfactoren SOAB.

'AANVULLENDE' VERVOERSMOGELIJKHEDEN

DOEL

- ☐ Het aanbieden van (groeps-)vervoer aan mensen met een functiebeperking, waarmee het behoud van de zelfstandigheid en participatie aan maatschappelijke activiteiten bevordert en gegarandeerd wordt.

INHOUD

- ☐ Het verzorgen van personenvervoer;
- ☐ Het werven, trainen en begeleiden van vrijwilligers, die o.a. ingezet worden als chauffeur;
- ☐ Het verzorgen van contacten met hulpverleners en het overleggen met aanbieders van activiteiten i.v.m. een zo efficiënt mogelijk gebruik van het vervoer;
- ☐ Het onderhouden van contacten met de deelnemers en hun omgeving i.v.m. aanmeldingen, mutaties e.d. of het verschaffen van voorlichting omtrent de vervoersmogelijkheid en het assisteren bij de aanvang van de dienstverlening;
- ☐ Het assisteren van deelnemers bij het aanvragen van een voorziening WVG-vervoer;
- ☐ Het verlenen van secretariële en administratieve ondersteuning.

KWALITEIT

- ☐ Er wordt groepsvervoer aangeboden;
- ☐ Het vervoer is dusdanig aangepast, dat ouderen of mensen met een functiebeperking over het algemeen goed kunnen in- en uitstappen;
- ☐ Een deel van de vervoerscapaciteit is, zo mogelijk, ingericht voor rolstoelgebruik;
- ☐ Zo nodig wordt men geassisteerd bij het verlaten en binnenkomen van de woning/de accommodatie, die bezocht wordt.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van de uitvoering/organisatie: goed geïnstrueerde vrijwilligers;
- ☐ Op het niveau van de begeleiding/organisatie: een agogische opleiding.

RELATIE MET ANDER SECTOREN

Instellingen op gebied van wonen, welzijn en zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Het vervoer wordt ten minste verzorgd op werkdagen tussen ± 8.30 uur en 17.30 uur;
- ☐ Er zijn afspraken over de termijn waarop mutaties doorgegeven kunnen worden;.
- ☐ Er is een regeling met betrekking tot de inning van eigen bijdrage;
- ☐ In principe is er geen wachtlijst;
- ☐ De deelnemers betalen een bijdrage per rit.

FINANCIERING

- ☐ Eigen bijdrage;
- ☐ Naast de eigen bijdrage van de deelnemers: via overheid, vervoersvergoeding;
- ☐ dagverzorging AWBZ, fondsen, sponsoring en dergelijke.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: Gemeente

UITVOERING/SPREIDING: in alle kernen beschikbaar.

In Lochem kan iedereen gebruik maken van de regiotaxi Ysselstreek. Ook mensen met een WVG-vervoersvoorziening.

Daarnaast kunnen mensen die dat nodig hebben en willen, gebruik maken van “Begeleiding bij vervoer”, een dienst die wordt aangevraagd via de Centrale Meldpost Vrijwilligerswerk.

ONDERSTEUNING:

MAALTIJDVOORZIENING INDIVIDUEEL GERICHT

DOEL

- ☐ Mensen met een functiebeperking en/of mensen die tijdelijk of langdurig niet in staat zijn een goede warme maaltijd voor zichzelf te bereiden in de gelegenheid stellen zelfstandig te blijven leven, door te voorzien in een dagelijkse warme maaltijd.

INHOUD

- ☐ Het aan huis bezorgen van warme, vriesverse of koelverse maaltijden;
- ☐ Verrichten van intake en het onderhouden van contacten met de cliënten;
- ☐ Verhuur en plaatsing van magnetron en/of vrieskistje;
- ☐ Instructie bij plaatsing van apparatuur.

KWALITEIT

- ☐ Aantal bezorgde maaltijden: 1 tot en met 7 per week naar keuze van de cliënt;
- ☐ Alle gangbare diëten zijn mogelijk;
- ☐ Keuzemenu's;
- ☐ Geen wachtlijst;
- ☐ Volgens wettelijk normen HACCP.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van begeleiding en organisatie: agogisch personeel;
- ☐ Op het niveau van bezorging: vrijwilligers of betaalde chauffeurs in het bezit van een geldig rijbewijs.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Instellingen op gebied van wonen, welzijn en zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen de intake plaatsvindt;
- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen, na aanmelding, de eerste maaltijd wordt bezorgd;
- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen de mutaties worden doorgegeven;
- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen de keuzemenu's moeten worden ingeleverd;
- ☐ Afspraken over de prijs van de maaltijd;
- ☐ Afspraken over de huur(prijs) van eventuele meegeleverde apparatuur.

FINANCIERING

- ☐ De deelnemersbijdrage is gelijk aan de bereidingsprijs per maaltijd per persoon. Een inkomensafhankelijke bijdrage van overheidswege is mogelijk.
- ☐ Overheid (organisatie, distributie etc.).

BESTAANDE NORMEN

- ☐ Keuringsdienst van Waren;
- ☐ HACCP (hygiëneregels).

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: Door SWOL in alle kernen met vrijwilligers

MAALTIJDVOORZIENING GROEPSGERICHT

DOEL

- ☐ Mensen met een functiebeperking en ouderen in de gelegenheid stellen contact met elkaar te hebben en – voor met name alleenstaanden - de sleur van elke dag alleen te moeten eten, doorbreken. Daarnaast kan deelname een alternatief zijn voor individueel gerichte maaltijdvoorziening.

INHOUD

- ☐ Het organiseren van een eettafel of seniorenrestaurant;
- ☐ Werven, begeleiden en ondersteunen van de vrijwilligers;
- ☐ Verrichten van intake en onderhouden van contacten met cliënten;
- ☐ Verschaffen van voorlichting omtrent de maaltijdvoorziening;
- ☐ Verzorgen van contact met de sociale dienst i.v.m. aanvragen bijzondere bijstand;
- ☐ Onderhouden van contacten met de keukens, die de maaltijden bereiden.

KWALITEIT

- ☐ Alle gangbare diëten mogelijk;
- ☐ Keuze menu's;
- ☐ Volwaardige voedzame maaltijd;
- ☐ Levering volgens wettelijke normen;
- ☐ Geen wachtlijst;
- ☐ Er wordt een gezellige sfeer geschapen en onderling contact bevorderd.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van organisatie en begeleiding vrijwilligers: agogisch personeel (MBO);
- ☐ Op het niveau van begeleiding: vrijwilligers/bejaardenverzorgenden.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Minimaal één maal per week mogelijkheid tot deelname;
- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen de intake plaatsvindt;
- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen deelgenomen kan worden;
- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen men zich op kan geven voor deelname;
- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen men kan afzeggen;
- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen de keuzemenu's moeten worden ingeleverd;
- ☐ Afspraken over de prijs van de maaltijd en betaling/inning eigen bijdrage.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Instellingen op gebied van wonen, welzijn en zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

FINANCIERING

- ☐ De deelnemersbijdrage is gelijk aan de bereidingsprijs per maaltijd per persoon. Een inkomensafhankelijke bijdrage van overheidswege is mogelijk.
- ☐ Overheid (organisatie, huisvesting, distributie etc.).

BESTAANDE NORMEN

- ☐ Keuringsdienst van Waren;
- ☐ HACCP (hygiëneregels)

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: Nu nog centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: In alle kernen behalve Barchem.

De open eettafels van de SWOL vinden nu plaats in 't Ruempol en binnenkort ook in 't Vonkert in Laren, 1 maal per week. In Lochem vinden we de open eettafels in De Hoge

Weide (7x per week) en in Huize Gudula (6 x per week). Aanbevolen wordt om ook in Barchem een open eettafel te starten. Station Barchem biedt hiervoor mogelijkheden.

HAND- EN SPANDIENSTEN "KLUSSENDIENST"

DOEL

- ☐ Het aanbieden van elementaire hulp, in de vorm van materiële en immateriële diensten, die voorziet in concrete ondersteuning bij vragen. Het betreft klussen die personen zonder functiebeperking normaliter zelfstandig kunnen uitvoeren.

INHOUD

De invulling van deze dienstverlening is erg afhankelijk van de cliëntvraag. Voorbeelden van hand- en spandiensten zijn:

Wonen

- ☐ Verrichten van kleine klusjes in en rond de woning;
- ☐ Eenmalig tuinonderhoud;
- ☐ Sneeuw ruimen;
- ☐ Lichte wit- en schilderwerkzaamheden;
- ☐ Elektrotechnische klusjes;
- ☐ Timmerklusjes;
- ☐ Loodgietersklusjes;
- ☐ Ondersteuning bij omgaan met ICT en technische apparatuur;
- ☐ Controle huis, post en planten bij opname in ziekenhuis of tijdelijke opname in verzorgings- of verpleeghuis.

Welzijn

- ☐ Hulp bij invullen van formulieren en administratie thuis;
- ☐ Boodschappendienst;
- ☐ Verzorging huisdier;
- ☐ Boek-aan-huisdienst;
- ☐ Wandelen.

Zorg

- ☐ Begeleiding bij het verzorgen en nuttigen van de maaltijd;
- ☐ Oppasdienst;
- ☐ Begeleiding bij bezoek aan (para)medici.

KWALITEIT

- ☐ Centrale coördinatie van de diensten;
- ☐ Vrijwilligers worden jaarlijks in de gelegenheid gesteld cursussen te volgen;
- ☐ Materiële diensten hebben een tijdelijk karakter;
- ☐ Immateriële diensten kunnen een structureel karakter hebben;
- ☐ Diensten zijn van beperkte omvang.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van organisatie en begeleiding vrijwilligers: agogisch personeel (MBO)
- ☐ Op het niveau van uitvoering: "handige buur"

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ De "klussendienst" kent een duidelijke procedure met betrekking tot:
- ☐ Aanvraag klussen;
- ☐ Afspraken over prijs, prestatie, materialen en levertijd;
- ☐ Opdrachtformulier en bevestiging levering;
- ☐ Aansprakelijkheid;
- ☐ Inning bijdragen.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Instellingen op gebied van wonen, welzijn en zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

FINANCIERING

- ☐ Eigen bijdrage per uur per dienst;
- ☐ Overheid kan organisatiekosten subsidiëren.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: In alle kernen

Het verdient aanbeveling om voor complexen of buurten waar senioren bijeen wonen huismeesters of een buurtconciërge of beheerder aan te stellen. De kosten voor een huismeester kunnen worden meegenomen in de servicekosten. Een deel daarvan komt in aanmerking voor huursubsidie. De huismeester of buurtconciërge kan een belangrijke rol spelen in het signaleren van beginnende problemen bij ouderen.

WAS- EN LINNENSERVICE

DOEL

- ☐ Het verhogen van het welbevinden van ouderen en mensen met een functiebeperking door het reinigen en repareren van kleding en textiel. De dienstverlening heeft een 'aanvullend' karakter en is daarom niet concurrerend met commercieel werkende organisaties. Voor de uitvoering zijn weinig kwalificaties vereist; het kwaliteitsniveau is dat van de 'handige huisvrouw'. De dienst is beperkt van omvang; in de regel gaat om het reinigen of het herstellen van kleding op, in het huishoudelijk verkeer, gebruikelijke wijze. Het betreft een dienst die personen zonder functiebeperking normaliter zelfstandig kunnen uitvoeren.

INHOUD

- ☐ Het organiseren en beheren van de 'was- en linnenservice'.
- ☐ Het aansturen van de werkers verbonden aan de 'was- en linnenservice' door middel van het opstellen van werkroosters en het (doen) geven van deskundigheidsbevordering.
- ☐ Op verzoek van een oudere of iemand met een functiebeperking:
- ☐ Verstelwerkzaamheden textiel;
- ☐ Aanschaf kleding/linnengoed/textiel;
- ☐ Wasmiddelenvoorraad bewaren en beheren;
- ☐ Sorteren vuile was;
- ☐ Vlekken verwijderen met speciale middelen;
- ☐ Kleding en linnengoed wassen hand/machine;
- ☐ Centrifugeren, ophangen, drogen;
- ☐ Vouwen, strijken, persen;
- ☐ Schoeisel reinigen en poetsen;
- ☐ Opslaan schoon en vuil textiel;
- ☐ Instrueren hanteren gebruiksvoorwerpen/hulpmiddelen bij kleding en schoeisel.

KWALITEIT

- ☐ Met de leiding van de 'was- en linnenservice' is een 'meewerkend voorman' belast;
- ☐ De medewerkers aan de 'was- en linnenservice' ontvangen scholing en begeleiding;
- ☐ De 'was- en linnenservice' kent een duidelijke werkprocedure. Ondersteuning wordt aangevraagd. Daarbij worden afspraken gemaakt over prijs, prestatie, materialen en levertijd. Deze afspraken worden schriftelijk bevestigd.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Voor de uitvoering van werkzaamheden is geen specifieke vooropleiding maar wel specifieke deskundigheid vereist met betrekking tot onderhoud en reparatie van kleding.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ De 'was- en linnenservice' kent een duidelijke procedure met betrekking tot:
- ☐ Aanvraag service;
- ☐ Afspraken over prijs, prestatie, materialen en levertijd;
- ☐ Opdrachtformulier en bevestiging levering;
- ☐ Aansprakelijkheid;
- ☐ Inning bijdragen.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Op indicatie van het RIO kan door extramurale zorgverleners huishoudelijke verzorging worden uitgevoerd.

FINANCIERING

- ☐ Eigen bijdrage tegen kostprijs;
- ☐ Overheid kan organisatiekosten subsidiëren.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL of zorgaanbieders

UITVOERING/SPREIDING: centraal

Deze voorziening ontbreekt vooralsnog in Lochem. Bij voldoende vraag kan het een voorziening zijn die decentraal per kern wordt ingezet. Zo bestaat bijvoorbeeld de mogelijkheid om in 't Ruempol hiervoor een experiment te starten. Op locatie is een geschikte ruimte beschikbaar.

PEDICUREDIENT

DOEL

- ☐ Het bieden van een adequate voetverzorging aan ouderen en mensen met een functiebeperking ter voorkoming van (ernstiger) voetproblemen.

INHOUD

- ☐ Het organiseren van de pedicuredienst door het werven en begeleiden van freelance pedicures, die werkzaam zijn in de pedicureruimtes, waar de aanbiedende organisatie over kan beschikken;
- ☐ Het onderhouden van de nodige contacten voor de voortgang van de pedicuredienst;
- ☐ Het doen van intake bij ouderen en mensen met een handicap, die niet in staat zijn de pedicure in één van deze ruimtes te bezoeken, op grond waarvan de pedicure hen aan huis behandelt.

KWALITEIT

- ☐ De behandeltime is vastgelegd;
- ☐ De behandelruimte ligt in de directe woonomgeving van de oudere/gehandicapte;
- ☐ De behandelruimtes zijn voorzien van een goed afneembare vloerbedekking en stromend water;
- ☐ In de behandelruimte is een pedicurestoel met beensteun geplaatst, een pedicurelamp en een kamerscherm. Er is een sterilisator aanwezig;
- ☐ Indien noodzakelijk kan de behandeling in de eigen woning plaatsvinden;
- ☐ De deelnemer maakt zelf vervolgspraken met de pedicure.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van de uitvoering: gediplomeerde pedicures;
- ☐ Op het niveau van de organisatie:agogisch personeel.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Afspraken over de termijn waarbinnen de intake plaatsvindt;
- ☐ Afspraken over de frequentie van gebruik van de pedicuredienst;
- ☐ Afspraken over de prijs;
- ☐ Afspraken over de wijze van betaling;
- ☐ Er wordt behandeld op afspraak.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Instellingen op gebied van welzijn en zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

FINANCIERING

- ☐ Eigen bijdrage;
- ☐ Overheid kan overige kosten financieren (organisatie, huisvesting).

BESTAANDE NORMEN

Pedicures zijn lid van de landelijke organisatie voetverzorging of ANBOS

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: In de kernen

Het verdient aanbeveling deze dienst in Lochem te ontwikkelen in samenhang met paramedische diensten als fysiotherapie en ergotherapie. In alle kernen zijn mogelijkheden beschikbaar om ruimten voor deze diensten te verhuren en spreekuren, of diensten op afspraak te organiseren. Swol kan daartoe het initiatief nemen.

BEWEGINGSACTIVITEITEN

DOEL

- ☐ Bevorderen van de gezondheid en het welbevinden van mensen door het bieden en/of organiseren van verantwoorde bewegingsactiviteiten die voorzien in zinvolle tijdsbesteding.

INHOUD

- ☐ Organiseren van bewegingsactiviteiten voor ouderen en mensen met een functiebeperking (onder andere in het kader van Meer Bewegen voor Ouderen MbvO) zoals:
- ☐ Bejaardengymnastiek;
- ☐ (Volks)dansen en line-dansen;
- ☐ Zwemmen/aquajogging;
- ☐ Yoga en 'bewegen en gezondheid'.
- ☐ Werven, ondersteunen en begeleiden van docenten en onderhouden van contacten;
- ☐ Beheer van sport en spelmateriaal.

KWALITEIT

- ☐ De begeleiding is deskundig en geschoold;
- ☐ Variatie in aanbod en niveau;
- ☐ Wekelijkse bijeenkomsten gedurende het hele jaar;
- ☐ Beschikbaar stellen van verantwoord materiaal;
- ☐ Tempo aangepast aan de mogelijkheden en wensen van de deelnemers.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van de uitvoering: agogisch personeel en vrijwilligers;
- ☐ Op het niveau van de begeleiding/organisatie: agogisch personeel;
- ☐ Docenten zijn geschoold, minimaal diploma Stichting MbvO.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ De activiteiten vinden gespreid over de stad/dorp/wijk plaats;
- ☐ Schone, goed toegankelijke accommodatie (algemeen).

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Instellingen op gebied van wonen, welzijn en zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

FINANCIERING

- ☐ Eigen bijdrage;
- ☐ Overheid kan organisatiekosten subsidiëren.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: decentraal waar het kan en waar voldoende animo is. In het algemeen is het beleid van de gemeente Lochem om ouderen zoveel mogelijk deel te laten nemen aan het algemene, reguliere sport- en bewegingsaanbod. In Lochem zijn vele verenigingen actief.

Vermelding verdient het GALM-project dat in Lochem draait. Dit project beoogt 55-plussers toe te geleiden naar reguliere sportverenigingen.

ONTMOETINGSACTIVITEITEN/RECREATIE

DOEL

- ☐ Mensen met een functiebeperking en ouderen in de gelegenheid stellen contact te blijven onderhouden met leeftijdsgenoten om isolement te voorkomen.

INHOUD

- ☐ De gelegenheid om elkaar te ontmoeten wordt gecreëerd door het organiseren van activiteiten in een gezellige sfeer. Het bieden van laagdrempelige, culturele en creatieve activiteiten, spelgelegenheid, ontspanning en gezelligheid zijn hiervan voorbeelden.

KWALITEIT

- ☐ Er worden activiteiten in groepsverband aangeboden;
- ☐ Er wordt een structuur geboden, waarbinnen een gezellige sfeer geschapen wordt en onderling contact wordt bevorderd;
- ☐ Kwalitatief goed materiaal;
- ☐ De vrijwilligers ontvangen ondersteuning en begeleiding bij de opzet en uitvoering van de werkzaamheden;
- ☐ Activiteiten vinden plaats in daarvoor geschikte accommodaties.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van de uitvoering: vrijwilligers;
- ☐ Op het niveau van de begeleiding/organisatie: agogisch personeel.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Activiteiten worden per locatie gedurende enkele dagdelen per week georganiseerd;
- ☐ Deelname kan zonder opgave vooraf;
- ☐ Het aantal deelnemers is niet aan een maximum gebonden.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Ouderenbonden, kerken, buurt- en wijkcentra.

FINANCIERING

- ☐ Eigen bijdrage deelnemers;
- ☐ Overheid kan organisatiekosten subsidiëren.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: per kern

De algemene sociaal-culturele activiteiten staan in Lochem uiteraard ook open voor ouderen. De Garve ontwikkelt het centrale aanbod.

Aanbevolen wordt per kern in ieder geval één ontmoetingsruimte specifiek voor ouderen beschikbaar te hebben of bij uitbreiding van het aanbod aan ontmoetingsmogelijkheden en activiteiten aan te sluiten bij bestaande voorzieningen waar al veel ouderen komen.

EDUCATIE

DOEL

- ☐ Het aanleren en onderhouden van vaardigheden gericht op aanpassing aan maatschappelijke ontwikkelingen, zelfontplooiing en sociale participatie. De activiteit wordt aangeboden om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven functioneren.

INHOUD

Voorbeelden zijn:

- ☐ Kookcursussen;
- ☐ Geheugentraining;
- ☐ Computercursussen;
- ☐ Taalcursussen;
- ☐ Boekbespreking;
- ☐ Literatuurcursus;
- ☐ Leren leven met een chronische ziekte;
- ☐ Cursus Klassieke muziek.

KWALITEIT

- ☐ Er worden activiteiten in groepsverband aangeboden;
- ☐ Variatie in aanbod en niveau;
- ☐ De begeleiding is ter zake deskundig en geschoold;
- ☐ Cursussen worden gedurende het hele jaar aangeboden;
- ☐ De vrijwilligers ontvangen ondersteuning en begeleiding bij de opzet en uitvoering van de werkzaamheden;
- ☐ Activiteiten vinden plaats in daarvoor geschikte accommodaties.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van de uitvoering: geschoolde, deskundige vrijwilligers;
- ☐ Op het niveau van de begeleiding/organisatie: agogisch personeel.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Bevoegd gekwalificeerd personeel;
- ☐ Tempo wordt aangepast aan de mogelijkheden van de deelnemers;
- ☐ Kwalitatief goed materiaal;
- ☐ Maximale groepsgrootte.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Instellingen op gebied van wonen, welzijn en zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

FINANCIERING

- ☐ Eigen bijdrage deelnemers;
- ☐ Overheid kan organisatiekosten subsidiëren.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: DE Garve in samenspraak met SWOL

UITVOERING/SPREIDING: Centraal in Lochem

VEILIGHEID EN GEBORGENHEID:

PERSONENALARMERING

DOEL

- ☐ Mensen, die - op basis van een medische of sociale indicatie - een verhoogd risico lopen om in noodsituaties te belanden waaruit zij zich zonder hulp van buitenaf niet kunnen redden, in staat te stellen zelfstandig te blijven wonen.

INHOUD

- ☐ Door het verschaffen van alarmeringsapparatuur die is aangesloten op een meldcentrale kan de cliënt aangeven ondersteuning nodig te hebben. De meldcentrale draagt vervolgens zorg voor de organisatie van de hulpverlening na alarmering. De vorm van de alarmopvolging is afhankelijk van inschatting van degene die de melding aanneemt. De alarmopvolging kan op basis van de inschatting zowel door een mantelzorger als door een professionele hulpverlener worden uitgevoerd.

KWALITEIT

- ☐ Ten aanzien van de apparatuur:
 - ☐ eenvoudig te bedienen met duidelijke knoppen;
 - ☐ duurzaamheid/goede prijs-kwaliteitverhouding;
 - ☐ spreek-luisterverbinding;
 - ☐ gebruik van medaillon mogelijk;
 - ☐ controle van het functioneren op afstand;
 - ☐ optioneel uit te breiden met rook- en brandmelding;
 - ☐ optioneel uit te breiden met inbraakbeveiliging.
- ☐ Ten aanzien van de centrale:
 - ☐ 24-uursbezetting;
 - ☐ gering beroep op mantelzorgers (dus acute inzet van personeel indien het nodig is de situatie ter plekke te bezien);
- ☐ goede registratie gebruik apparatuur (voor eventuele aanvullende instructie gebruik en beleid);
- ☐ bij voorkeur één centrale voor de hele regio;
- ☐ goede prijs-kwaliteitverhouding.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Installatie van de apparatuur door technisch gekwalificeerd personeel;
- ☐ Bezetting van de centrale door verpleegkundige op Hbo-niveau;
- ☐ Alarmopvolging afhankelijk van hulpvraag door mantelzorger of professionele hulpverlener.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ Afspraken over termijnen voor:
 - ☐ Intakegesprekken;
 - ☐ Aanmelding;
 - ☐ Deelname;
 - ☐ Afzeggen;
 - ☐ Inleveren keuzemenu's;
 - ☐ Levering van apparatuur;
 - ☐ Afspraken over kosten.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Instellingen op gebied van veiligheid, wonen, welzijn, zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

FINANCIERING

- ☐ Geen indicatie: de kosten zijn geheel voor rekening van de deelnemer;
- ☐ Medische indicatie: vergoeding geheel of gedeeltelijk door de zorgverzekeraar;
- ☐ Sociale indicatie: eigen bijdrage mogelijk aangevuld met subsidie van overheidswege.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL voor de hardware (de apparatuur) en Sensire voor de software (de achterwacht voor alarmopvolging).

UITVOERING/SPREIDING: In de hele gemeente Lochem. De personenalarmering in Lochem kan zonder indicatie worden verkregen. Het systeem maakt gebruik van de mantelzorg als tussenschakel. Het verdient aanbeveling om in de nieuwbouw ook een basispakket voor domoticatoepassingen op te nemen waarbij de infrastructuur voor personenalarmering, brand- en inbraakalarm reeds aanwezig is. Als deze infrastructuur eenmaal aanwezig is, is latere uitbreiding met extra comfort en gemaksdiensten, of veiligheidsmodulen eenvoudig.

ONDERSTEUNING EN BEGELEIDING BIJ HET IN STAND HOUDEN EN VERSTERKEN VAN SOCIALE EN PERSOONLIJKE NETWERKEN

DOEL

- ☐ Ouderen en mensen met een functiebeperking stimuleren tot het onderhouden en aangaan van contacten met anderen om sociaal-emotionele ondersteuning te bevorderen en eenzaamheid te bestrijden.

INHOUD

- ☐ Het organiseren en coördineren van activiteiten gericht op de versterking van sociale en persoonlijke netwerken;
- ☐ Vrijwilligers begeleiden de activiteiten en worden ondersteund door de welzijnsaanbieder;
- ☐ Het periodiek organiseren van bijeenkomsten van deelnemers (samen met de vrijwilligers);
- ☐ Het onderhouden van contacten met de deelnemers en hun omgeving;
- ☐ Het onderhouden van contacten met hulpverleners.
- ☐ Voorbeelden zijn: telefooncirkels en kleine huisbezoekprojecten.

KWALITEIT

- ☐ Er worden zowel individuele als groepsactiviteiten geboden;
- ☐ De deelnemers ontvangen begeleiding;
- ☐ De vrijwilligers ontvangen ondersteuning en begeleiding bij de opzet en uitvoering van de activiteiten;
- ☐ Deelnemers geven zelf vorm aan de wijze waarop zij participeren aan de activiteiten.

DESKUNDIGHEID

- ☐ Op het niveau van de uitvoering: vrijwilligers;
- ☐ Op het niveau van de begeleiding: agogisch geschoold.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- ☐ De activiteiten worden regelmatig georganiseerd;
- ☐ De activiteiten kennen geen wachtlijst;
- ☐ Na aanmelding vindt een intakegesprek plaats om de hulpvraag in te schatten.

RELATIE MET ANDERE SECTOREN

- ☐ Instellingen op gebied van wonen, welzijn en zorg met thuiswonende cliënten (aanvulling op eigen dienstverlening).

FINANCIERING

- ☐ Eigen bijdrage voor de activiteiten.

LOCHEMSE VARIANT

REGIE: centraal

PROBLEEMEIGENAAR: SWOL

UITVOERING/SPREIDING: in kernen en buurten.

In Lochem wordt aan deze ondersteuning en begeleiding o.a. vorm gegeven via het huisbezoekproject en via het organiseren van telefooncirkels

Bijlage 6 Overzicht Oppluseisen

Onderdelen van woongebouw en woning waarop Oppluseisen betrekking hebben (bron: Opplussen: Aanpassingen voor bestaande woningen, augustus 1998, uitgegeven door de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV).

Woongebouw

- Toegangspad vlak en antislip
- Treden terreintrap veilig
- Leuning trap naar woongebouw
- Leuning hellingbaan
- Verlichting woongebouw
- Bereikbaarheid woningen <1 m
- Bereikbaarheid woningen >3 m
- Niveauverschil collectieve deuren
- Bediening deuren woongebouw
- Bediening liftdeuren
- Leuning in lift
- Traptreden vlak en antislip
- Eerste en laatste trede gemarkeerd
- Leuning aan beide zijden
- Vloeren vlak en antislip
- Deurklinken teruggebogen
- Niveauverschil voordeur woning

Woning

- Toegangspad vlak en antislip
- Leuning binnentrap
- Mogelijkheid traplift
- Niveauverschillen buitendeuren begane grond
- Drempels onder binnendeuren
- Bedieningselementen woning
- Lichtpunt woning
- Seniorenslot voordeur
- Aanpasbaar keukenblok
- Niveauverschil natte ruimten
- Tegelvloer vlak en antislip
- Douchegeijstang
- Niveauverschil woning balkon

Bijlage 7 Kwaliteitscriteria voor welzijnsproducten⁵

Bij het opzetten of verder ontwikkelen van de beschreven welzijnsdiensten dienen steeds onderstaande kwaliteitscriteria als toetssteen te worden gebruikt bij de beoordeling van de dienst of het product. De probleemeigenaar of regievoerder is de aangewezen instantie om die toets uit te voeren.

1. Het bieden van een keuzemogelijkheid:
Zijn er alternatieven mogelijk, zodat ouderen een keuze kunnen maken uit het aanbod?
2. Een goede prijs-kwaliteitverhouding:
Staat de prijs die de mensen met een functiebeperking of ouderen, maar ook de gemeente, voor de geleverde dienst moeten betalen in verhouding tot de geboden kwaliteit?
3. Een goede (telefonische) bereikbaar- en toegankelijkheid:
Zijn de aangeboden producten gemakkelijk bereikbaar – o.a. conform de eisen in het Handboek Toegankelijkheid; worden mensen op een adequate manier te woord gestaan?
4. Regelmatige openingstijden:
Duidelijkheid over de openingstijden en regelmaat zijn belangrijke voorwaarden om tot goede dienstverlening te komen.
5. Helderheid over de vereiste van een indicatie:
Is het voldoende duidelijk dat voor een bepaalde voorziening een indicatie vereist is en is de te volgen procedure helder?
6. Een redelijke afhandelingduur (doorgaans binnen drie weken):
Tussen aanvraag en verstrekking mag een niet al te lange tijd zitten.
7. Geen wachttijden voor de verstrekking:
Een wachttijd zegt niets over de behoefte aan een bepaalde voorziening, maar is een hoge drempel om een aanvraag te doen.
8. Een goede registratie/jaarrapportage:
Voor de opdrachtgever, maar ook voor de cliënten is transparantie een belangrijke voorwaarde. Is het voldoende inzichtelijk wat er gebeurt, hoeveel cliënten er zijn, wat de knelpunten zijn etc.?
9. Privacy:
Voor de cliënt is de zekerheid dat de beroepskracht of vrijwilliger discreet omgaat met de door hem verstrekte vertrouwelijke informatie een belangrijke voorwaarde om op de beroepskracht/vrijwilliger te kunnen vertrouwen.
10. Evaluatie en terugkoppeling naar klanttevredenheid:
Duidelijk moet worden op welke manier de tevredenheid van klanten gemeten wordt en de resultaten dienen bekend gemaakt te worden, evenals de te ondernemen acties.
11. (Professionele) deskundigheid:
Een ieder die diensten levert, dient een bepaalde deskundigheid te bezitten. Dit geldt niet alleen voor betaalde krachten, maar ook voor vrijwilligers.
12. Cliënten moeten weten waar en bij wie zij kunnen klagen in geval van ontevredenheid.
Er dient een duidelijke en toegankelijke klachtenprocedure te zijn. Ook hiervan dient een goede registratie te worden bijgehouden.

⁵ Ontleend aan IgLO-project 2001.

13. Producten en diensten moeten voldoen aan de daarvoor geldende wettelijke eisen.
14. Producten moeten voldoen aan de gestelde eisen van veiligheid en kwaliteit.

Bijlage 8 Omgevingseisen

SOAB Adviseurs voor woning en leefomgeving heeft in het kader van een onderzoek in Den Haag Escamp⁶ gekeken naar de eisen aan de verkeersruimte voor voetgangers in de woonzorgzone.

Uitgangspunt bij de inrichting van de openbare ruimte is niet de gezonde, goed functionerende mens in de leeftijd van 20 tot 55 jaar, maar de vijf miljoen mensen die afwijken van dit ideaalplaatje.

Die vijf miljoen mensen zijn:

Groep	Omschrijving	landelijk aantal
Mensen met een functie-verlies	Rolstoelers, blinden, doven	105.000
Mensen met specifieke functiebeperkingen	Slechtlopend, evenwichtsstoornis, uithoudingsvermogen, slechtziend/-horend, cognitief/mentaal	2.200.000
Overige en tijdelijke functiebeperkingen	kinderen 0-14 jaar, tijdelijk gehandicapt zoals ouders met kinderwagen	3.800.000
Totaal		5.105.000

Mensen moeten te voet of met loophulpmiddelen veilig van hun woning naar de voorzieningen in de woonzorgzone kunnen. Centraal concept om dit te bereiken is de "voetgangerscirkel". Een voetgangerscirkel is een aaneengesloten looproute, welke voetgangers, in het bijzonder ouderen en mindervaliden, in staat dient te stellen om zelfstandig en in eigen tijd en tempo hun doel lopend te bereiken.

Door de aaneenschakeling van voetgangerscirkels, ontstaat een samenhangend geheel, een netwerk.

Algemene eisen aan voetgangerscirkels:

- de belangrijkste voorzieningen in een stad/wijk/buurt worden met elkaar verbonden;
 - om de ongeveer tweehonderd meter is een rustpunt gerealiseerd;
 - in de wintermaanden is de route zo goed als sneeuwvrij;
 - het beheer en onderhoud van de routes staat op een hoog peil;
 - duidelijke routemarkering en bewegwijzering.
-

⁶ Soab: *Plan van inrichtingseisen voor de verkeersruimte van een woonzorgzone*. Breda, 7 juli 2000.

Kijken we wat nauwgezet naar enkele concrete eisen:

- trottoirs moeten voldoende breed zijn;
 - obstakels en hindernissen mogen het profiel van de vrije ruimte niet beperken;
 - obstakels dienen voldoende op te vallen;
 - de gehele cirkel dient voorzien te zijn van goede gidslijnen;
 - de verharding moet aaneengesloten, vlak en voldoende stroef te zijn;
 - er mag geen overlast zijn van zwerfvuil, bladeren en hondenpoep;
 - sneeuw- en ijsvrij;
 - de oversteektijd/groentijd (stoplichten) moet voldoende lang zijn voor ouderen en minder validen om in eigen tempo te kunnen oversteken;
 - alle trottoirs dienen voorzien te zijn van goed vormgegeven en aangelegde op- en afritjes;
 - hoogteverschillen in looproutes dienen met zo min mogelijk inspanning overbrugd te kunnen worden;
 - (brom)fietzers dienen geweerd te worden;
 - er moeten voldoende rustpunten in de vorm van bankjes aanwezig te zijn;
 - rustpunten dienen compleet te zijn;
 - de zitelementen op rustpunten dienen qua vormgeving geschikt te zijn voor ouderen en minder validen;
 - langs de hele route dienen elementen in de woonomgeving, die men als voetganger tegenkomt en gebruikt, qua ergonomische vormgeving afgestemd te zijn op zowel rolstoelgebruikers als mensen te voet;
 - bij wegwerkzaamheden aan voetgangersroutes moeten goede en aantrekkelijke alternatieven geboden te worden;
 - er mogen geen loszittende en/of ongelijk liggende tegels zijn;
 - geregelde oversteken dienen voorzien te zijn van een geluidssignaal voor slechtzienden en blinden;
 - voetgangersroutes dienen voldoende verlicht te zijn;
 - indien een deel van een cirkel door bijvoorbeeld een park loopt, dient er voor de avonduren een alternatieve route te zijn (sociale veiligheid).
-

Het lijkt een lange lijst van extra eisen. Veel van de genoemde aandachtspunten zijn evenwel al reguliere praktijk op veel plaatsen in het land. Voor al deze punten zijn praktische oplossingen voorhanden.

Vervoer

Om het zelfstandig wonen te bevorderen, is gekozen voor een concept waarbij de woonkwaliteit moet zijn gewaarborgd tot op een hoog functioneel niveau. Anderzijds wordt het zelfstandig wonen ondersteund door tal van welzijnachtige activiteiten en diensten, aangevuld met een aantal semi-murale voorzieningen. Omdat ouderen veelal minder mobiel zijn, alleenstaande vrouwen vaak niet de beschikking hebben over een auto en het openbaar vervoer veelal ontoereikend is, zal met extra specifieke vervoersarrangementen het voor ouderen mogelijk gemaakt moeten worden om frequent, snel en betaalbaar van en naar voorzieningen te worden gebracht.